

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΜΕΡΙΜΝΗ,
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛ. ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»)

ΕΤΟΣ Γ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΙΟΥΝΙΟΥ - 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1954 | ΑΡΙΘ. 12-13

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΩΝ ΠΟΙΜΕΝΩΝ

Πνευματικὸς Ποιμὴν τῶν χριστιανῶν ὁ Παῦλος τοιοῦτος, οἷον εἶδομεν αὐτὸν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ, τοιούτους, καὶ πολὺ δικαίως, θέλει καὶ τοὺς ἄλλους Ποιμένας, στοργικοὺς πρὸς τὸ ποίμνιον καὶ ἀπολύτως ἀφωσιωμένους, εἰς αὐτό, μηδενὸς μὸχθου καὶ μηδεμιᾶς θυσίας φειδομένους χάριν τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, τὸν ἑαυτὸν του προβάλλον ὡς παράδειγμα. «Γρηγορεῖτε — ἔλεγε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐφέσου — *μνημονεύοντες, ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπανοσάμην μετὰ δακρῶν ρουθητῶν ἓνα ἕκαστον... ἀργυρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· αὐτοὶ γινώσκετε, ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς ὄσσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρετήσαν αἱ χεῖρες αὐταί.*» Καὶ πρὸς τὸν Τιμόθεον ἔγραφεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ συμπεριφέρεται πρὸς τοὺς χριστιανούς του καὶ ὅταν ἀκόμη θὰ παρεξετρέποντο, μὲ τρόπον παραμυθητικὸν πάντοτε καὶ μὲ τὸν σεβασμὸν, μὲ τὸν ὁποῖον θὰ συμπεριεφέρετο εἰς παρομοίαν περίπτωσιν πρὸς τοὺς γονεῖς του καὶ μὲ τὴν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ὀφειλομένην ἀγάπην καὶ συμπάθειαν. «*Παρακάλει ὡς πατέρα... ὡς ἀδελφούς... ὡς μητέρα... ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ἀγάπῃ.*» Ἀπὸ τῆς ἰδικῆς του ἐπίσης προσωπικῆς ἐμπειρίας ὁμοῦ μενος ὁ Παῦλος, ζητεῖ ἀπὸ κάθε Ποιμένα, ὅπως καταστή «*τύπος τῶν πιστῶν*» (Αὐτόθ. 4,12, Τίτ. 2,7) εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ βίου του καὶ εἰς ὅλην τὴν ἐν γένει μεταξὺ τοῦ ποιμνίου, καὶ ἀπέναντι τῶν ἀπίστων ἔτι, ἀναστροφὴν του, ὥστε ἢ «*προκοπῇ*» του νὰ εἶναι «*φανερὰ εἰς ὅλους*». Τοῦτο δὲ θὰ τὸ ἐπιτύχη ὁ Ποιμὴν ἂν δὲν παύῃ νὰ «*ἀναζωπυρῇ τὸ χάρισμα*» τῆς χειροτονίας (Β' Τιμόθ. 1,16) διὰ τῆς μελέτης τῶν Γραφῶν καὶ τῆς προσευχῆς (Α' Τιμόθ. 4,13)

«Χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ Κυρίῳ ἡμῶν...» (Α' Τιμόθ. 1,12)

καὶ ἂν «προσέχη» (Πράξ. 20,28) μετ' αὐστηρότητος τὸν ἑαυτὸν του, εἰς τρόπον ὅστε καὶ αὐτὰ τὰ εἰς τοὺς ἄλλους ἐπιτρεπόμενα ν' ἀποφεύγη, ἂν εἶναι ἀνάγκη, ἵνα μὴ γίνῃ «πρόσκομμα τοῖς ἀσθενοῦσι» (Α' Κορ. 8,9), δι' ὃν λόγον καὶ ὁ ἴδιος ἀπέφευγε καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ εἰς τοὺς ἄλλους Ἀποστόλους θεμιτά, ὅπως τὸ νὰ διατρέφονται ὑπὸ τῶν πιστῶν (Αὐτόθ. 9,11-12).

Αὐτὴν ὅμως τὴν ὑπεροβλικήν, ἃς εἵπωμεν, λεπτότητα, τὴν ἐθεώρει ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, πράγματι, καὶ ὁ ἴδιος ὡς μὴ ἐπιβεβλημένην, διότι ἀναγνωρίζει, ὅτι οἱ Ποιμένες δὲν ἔχουν μόνον ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ καὶ δικαιώματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ἀπὸ μέρους τῶν ποιμαινομένων ἕξασφάλισις τῆς συντηρήσεώς των, δι' ὃ καὶ ἔγραφεν «εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα ἢ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσωμεν;» (Αὐτόθ.) καὶ «ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ, γέγραπται γὰρ βούν ἀλωόντα οὐ φιμάσεις» (Α' Τιμόθ. 5,18). Ἀλλά, πρὸ πάντων, ὁ Παῦλος ἀπέβλεπεν εἰς τὰ πνευματικὰ καὶ ἠθικὰ δικαιώματα τῶν Ποιμένων ἐπὶ τῶν ποιμαινομένων, διὰ τὴν κατοχύρωσιν τῶν ὁποίων πολλαχοῦ τῶν ἐπιστολῶν του ποιεῖται λόγον, χαίρων μὲν ὡσάντις ταῦτα ἀναγνωρίζονται καὶ οἱ πιστοὶ ἐκτελοῦν πιστῶς καὶ προθυμῶς τὰ πρὸς τοὺς πνευματικοὺς ἡγέτας καθήκοντά των (Β' Κορινθ. 13,2), λυπούμενος δὲ ὡσάντις ταῦτα παραλείπονται ἢ ἐκπληροῦνται μὲν, ἀλλ' ἀπροθύμως καὶ ἀνεπαρκῶς. Καὶ δὴ :

α') Οἱ πιστοὶ, κατὰ τὸν Παῦλον, πρέπει νὰ ἀκούουν τοὺς Ποιμένας μετ' ἐμπιστοσύνης καὶ νὰ μὴ παρασύρονται ἀπὸ τοὺς ψευδοδιδασκάλους καὶ τοὺς σκανδαλοποιούς, δίδοντες πίστιν εἰς τὰς ἑτεροδιδασκαλίας καὶ τὰς κατὰ τῶν γνησίων Ποιμένων σπερμολογίας των, νὰ φροντίζουν δὲ μὲ κάθε τρόπον διὰ τὴν διατήρησιν τῆς περὶ τούτους ἐνότητος. Διὰ τοῦτο καὶ μετὰ θλίψεως μὲν πληροφορεῖται τὰς ἐν Κορίνθῳ διαιρέσεις τῶν χριστιανῶν καὶ μετὰ παραπόνου καὶ μελαγχολίας ἐκφράζεται περὶ αὐτῶν—«ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν» (Α' Κορινθ. 11,18)—, μετ' ἐπιμονῆς δὲ ἐπικαλεῖται τὰς προσευχὰς τῶν χριστιανῶν τῆς Ρώμης καὶ τοὺς παρακαλεῖ νὰ προσέχουν «τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα ποιοῦντας» καὶ νὰ τοὺς ἀποφεύγουν—«ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν» (Ρωμ. 16,17)—καὶ μετ' αὐστηρότητος καὶ ἀγανακτήσεως ἐκφράζεται περὶ τῶν τοιούτων, γράφων πρὸς τοὺς Φιλιππησίους: «Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, τὴν κατατομήν» (Φίλιπ. 3,2).

«... Ὅτι πιστὸν με ἠγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν, τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστὴν». (Α' Τιμόθ. 1,12 - 13)

β') Ἐπίσης ἀπαιτεῖ, ὅπως οἱ πιστοὶ σέβονται τοὺς ποιμένας (Α' Θεσσ. 5,13), καὶ ἀξιοῖ παρ' αὐτῶν τούτων τῶν ποιμένων νὰ φροντίζουν, ὅπως διατηροῦν ἀπέναντι τῶν πιστῶν τὸ κῦρος καὶ τὴν ἀξιοπρέπειάν των, καθιστάμενοι προφανῶς διὰ τῆς ὅλης ἀναστροφῆς τῶς ἀξιοί, ὅπως ἐπιβάλλονται πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς ἐπὶ τοῦ ποιμνίου των. «*Μηδεὶς σου περιφρονεῖτω*», ἔγραφε πρὸς τὸν Τίτον (Τίτ. 2,15). «*Μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω*», ἔγραφε πρὸς Τιμόθεον (Α' Τιμόθ. 4,12).

Πρὸς δὲ τοὺς Κορινθίους, ὅτε ἀπέστειλε κάποτε πρὸς αὐτοὺς τὸν νεαρὸν ἀκόμη τότε Τιμόθεον, ἔγραφε περὶ αὐτοῦ «*Μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ*» (Α' Κορ. 16,10) καὶ προέτρεπεν αὐτοὺς «*ὑποτάσσεσθαι τοῖς τοιοῦτοῖς καὶ παντὶ τῷ συνεργῶντι καὶ κοπιῶντι*» (Α' Κορ. 16,15-16).

γ') Ἐπὶ πλέον ἀναγνωρίζει εἰς τοὺς Ποιμένας ὁ Παῦλος τὸ δικαίωμα τῆς ἐν παντὶ παρακολουθήσεως τοῦ βίου τῶν ὑπ' αὐτοὺς πιστῶν καὶ τῆς πατρικῆς ἐπεμβάσεως, ὡσάκις παρίσταται ἀνάγκη ταύτης, παραγγέλλων πρὸς τὸν Τιμόθεον, νέον ἔτι τὴν ἡλικίαν ἐπίσκοπον Ἐφέσου, «*ἐπίστηθι εὐκαιρῶς ἀκαιρῶς. Ἔλεξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον*» (Β' Τιμόθ. 4,2). Ἐπειδὴ δὲ περὶ τῶν Κρητῶν τῆς ἐποχῆς του δὲν εἶχεν, ὡς φαίνεται, πολὺ καλὰ ἐντυπώσεις, ἔγραφε πρὸς τὸν ἐν Κρήτῃ Ἐπίσκοπον Τίτον: «*Ἔλεγγε αὐτοὺς μετὰ πάσης ἐπιταγῆς*» καὶ ἀλλαχοῦ: «*Ἔλεγγε αὐτοὺς ἀποτόμως*».

δ') Τέλος, ζητεῖ παρὰ τῶν πιστῶν, νὰ προσέχουν μετ' εὐλαβείας καὶ νὰ περιποιῶνται τοὺς Ποιμένας καὶ πάντας τοὺς ἐργάτας τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι τὸν ἐν Κορίνθῳ «*Στεφανᾶ οἶκον, ὃς ἔστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς*», καὶ δὴ καὶ συνιστᾷ νὰ παρέχουν εἰς αὐτοὺς τὰ πρὸς τὴν συντήρησίν των ἀναγκαιοῦντα ὑλικά ἐφόδια, ὡς πράττει διὰ τὸν Τίτον, τὸν Τιμόθεον, τὸν Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ τὸν Ἀπολλῶ «*ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ*» (Αὐτόθ. 3,13). Θεωρεῖ δὲ τοῦτο καὶ ὡς εὐκαιρίαν ἀσκήσεως εἰς τὸ νὰ μάθωσι «*καλῶν ἔργων προόστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας οἱ πεπιστευκότες τῷ Θεῷ, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι*» (Αὐτόθ. 14).

Καίτοι δὲ ὁ ἴδιος, ὡς ἐπανειλημμένως διεκήρυξεν, οὐδεμίαν ἀπαίτησιν εἶχεν ἀπὸ τοὺς χριστιανούς του καὶ πᾶσαν προσπάθειαν κατέβαλλεν, ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκετο, ἵνα μὴ ἐπιβαρύνῃ κανένα (Β' Κορ. 11,8) καὶ μὲ ἰδιαίτερον ἱκανοποίησιν ἐβεβαίωσεν

«Ἄλλ' ἠλεῆθην, ὅτι ἀγνωθῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ...»

(Α' Τιμόθ. 1,13)

δι' ἑαυτὸν καὶ τοὺς συνεργάτας του, ὅτι καὶ ἐδίψα καὶ ἐπέινα καὶ ἐγυμνήτευε καὶ ἐκοπίαζεν «ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσίν», ἐν τούτοις μὲ ἰδιαιτέραν χαρὰν ἐδέχετο τὰς καὶ διὰ τῶν ὕλικῶν χορηγιῶν ὅλος αὐθορμήτους ἐκδηλώσεις τῆς ἀγάπης των καὶ καὶ εἰς κάθε εὐκαιρίαν ἐτόνιζεν, ὅτι εἶχε δικαιώματα ἐπ' αὐτῶν (Β' Θεσ. 3,8). Καὶ πόσον ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν χριστιανῶν του, τοὺς ὁποίους ὅμως ἀποκαλεῖ «ἀδελφοὺς» (Ρωμ. 1,13. Α' Κορ. 1,10. Β' Κορ. 1,8. Γαλάτ. 1,11. Ἐφεσ. 6,10. Φιλιπ. 1,12. Κολοσ. 1,2. Α' Θεσ. 1,4. Β' Θεσ. 1,3. Α' Τιμοθ. 4,6. Β' Τιμοθ. 4,27. Ἐβρ. 10,19 κ. π. ἄ.). Καὶ κανχάται δι' αὐτὴν τὴν ἀγάπην μὲ πολλὴν ἀπλότητα καὶ τρυφερότητα, ἐπαινῶν τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν (Β' Κορ. 7,7. Γαλ. 4,15 κ. ἄ.), ἐν ᾧ παραπονεῖται μὲ ἐξαιρετικὴν λεπτότητα, ὅπου ἀποκαλύπτει, ὅτι ἡ ἀγάπη του δὲν ἐκτιμᾶται, ὅσον πρέπει καὶ δὲν εὐρίσκει ἀνταπόκρισιν. «*Εἰ καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν* — ἔγραψε κάποτε πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῆς Κορινθοῦ — *ἦτον ἀγαπῶμαι*» (Β' Κορ. 12,15).

*

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν πᾶσι, κατὰ τ' ἀνωτέρω, «μιμητὴς» γενόμενος τοῦ Ἀρχιποίμενος Χριστοῦ καὶ ἀπολύτως ἐν τῷ βίῳ καὶ τῇ δράσει αὐτοῦ πραγματοποιήσας τὸ ἰδεῶδες ὑπόδειγμα τοῦ εὐαγγελικοῦ «Καλοῦ Ποιμένος», ἠσθάνθη ἑαυτὸν ἀπολύτως συνδεδεμένον διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸ πνευματικὸν Αὐτοῦ ποίμνιον καὶ κατηνάλωσεν ὁλόκληρον τὴν ζωὴν του, ἵνα μορφωθῇ ὁ Χριστὸς (Γαλ. 4,19) εἰς ἕκαστον τῶν μελῶν τῶν ὑπὸ τὴν καθοδήγησίν του Ἐκκλησιῶν, τοιούτους δέ, ὁμοίους πρὸς ἑαυτὸν κατὰ πάντα, ἠξίου καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τόπους καθισταμένους πνευματικὸς Ποιμένας, κατὰ τὸ «*μιμηταὶ μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ*» (Α' Κορ. 11,1). Ἀπὸ τοιούτων δὲ διαθέσεων ὑπὲρ τοῦ λογικοῦ ποιμνίου ὁρμώμενος καὶ πρὸς τοιαύτας διαθέσεις παρορμῶν καὶ τοὺς ἄλλους τῆς Ἐκκλησίας Ποιμένας, δικαίως ἀπῆτει καὶ ἀνάλογον τὴν ἀπὸ μέρους τῶν ποιμαινόμενων ἐκτίμησιν τῶν διαθέσεων τούτων καὶ τὴν πλήρη πρὸς αὐτὰς ἀνταπόκρισιν των.

Ἄλλ' ἡ τοιαύτη ἀπὸ τῆς χριστοκινήτου ζωῆς καὶ δράσεως καὶ τῶν θεοπνεύστων λόγων τοῦ οὐρανοβάμονος Ἀποστόλου διδασκαλία, ἦν ἐν πάσῃ δυνατῇ συντομίᾳ ἐσκιαγραφήσαμεν ἔχει ἀπόλυτον τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς καὶ εἰς τὴν

«Ἐπερπελεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». (Α' Τιμόθ. 1,14)

ἐποχὴν μας, διότι καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῶν ἰδίων πάντοτε στηρίζεται βάσεων καὶ αἱ ἀνάγκαι τῶν ἀνθρώπων εἶναι πάντοτε κατὰ βάσιν αἱ αὐταί. Πρὸ πάντων, τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου περὶ τῆς πνευματικῆς ἐνότητος Ποιμένων καὶ ποιμαινομένων δὲν ἔπαυσε νὰ ἔχη εἰς ὅλους τοὺς χριστιανικοὺς αἰῶνας τὴν ἐπικαιρότητά του, εἰς δὲ τὰς ἡμέρας μας καὶ εἰς τὸν τόπον μας εἶναι ἀνάγκη τὸ-θέμα τοῦτο νὰ τύχη μεγαλειτέρας προσοχῆς, διότι ἡ μοναδικὴ ζωντανὴ παρ' ἡμῖν δύναμις εἶναι καὶ σήμερον ἔτι ἡ Ἐκκλησία μας καὶ ἔχομεν καὶ χρέος καὶ συμφέρον, ἀπὸ πάσης πλευρᾶς, νὰ πράξωμεν τὸ πᾶν διὰ τὸν συντονισμόν τῶν ἐπὶ μέρους πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τῆς θεαρέτων ἐνεργειῶν.

E. Γ. Μ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

ΤΟ Α' ΕΘΘΙΝΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟΥ ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΟΣ

(Ματθ. 28, 16—20)

*Περὶ τῆς εἰς τοὺς μαθητὰς ἐμφανίσεως τοῦ Κυρίου
ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Γαλιλαίας.*

*Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ οἱ ἑνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν αὐτῷ, οἱ δὲ ἐδίστασαν. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων. Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλα-
μαι ὑμῖν. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἀμήν.*

Ἡ φράσις τῷ καιρῷ ἐκείνῳ δὲν περιέχεται ἐν αὐτῷ τῷ κειμένῳ τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλ' ἀποτελεῖ παραδεδεγμένην κατ' ἔθος ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας προσθήκην ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν εὐαγγελικῶν περικοπῶν, τῶν κατὰ τὰς ἱερουργίας ἀναγιγνωσκομένων, ὡσὰν ἐν αὐταῖς γίνεται ἀφήγησις εὐαγγελικοῦ τινος γεγονότος ἢ περιγραφῆ αὐτοῦ, οὐχὶ ὅμως καὶ ὅταν ἐκτίθηται μόνον ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου. Σημαίνει λοιπὸν γενικῶς μὲν: «καθ' ὃν χρόνον ἔζη ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Κύριος», εἰδικῶς δ' ἐν ταῖς ἐθθινοῖς εὐαγγελίοις ἀναφέρεται εἰς τὸν μετὰ τὴν Ἀνάστασιν αὐτοῦ χρόνον. Τὸ

«Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσκή-
μου πόλεως πολίτης...» (Ὁ Ἄπ. Παῦλος: Πράξ. 21·39)

εὐαγγέλιον ἀναφέρει μαθητὰς ἕνδεκα, διότι ἔλειπεν Ἰουδᾶς ὁ Ἰσκαριώτης ἀπάχθας ἑαυτὸν μετὰ τὴν προδοσίαν. Τὸ ἀναφερόμενον ὄρος, κατὰ τινες, εἶνε τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν. Τοῦτο θεωρεῖται ἀνακριβές, διότι δὲν πρέπει νὰ ταυτίζεται πρὸς τὴν ἐνταῦθα περιγραφομένην ἐμφάνισιν ἢ ὑπὸ τοῦ Μάρκου ἀναφερομένη ἐν 16, 14-20, ὁ δὲ Ματθαῖος ἐνταῦθα ρητῶς ἀναφέρει τοῦτο ὡς κείμενον ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Καί τινες μὲν νομίζουσιν, ὅτι εἶναι τὸ Θιβῶρ, ἄλλοι δὲ τὸ ὄρος τῶν Μακαρισμῶν. *Εἰς τὴν Γαλιλαίαν* δ' ἤδη ἐτάξατο ὁ Ἰησοῦς, ὅτι «προάγει» τοὺς μαθητὰς Του, «μετὰ τὸ ἐγεροθῆναι αὐτόν», κατὰ τὸν μυστικὸν Δεῖπνον (Ματθ. 26, 32). περὶ τούτου δ' ὑπέμνησεν εἰς τὰς μυροφόρους καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ ἀποκυλισθέντος λίθου καθηήμενος Ἄγγελος (28, 7), εἶτα δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἀναστὰς Κύριος πάλιν (10).

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐνταῦθα ἐμφάνισις τοῦ Κυρίου εἰς τοὺς μαθητὰς ὑπολογίζεται γενομένη μεταξὺ τῆς 8ης καὶ τῆς 40ῆς ἡμέρας τῆς μετὰ τὴν Ἀνάστασιν παραμονῆς τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ δὴ κατὰ τὰς τελευταίας μᾶλλον ἡμέρας. Ἐκ τῶν πρὸς τὰς μυροφόρους δὲ λόγων τοῦ Ἀγγέλου «ἔκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε» συνάγεται, ὅτι ὁ Κύριος ἐν Γαλιλαίᾳ ἐνεφανίσθη ταύτην τὴν φορὰν οὐχὶ εἰς μόνους τοὺς μαθητὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους πιστούς, πάντως ὅμως καὶ εἰς τὰς μυροφόρους. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ταύτην τὴν ἐμφάνισιν φαίνεται ἔχων ὑπ' ὄψιν ὁ ἀπ. Παῦλος, γράφων πρὸς Κορινθίους «ἔπειτα ὄφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἕξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν» (Α΄ Κορ. 15, 6). Πάντες οὗτοι, *ιδόντες τὸν Κύριον προσεκύνησαν αὐτῷ*, οὐχὶ τὸν ἀπλοῦν καὶ κατὰ τὸν κατ' ἔθος χαιρετισμὸν χαιρετίζοντες, ἀλλὰ προσκύνησιν λατρευτικὴν ἀπονέμοντες ὡς πρὸς Θεόν, μετὰ τὴν Ἀνάστασιν. Αὐτὸς ὁ Κύριος μετὰ τὴν Ἀνάστασιν αὐτοῦ δὲν ἐπέτροψεν εἰς Μαρίαν τὴν Μαγδαληνὴν τὴν πρὸς αὐτὸν συνήθη ἀνθρωπίνην συμπεριφορὰν, ὑποδείξας, ὅτι αὕτη δέον νὰ μεταβληθῇ εἰς καθαρῶς θρησκευτικὴν (Ἰω. 20, 17). *Προσεκύνησαν* ὅμως τὸν Ἰησοῦν ὡς Θεὸν ὅσοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ἄλλοιτε εἶδον αὐτὸν μετὰ τὴν ἀνάστασιν καὶ ἀνέμενον τὴν ὑπεσχημένην ταύτην ἐμφάνισιν, καθ' ἣν ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἀνεγνώρισαν τὸν ἀναστάντα Χριστόν. Ἄλλ' ὑπῆρξαν μεταξὺ αὐτῶν, ἰδίως δ' ἐκ τῶν «πεντακοσίων ἀδελφῶν», πολλοὶ μόνον πρὸ τῆς Ἀναστάσεως ἰδόντες τὸν Κύριον, οὐχὶ δὲ καὶ μετ' αὐτήν, καὶ

«...Ἀναθετραμμένους δὲ ἐν τῇ πύλει ταύτῃ (Ἱερουσαλήμ) παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ...» (Πράξ. 22,3)

ἐπομένως, μὴ ἀναγνωρίσαντες αὐτὸν ἀμέσως, μὴ πιστεύσαντες δ' ἄρα, ὅτι ὁ Κύριος ἦτο ὁ ἐπιστάς. Ὁ μὴ ἀναγνωρισμὸς οὗτος πιθανῶς ὀφείλεται εἰς τό, ὅτι ὁ Κύριος δὲν ἐνεφανίσθη ἐξαίφνης καὶ σαφῶς, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἐπλησίασε πρὸς τοὺς μαθητάς, ὧν πολλοὶ δὲν ἠδυνήθησαν οὕτω νὰ ἀναγνωρίσωσιν αὐτὸν ἀμέσως, ἴσως δὲ καὶ διότι ἡ τοῦ ἀναστάντος Κυρίου ὄψις ἦτο τὴν ὥρην διαφορὸς πῶς τῆς πρὸ τῆς Ἀναστάσεως. Ἡ ἀναγνώρισις ἐγένετο κατόπιν, ὅτε προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς. Οἱ συχνάκις ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις ἀναφερόμενοι δισταγμοὶ καὶ αἱ ἀμφιβολίαι τῶν μαθητῶν, ἀποτελοῦσι μίαν τῶν ἰσχυροτάτων ἀποδείξεων, ὅτι οὗτοι δὲν ἔπασχον ὀφθαλμαπάτας καὶ αὐθυποβολάς, ἀφοῦ ἐπιμελῶς προσεπάθουν νὰ ἐξελέγξωσι τὸ τῆς Ἀναστάσεως γεγονός.

Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, εἶπεν ὁ Κύριος, ἐμφανισθεὶς εἰς τοὺς μαθητάς. Τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν ταύτην ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶχε προαιωνίως σὺν τῷ Πατρὶ ὡς Υἱὸς αὐτοῦ μονογενῆς καὶ ὁμοούσιος, ὡς συνδημιουργὸς καὶ συμπρονοητικὸς, δι' οὗ «πάντα ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν» (Ἰω. 1, 3 πρὸβλ. 10, 18-23 Κολ. 1, 17). Ὁ αἰετοπεπαιδευμένος ὡς Θεός, διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν ἐνανθρωπήσας, «ἐαυτὸν ἐκένωσε μορφῆν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου γενόμενος καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» (Φιλιπ. 2, 6-8). Ἐν τῇ ταπεινώσει καὶ κενώσει ταύτῃ ὁ παντοδύναμος Υἱὸς-Θεὸς ὡσεὶ ἐκρυπτε μὴ ἐκδηλῶν τὴν πᾶσαν τῆς θεότητος ἐξουσίαν, ἣν ἀνέλαβεν — οὐχὶ ὡς Θεός, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος, ἢ, ἀκριβέστερον, ὡς θεάνθρωπος — ἀκριβῶς διὰ τὸν σταυρικὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν, δι' ἧς «ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων» (Φιλιπ. 2, 9-10). Τώρα μετὰ τὴν Ἀνάστασιν, ὡς Θεάνθρωπος ἐν τῇ δόξῃ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν ἔχει καὶ νὰ διδάσκῃ εἰς μετάνοιαν καὶ σωτηρίαν, καὶ νὰ σώξῃ συγχωρῶν τὰ ἁμαρτήματα, ἀναγεννῶν εἰς ζωὴν αἰώνιον καὶ εἰς αὐτὴν εἰσάγων τοὺς ἀνθρώπους. Ἄλλαις λέξεσιν, ἀναλαμβάνει τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν ἐν τε οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.

Καὶ ἡ μὲν ἐν οὐρανῷ ἐξουσία εἶναι ἡ δι' αὐτοῦ καὶ χάριν αὐτοῦ ἀποστολὴ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Παρακλήτου, τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας, τοῦ ἀνακαινίζοντος αὐτοὺς καὶ ἐνισχύοντος καὶ

«... Παιδευμένος κατὰ ἀκριβείαν τοῦ πατρικοῦ νόμου, ζηλωτῆς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ».
(Πράξ. 22,3)

ζωοποιούντος, ὡς καὶ ἡ ἐπὶ τῶν ἀγγέλων κυριότης, οὓς ἀποστέλλει εἰς διακονίαν πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, ἡ δ' ἐπιγῆς εἶναι ἢ τε ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες δυνάμει τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως μέλλουσι ν' ἀναστῶσιν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἢ τε ἐπὶ πάσης κτίσεως, ἣτις μέλλει ν' ἀνακαινισθῆ εἰς ἀφθαρσίαν, καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρχοντος τοῦ κόσμου τούτου, ὅστις πλεον δὲν θὰ δύναται νὰ πειράζῃ τοὺς ἀνθρώπους ὑπὲρ ὃ δύναται, καὶ ὅστις ἐστερηθῆ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐν ἔδου κράτους του.

Δυνάμει ταύτης τῆς ἐξουσίας ὁ Κύριος διέταξε τοὺς μαθητὰς ὅπως πορευθέντες μαθητεύσωσι πάντα τὰ ἔθνη. «Εἰς ὁδὸν ἔθνῶν μὴ ἀπέλθητε», παρήγγειλεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς μαθητὰς, ὅταν τὸ πρῶτον ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸ κήρυγμα ἀμέσως μετὰ τὸ ἑαυτοῦ βάπτισμα, «πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ (Ματθ. 10, 5-6), εἰς τὰ ὅποια καὶ μόνα καὶ ἑαυτὸν ὡμολόγει ἀπεσταλμένον (15, 24). Τώρα ὅμως ἀποστέλλει αὐτοὺς καὶ εἰς τὰ ἔθνη, καὶ μάλιστα πάντα τὰ ἔθνη. Ἡ διαφορὰ αὕτη ἐπεξηγεῖ ἀκριβῶς τὴν μετὰ τὴν Ἀνάστασιν πλήρη ἐξουσίαν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, ἐξουσίαν, ἣν δὲν εἶχε πρὸ τῆς Ἀναστάσεως, διότι κατὰ τὴν πρώτην ἀποστολὴν ὁ κόσμος δὲν ἦτο ἔτι ἐξηγορασμένος, διὰ τῶν Παθῶν αὐτοῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως, οὐδ' ἦτο ἔτι ἀπεσταλμένον εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ εἰς τὴν οὐράνιον βασιλείαν ἀνακαινίζον Πνεῦμα.

Τὸ πρῶτον κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων ἦτο ἀπλῶς προπαρασκευαστικὸν τῆς ὑποδοχῆς τοῦ Κυρίου, τὸ δὲ βάπτισμα αὐτῶν ἦτο μόνον κήρυγμα μετανοίας, ὡς τὸ τοῦ Ἰωάννου, μὴ παρέχον ἔτι τὰς χαρισματικὰς δυνάμεις διὰ τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν. Τοιοῦτο κήρυγμα καὶ βάπτισμα ἦτο προωρισμένον διὰ μόνους τοὺς κατέχοντας «τὴν υἰοθεσίαν καὶ τὴν δόξαν καὶ τὰς διαθήκας καὶ τὴν νομοθεσίαν καὶ τὴν λατρείαν καὶ τὰς ἐπαγγελίας» Ἰσραηλίτας (Ρωμ. 9, 4), ἵνα μὴ οὔτοι δύναται νὰ παραπονῶνται καὶ εὐρίσκωσιν αἰτίαν ν' ἀποστρέφονται τοὺς Ἀποστόλους. Ἡ τοιαύτη ὅμως δοθεῖσα ἐντολὴ οὐδαμῶς ἐνέκλειε τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ θὰ ἐθμελιοῦτο ἐπὶ μόνων τῶν Ἰουδαίων. Ἦδη ἐκ τῶν αὐτῶν κειμένων σαφῶς διαφαίνεται τὸ προσωρινὸν τοῦ μέτρου καὶ ὑποφαίνεται ἡ ἰδέα τῆς οἰκουμενικότητος τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῆς ἐξαπλώσεως αὐτῆς ἐπὶ πάντα τὸν κόσμον, Ἰουδαϊκόν τε καὶ ἐθνικόν. Ὁ Ἰησοῦς παρήγγειλε τότε «πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου

«Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἑμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου θεῖν πολλά ἐναντία πρᾶξαι...»
(Πράξ. 26,9)

Ἰσραήλ», ἦτοι «πρὸ παντός» καὶ κατὰ «προτίμησιν», εἰς δὲ τὴν Χαναναίαν εἶπε, μετὰ τὴν ὄδυνηρὰν αὐτῆς δοκιμασίαν, «γεννηθήτω σοι ὡς θέλεις» (15, 28).

Μέχρι τοῦ πάθους Του πολλάκις εὔρεν ἀφορμὴν νὰ διαδηλώσῃ τὴν ἔκτασιν, τὸ πνεῦμα καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἀποκαλυπτικῆς νέας θρησκείας, ὡς τοῦτο κατ' ἐξοχὴν φαίνεται ἐκ τοῦ μετὰ τῆς Σαμαρείτιδος διαλόγου καὶ τοῦ περὶ τῶν «ἄλλων προβάτων» λόγου, «ὃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης» (Ἰω. 10, 16). Ἔτι σαφέστερον τοῦτο καταφαίνεται ἐξ ὅσων ἀφηγεῖται ὁ Ἰωάννης περὶ τῶν Ἑλλήνων, τῶν δηλωσάντων πρὸς τὸν Φίλιππον τὴν ἐπιθυμίαν τῶν νὰ ἴδωσι τὸν Ἰησοῦν. Ὁ Ἰησοῦς τοῦτο ἀκούσας ἀνέκραξε τὸ πολυσήμαντον ἐκεῖνο «ἐλλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου» (2, 20 ἐξ.). Διὰ τὸ τοῦτο; Διότι οἱ μὲν Ἰουδαῖοι εἰς τὴν κλήσιν τοῦ Κυρίου ἀπήντησαν δι' ἀρνήσεως, οἱ δ' ἔθνηκοι θερμὴν ἔδειξαν πρὸς αὐτὸν τάσιν, αὐθορμήτως προσήρχοντο πρὸς αὐτόν. Διὰ τοὺς ἐθνικοὺς ἤρκει νὰ συντελεσθῇ ἡ διὰ τοῦ πάθους, τοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀναστάσεως σωτηρία. Τούτων γενομένων, ἀπέμενε μετὰ τὸ κήρυγμα αὐτῶν ἵνα μαθητευθῶσι καὶ προσέλθωσιν εἰς Χριστὸν πάντα τὰ ἔθνη κατὰ χρόνον ἅμα καὶ τόπον. Τὴν μαθήτευσιν δ' ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐντεῖλατο οὐχὶ εἰς μόνους τοὺς μαθητάς, ἀλλὰ, δυνάμει ἀκριβῶς τῆς πρὸς αὐτοὺς διαταγῆς, καὶ εἰς πάντας τοὺς διαδόχους αὐτῶν καὶ διὰ παντός. Διὰ τοῦτο καθῆκον παντός ποιμένος εἶναι ἡ μαθήτευσις τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Κυρίου. Μετὰ τὴν διδασκαλίαν ὅμως ἔπρεπε νὰ ἐπακολουθήσῃ τὸ βάπτισμα. Ὅπως ἄνευ κηρύγματος δὲν γεννᾶται πίστις, οὕτω καὶ ἄνευ πίστεως δὲν γίνεται βάπτισμα. Ὅταν μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Φιλίππου κατήχησιν ὁ εὐνοῦχος ἐζήτησε νὰ βαπτισθῇ, ἔλαβε τὸ βάπτισμα, μόνον ἀφοῦ πρότερον ὁμολόγησεν ὅτι ἐξ ὅλης καρδίας «πιστεύει τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν» (Πραξ. 8, 37). Οὕτω πάντοτε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐγένετο καὶ γίνεται, τὰ δὲ νήπια βαπτίζονται μόνον διὰ τὴν ὑπὸ τῶν γονέων καὶ τῶν ἀναδόχων τῶν ὁμολογίαν τῆς πίστεως.

Ὅτι τὸ Βάπτισμα εἶναι ἀπαραίτητον ἐπακολούθημα τῆς διδασκαλίας καὶ κατηγήσεως, μαρτυροῦσι τὰ ὑπὸ τοῦ Κυρίου λεχθέντα πρὸς τὸν Νικόδημον: «ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ

«... Ὁ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς κατέκλεισα τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών...»

(Πραξ. 26, 10)

Θεοῦ», διότι ὁ μόνον ἐκ τῆς σαρκὸς γεγεννημένος ἄνθρωπος εἶναι σὰρξ μόνον, σαρκικός, τῇ ἁμαρτίᾳ δεδουλωμένος, πνεῦμα δὲ γίνεται, μόνον ὅταν ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος γεννηθῆ (Ἰω. 3, 5-6), ἤτοι βαπτισθῆ τὸ χριστιανικὸν βάπτισμα. Κατὰ τί διαφέρει τὸ βάπτισμα τοῦτο τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰωάννου μαρτυρεῖ αὐτὸς ὁ Ἰωάννης: «ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ» (Μαρκ. 1, 8), τοῦ ὕδατος ἐν τῷ χριστιανικῷ βαπτίσματι ἐπέχοντος θέσιν συμβόλου ἅμα καὶ μέσου, δι' οὗ τελεῖται ἡ εἰς νέαν ζωὴν ἀνακαίνισις. Τί σημαίνει δὲ τὸ βάπτισμα, διδάσκει ὁ ἅπ. Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ: «ἢ ἀγνοεῖτε (λέγει), ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν: συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν» (6, 3-4 πρβλ. καὶ Κολ. 2, 12).

Εἶναι λοιπὸν τὸ βάπτισμα οἰονεὶ συνταφὴ τῷ Χριστῷ καὶ συνανάστασις εἰς ζωὴν καινὴν, δέον δ' ἄρα νὰ γίνεται διὰ καταβυθίσεως, καθ' ὅσον αὐτὸ τὸ «βαπτίζω» σημαίνει «βυθίζω», «βουτῶ», τὴν σημασίαν δὲ ταύτην οὐδ' αὐτοὶ οἱ Λατίνοι ἀρνοῦνται, ἐρμηνεύοντες τὸ «βαπτίζω» διὰ τοῦ mesto (καταδύω, βυθίζω), immengo (καταδύω, καταβυθίζω), obuio (καταγώννυμι, κατορύττω) καὶ tingo (ὅπερ πρὸς τῇ σημασίᾳ τοῦ βρέχω» δηλοῖ καὶ βάπτω), καὶ ὀρίζοντες αὐτό, τὸ «βαπτίζω», ὡς θαμιστικὸν τοῦ «βάπτω» (=βυθίζω ἢ καταδύω πολλάκις). Γίνεται δ' ἡ κατάδυσις τρισσὴ εἰς τὸ ὄνομα τῶν τριῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος, διότι τοῦτο σημαίνει ἡ πρὸ ἐνὸς ἐκάστου προσώπου (Πατρὸς, Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος) ἐπανάληψις τοῦ ἄρθρου τοῦ μετὰ τοῦ καί. Δὲν λέγει δὲ εἰς τὰ ὀνόματα, ἀλλ' εἰς τὸ ὄνομα, διὰ τὴν παράστασιν τῆς ἰσότητος, τῆς ὁμοουσιότητος καὶ τῆς ἀδιαιρέτου ἐνότητος καὶ τῶν τριῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ὁ ἅπ. Ἰωάννης, ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ἐπιστολῇ, γράφει ὅτι τὸ κύριον γνώρισμα τοῦ ὅτι ἐγνώκαμεν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, εἶναι ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ· «ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηρῶμεν» (2, 3). Ἄλλ' ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἄμεσον καὶ ἀναγκαῖον

«...Ἀντικρουμένων τε αὐτῶν κατῆγενεκα ψῆφον».

(Πράξ. 26,10)

ἀποτέλεσμα ζώσης καὶ ἀληθοῦς πίστεως, ἣς ἄνευ βάπτισμα καὶ σωτηρία εἶναι ἀδύνατα.

Τὸ καθῆκον δὲ τῆς διδασκαλίας περὶ τῶν τηρητέων ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνέθηκεν εἰς τοὺς Ἀποστόλους καὶ τοὺς διαδόχους αὐτῶν, οἵτινες ὀφείλουσιν οὐ μόνον ἀπλῶς νὰ καθιστῶσι γνωρίμους τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ διὰ παντὸς τρόπου καὶ μέσου νὰ πείθωσι, νὰ καθοδηγῶσι καὶ νὰ χειραγωγῶσιν εἰς τὴν τήρησιν τῶν θείων ἐντολῶν. Ὅτι δὲ καὶ εἰς τοὺς διαδόχους τῶν Ἀποστόλων ἀποβλέπει ἡ περὶ τῆς διδασκαλίας ἐντολὴ τοῦ Χριστοῦ καταφαίνεται ἐκ τῆς ὑποσχέσεως αὐτοῦ, ὅτι μεθ' ἡμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ὁπότε βεβαίως οὐδεὶς τῶν Ἀποστόλων θὰ ἦναι ἐν τοῖς ζῶσι, πάντων ἀπὸ αἰῶνων τελευτησάντων. Τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου παρέδωκαν οἱ Ἀπόστολοι εἰς τοὺς διαδόχους αὐτῶν εἴτε προφορικῶς, εἴτε γραπτῶς, οὗτοι δὲ μετέδωκαν αὐτὰς εἰς τοὺς ἐπιγενομένους κατὰ διαδοχὴν μέχρι σήμερον καὶ ἐφεξῆς μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ὑπὸ τοῦ ἁγίου καθοδηγούμενοι Πνεύματος, ὅπερ ἔπεμψεν ὁ Υἱὸς ἵνα μετ' αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ παραμένῃ χειραγωγῶν.

Ἐνετείλατο δ' ὁ Χριστὸς τηρεῖν τὰς ἐντολὰς Του, ἦτοι δι' ἐξωτερικοῦ τρόπου συνειδητῶς ἐκδηλοῦν τὰς ἐσωτερικὰς εὐλικρινεῖς διαθέσεις, καὶ δὴ τηρεῖν πάντα ὅσα διέταξε, διότι πᾶσα ἐντολὴ τοῦ Κυρίου εἶνε ἀπολύτως ὑποχρεωτικὴ καὶ ἀναγκαία πρὸς σωτηρίαν.

Ἡ ἐπαγγελία τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ, ὅτι μεθ' ἡμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἐλέχθη πρὸς παραμυθίαν τῶν τε Ἀποστόλων, ἀφ' ὧν μετ' ὀλίγων ἔμελλε νὰ ἀναληφθῆ, καὶ τῶν καθ' ὅλου πιστῶν, διὰ τοὺς ὁποίους δὲν ὑπάρχει γλυκύτερα διαβεβαίωσις. Οὕτω ψάλλει πλήρης ἀγαλλιάσεως καὶ ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν: «ὦ θείας, ὦ φίλης, ὦ γλυκυτάτης σου φωνῆς! μεθ' ἡμῶν ἀψευδῶς γὰρ ἐπηγγείλω ἔσεσθαι μέχρι τερομάτων αἰῶνος, Χριστέ· ἦν οἱ πιστοὶ ἄγκυραν ἐλπίδος κατέχοντες, ἀγαλλόμεθα». Ὅντως δ' ὁ Χριστὸς εἶναι πάντοτε μεθ' ἡμῶν διὰ τοῦ θείου αὐτοῦ λόγου καὶ τῆς διδασκαλίας, διὰ τῶν ἀδιαλείπτων αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσιῶν, διὰ τῶν μυστηρίων αὐτοῦ, πρὸ παντὸς δὲ ἐν τῇ θείᾳ Εὐχαριστίᾳ. Δὲν θὰ ἦνε δὲ μεθ' ἡμῶν μέχρι τοῦ τελικοῦ σημείου τῆς συντελείας μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν συντέλειαν εἰς αἰῶνας, διότι τὸ ἕως ἐν τῇ ἀγ. Γραφῇ σημαίνει καὶ τὴν διαρκῆ συνέχειαν (ὡς, φέρ' εἰπεῖν, καὶ ἐν τῇ

«Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἡνάγκασον βλασφημεῖν...»
(Πράξ. 26,10)

φράσει «καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον» (Ματθ. 1, 25), ἐκφραστικὸν δ' ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης εἶνε τὸ ἐν ἐνεστωτικῷ χρόνῳ λεχθὲν *εἰμί*, δηλοῦν τὴν μηδέποτε διακοπτομένην αἰωνιότητα.

Ἐν τῇ περικοπῇ ταύτῃ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ματθαίου ἔχομεν:

α) Ὁρισμένην, σαφῆ καὶ ὑποχρεωτικὴν τὴν περὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος διδασκαλίαν, τὴν βάσιν ταύτην τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Ἐν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς περὶ ἑαυτοῦ διδάσκει, ὅτι εἶνε ὁμοούσιος καὶ κατὰ πάντα ἰσότιμος τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, Θεάνθρωπος καὶ Σωτὴρ ἡμῶν.

β) Ἄμεσον παρὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἴδρυσιν τοῦ θείου Βαπτίσματος, ἐπακολουθοῦντος τὴν μαθήτευσιν διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν, τὰς ὁποίας ἐνετείλατο ὁ Κύριος εἰς τοὺς διαδόχους αὐτοῦ προσωπικῶς. Διὰ τοῦτο καὶ ὠρίσθη κατὰ τὸ μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος τῆς περικοπῆς ταύτης ἀκριβῶς ἡ ἀνάγνωσις, καὶ πρὸ τῆς τελέσεως αὐτοῦ ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως, ἡ ἐν τῷ Συμβόλῳ ἐκτιθεμένη καὶ διατυπωμένη.

γ) Σαφῆ καὶ κατηγορηματικὸν τὸν τρόπον τοῦ πρὸς σωτηρίαν ἡθικοῦ βίου ἐν τῇ, μετὰ τὴν συνειδητὴν οἰκειοποίησιν τῆς ἀληθοῦς πίστεως, τηρήσει τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τὴν ἐπενέργειαν τῆς θείας χάριτος διὰ τῆς τῶν πραγματικῶν ἀγαθῶν ἔργων ἐκδηλώσεως.

Γ. Π.

ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΕΔΑΦΟΣ ΚΑΙ Ο ΕΡΓΑΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΛΟΓΟΥ (*)

Τὸ πρόβλημα τοῦ κινήματογράφου.

Ἐτερον πρόβλημα ἀποτελεῖ εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὁ κινήματογράφος, πρόβλημα ἰδιάζον, ἐπειδὴ παρ' ὅ,τι καὶ ἀλλαχοῦ τὸ αὐτὸ πρόβλημα ὑφίσταται μὲ ἐξ ἴσου καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα διὰ τε νέους καὶ ἐνήλικας, ὅμως ἐνταῦθα ἔχει ἰδιάζουσαν χροιάν, τὴν ὁποίαν θὰ ἴδωμεν, καὶ ἡ ὁποία καθιστᾷ τὸν κινήματογράφον πρόβλημα περισσότερον ἢ μέσον ψυχαγωγίας καὶ διδασκαλίας.

Ὁ κινήματογράφος, ὅταν εἶναι καλός, δύναται νὰ συντελέσῃ

(*) Συνέχεια ἀπὸ σελ. 301.

«...Περὶ αὐτῶν τε ἐμμανιόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἕξω πόλεις».
(Πράξ. 26,11)

ἐπωφελέστατα κοινωνικῶς καὶ παιδαγωγικῶς ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, ὁ θρησκευτικὸς δὲ προσέτι κινηματογράφος, καθιερωθεὶς εὐρέως εἰς ἐκκλησιαστικά καὶ κατηχητικά σχολεῖα ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ, συντελεῖ καὶ εἰς τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν παιδιῶν σὺν τῇ ψυχαγωγίᾳ, καὶ δὲν θὰ ἦτο εὐκαταφρόνητος ἐὰν ἐπὶ πλεόν ὑπῆρχεν καὶ δι' ἐνήλικας θρησκευτικὸς κινηματογράφος.

Δυστυχῶς ὁμως σήμερον ὁ κινηματογράφος ἀπέβη πρόβλημα καὶ οὐχὶ μέσον ἐξυψώσεως τῆς κοινωνίας.

Τὸ κοινὸν ἐσυνήθισε τόσον πολὺ εἰς τὸν ἐλαφρὸν κινηματογράφον, ὥστε τὰ ἐνίοτε προβαλλόμενα σοβαρὰ καὶ διδακτικὰ ἔργα νὰ μὴ δύνανται νὰ προβληθοῦν ἐπὶ μακρὸν χρονικὸν διάστημα, λόγῳ τοῦ ὅτι ἀποβαίνουν πολλάκις ἐπιζήμια οἰκονομικῶς διὰ τοὺς ἰδιοκτητὰς κινηματογράφων.

Ἐξαιρέσιν ἀποτελοῦν, βεβαίως, τὰ παγκοσμίου ἐπιβολῆς θρησκευτικὰ καὶ ἄλλα σοβαρὰ λογοτεχνικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα προεβλήθησαν διὰ κινηματογραφικῶν ταινιῶν, ὡς εἶναι «Ὁ Χιτών», τὸ «Κβὸ Βάντις» καὶ τινὰ ἄλλα.

Ἡ ἐπιτυχία ὁμως αὕτη δὲν ἀποτελεῖ ἐνταῦθα μόνον ἐξαιρέσιν ἀλλὰ πανταχοῦ, λόγῳ τῆς αἴγλης τῶν τοιούτων ἔργων, τὴν ὁποίαν ἔχουν ὡς ἀνήκοντα εἰς τὰ ἀριστουργήματα τῆς παγκοσμίου λογοτεχνίας.

Οὐχ ἦττον ὁμως, προκειμένου καὶ περὶ τοιούτων ἐκλεκτῶν ἔργων, ἰδιάζον ἐνταῦθα τυγχάνει τὸ γεγονός τῆς ἀναρμόστου διαφημίσεώς των. Διότι βλέπομεν εἰς τὰς διαφόρους διαφημιστικὰς εἰκόνας καὶ ἐπιγραφάς, νὰ χαρακτηρίζονται καὶ ταῦτα τὰ ἔργα ὡς θεάματα ὀργίων αὐτοκρατόρων κ.λ.π. τοῦτο δὲ γίνεται διὰ νὰ προσελκυσθῇ τὸ κοινὸν κατὰ μεγαλύτερον ἀριθμὸν. Τὸ μέτρον αὐτό, λαμβανόμενον ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν κινηματογράφων, εἶναι ἐνδεικτικὸν τῆς ψυχολογίας καὶ τῶν προτιμήσεων τοῦ κοινοῦ.

Οἱ θαμῶνες τοῦ κινηματογράφου ἐσυνήθισαν, ὥστε νὰ ἀναμένουν ἐκ τῆς ὀθόνης ἐρεθισμοὺς τῶν κατωτέρων ἀνθρωπίνων παθῶν καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις αὐτῆς τῆς νοοτροπίας ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν κινηματογράφων, γενικώτερον δὲ ἡ ἀπάμβλυνσις τοῦ πολλοῦ κοινοῦ ὡς πρὸς τὰ θεάματα, κατήντησαν τὸν κινηματογράφον ταυτόσημον τοῦ ἀσέμνου, τοῦ ἐρεθιστικοῦ, τοῦ προκλητικοῦ, τοῦ ἀνηθικοῦ, τέλος, θεάματος.

Ἡ τελευταία αὕτη περιπτώσις εἶναι, ὡσαύτως, ἰδιάζουσα ἐν

«Ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων...»
(Πράξ. 26,12)

τῇ χώρᾳ ἡμῶν, διότι ἐνταῦθα εἶναι ἄγνωστος σχεδὸν ὁ καλὸς κινηματογράφος, ἐνῶ ἀλλαχοῦ εἶναι ὠρισμένοι οἱ κινηματογράφοι οἱ θεωρούμενοι ὡς «ἀνεκτοί», οἵτινες εἶναι μεμονωμένοι, οὕτως εἰπεῖν, καὶ ἐκ τῶν προτέρων γνωστοί, ὅτι ἐμφανίζουν «τολμηρὰ» ἔργα.

Τινὰ ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἐνίοτε προβαλλομένων ἔργων, καθ' ὁμολογίαν καὶ ξένων ἐπισκεπτῶν τῆς Ἑλλάδος, δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ προβληθοῦν ἀλλαχοῦ, οὐδὲ αὐτοῦ τούτου τοῦ τύπου παραγωγῆς των ἐξαιρουμένου. Πιθανῶς δὲ ἔργα τοιαῦτα κατασκευάζονται εἰς διαφόρους χώρας πρὸς προβολὴν καὶ διάθεσίν των, οὐχὶ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, ἀλλ' ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

Χαρακτηριστικὸν καὶ ἰδιάζον ὡσαύτως τυγχάνει ἐνταῦθα τὸ γεγονός, ὅτι τὰ ἔργα τὰ χαρακτηριζόμενα ὡς «ἀκατάλληλα δι' ἀνηλίκους» ἔχουν ἐξησφαλισμένην τὴν ἐπιτυχίαν, διότι ὁ ἐν λόγῳ χαρακτηρισμὸς κατήντησε νὰ ἀποτελῇ τὴν μεγαλυτέραν διαφημῆσιν διὰ τὸ προβαλλόμενον ἔργον.

Τακτικοὶ θαμῶνες τοῦ κινηματογράφου πολλάκις ἐξέρχονται ἀπογοητευμένοι ἐκ τῆς παρακολουθήσεως ἐνὸς ἔργου εἰς τὸ ὁποῖον εἶχον προσελκυσθῆ ἕκ τῆς λέξεως «ἀκατάλληλον» καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ δὲν εὗρον ὅ,τι ἡ λέξις καὶ αἱ ἔγχρωμοι διαφημίσεις εἶχον εἰς αὐτοὺς ὑποσχεθῆ.

Οὕτως ὁ κινηματογράφος, ὡς ἔχει σήμερον αὐτὸς οὗτος καθὼς καὶ ἡ νοοτροπία πολλῶν ἐκ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, νοοτροπία δημιουργηθεῖσα κατὰ ἓνα μέρος εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ κινηματογράφου, ἀποτελεῖ μέγαν κίνδυνον, καὶ παγίδα διὰ τοὺς ἀνθρώπους, γίνεται δὲ πρόξενος ἀνυπολόγιστου ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ζημίας, συνεπαγομένης καὶ τὴν ἐθνικὴν τοιαύτην.

Τὸ πρόβλημα κατανοήσεως τῆς ἀνάγκης προσφορᾶς ὑπηρεσιῶν πρὸς τοὺς συνανθρώπους.

Τέλος, ἰδιάζον θὰ ἠδύνάτο τις νὰ εἴπη πρόβλημα ἀποτελεῖ ἐνταῦθα, ἢ ἐκ μέρους πολλῶν ἐκ τῶν καλῶν ἀνθρώπων καὶ χριστιανῶν, ἐνίοτε δ' ἐκ τῶν περισσότερον θρησκευόντων, ἔλλειψις κατανοήσεως τῆς ἀνάγκης ὑπάρξεως δι' αὐτοὺς μιᾶς ἀπασχολήσεως, ἐκτὸς τοῦ ἰδιαίτερου ἐπαγγέλματός των, δηλαδὴ ἐνὸς εἵδους ἀφοσιώσεώς των εἰς ἓνα ἰδιαίτερον τομέα, εἰς μίαν εὐγενῆ ἐπιδίωξιν, ἔξω τῶν συνηθισμένων τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

«... Ἄξων καὶ τοὺς ἐκείστας ὄντας εἰς Ἱερουσαλήμ ἵνα τιμωρηθῶσιν».
(Πράξ. 22,5)

Ἄλλαχοῦ οἱ ἄνθρωποι, ἐκτὸς τῆς καθημερινῆς των ἐργασίας, ἐκτὸς τῶν κυριωτέρων ἀγαθῶν ἐπιδιώξεόν των, ἐπαγγελματικῶν καὶ ἄλλων, ἀφιεροῦνται συγχρόνως καὶ εἰς μίαν ἄλλην ἐπιδίωξιν πνευματικὴν, θρησκευτικὴν, κοινωνικὴν, φιλανθρωπικὴν.

Ὁ εἰς ἀσχολεῖται, ἐπὶ παραδείγματι, μὲ τὴν σύμπηξιν μιᾶς ομάδος διὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς φιλανθρωπίας, ἕτερος ἀσχολεῖται ὀλίγας ὥρας ἅπαξ ἢ δις τῆς ἐβδομάδος μὲ τὴν ἐπίσκεψιν ἀσθενῶν, ἄλλος μὲ τὴν διάθεσιν ἑνὸς καθ' ἐβδομάδα καλοῦ βιβλίου εἰς πολυμελεῖς πτωχὰς οἰκογενείας, ἄλλοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν βοήθειαν ὠρισμένων πτωχῶν, εἰς τὴν συλλογὴν ἑνὸς ποσοῦ χρημάτων δι' ὠρισμένον ἀγαθὸν σκοπὸν, ἄλλοι διαθέτουν ὀλίγας ὥρας καθ' ἐβδομάδα καθ' ἃς χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου των εἰς αὐτὴν ἢ ἐκείνην τὴν ἐργασίαν, κατὰ τὴν κρίσιν τούτου καὶ ἀναλόγως τῶν διαφορῶν ἀναγκῶν, ὡς π.χ. εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ ὑγιοῦς καὶ ἐποικοδομητικοῦ ἐντύπου, εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν πραγματικῶν πτωχῶν καὶ τῶν πασχόντων, εἰς τὴν προσπάθειαν πρὸς ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν νέων καὶ ἄλλοτε ἐπὶ νεανίδων παρασυρθεῖσων εἰς τὰς ἀτραποὺς τῆς ἁμαρτίας, τέλος δέ, πλείστοι ἄνδρες, γυναῖκες, νέοι καὶ νεάνιδες ὅλων τῶν τάξεων ἀναλόγως τῶν κλίσεων τῆς ψυχοσυνθέσεως καὶ τῆς νοοτροπίας ἑνὸς ἐκάστου, φροντίζουσιν νὰ διαθέτουν ποσότητα ἐνεργητικότητος, δυνάμεως καὶ ἐργασίας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ προσφερθῇ καὶ ὑπ' αὐτῶν συστηματικὴ τις ὑπηρεσία εὐεργετικὴ, πνευματικὴ ἢ ὑλική, πρὸς τοὺς συνανθρώπους των.

Εἰς τὴν χώραν ἡμῶν, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ὑπάρχουν παρομοίας νοοτροπίας ἄνθρωποι, ἀλλ' αὐτοὶ περιορίζονται μεταξὺ τῶν πολὺ θρησκευόντων καὶ εἶναι ἢ βαθεῖα των εὐσέβεια ἐκείνη, ἢ ὁποία τοὺς ὀδηγεῖ πρὸς τὴν τοιαύτην δρᾶσιν.

Ὅμως, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτελεσθῇ τεραστίων διαστάσεων πνευματικὴ, κοινωνικὴ, φιλανθρωπικὴ καὶ γενικῶς ἐκπολιτιστικὴ ἐργασία, πλαισιουμένη διὰ τοῦ φυσικῶς θερμοῦ ἑλληνικοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος εἰς τὰ πλείεστα ἐκ τῶν ἀτόμων, τὰ ὁποία δὲν διέκοψαν τοὺς δεσμούς των μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἑλληνικῆς παραδόσεως. Ἡ ἐργασία δὲ αὕτη θὰ ἐνίσχυε περισσότερο καὶ αὐτοὺς ὡς πρὸς τὰ θρησκευτικὰ των συναισθήματα καὶ θὰ ἐνήργει ἐμμέσως διὰ τὴν αὔξησιν καὶ τὴν ὑψωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ ἐπιπέδου γενικῶς παρὰ τῷ λαῷ.

«Ἐγένετο δέ μοι ἐγγίζοντι τῇ Δαμσκῷ, περὶ μισημέριαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράφαι φῶς περὶ ἐμέ...» (Πράξ. 22,6)

Ἡ ἐνταῦθα ἐκδηλουμένη ἐπιφυλακτικότητα, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ εἶδους τῆς ἐργασίας, ἢ προτίμησις τῶν εὐγενῶν θεωρουμένων ἐργασιῶν ἔναντι τῶν χειρωνακτικῶν τοιούτων, καὶ ἢ μετ' ἐντάσεως προσοχῆς, μετὰ τῆς ὁποίας παρατηροῦνται ἐνίοτε αἱ ἐν τῇ πραγματικότητι ἐλάχιστον ἀπέχουσαι μεταξύ των κοινωνικαὶ τάξεις, παρέχουν πολλάκις οὐχὶ ὀλίγας δυσκολίας εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν καὶ παρ' ἡμῖν τῶν προϋποθέσεων τῶν ἐξαιρετικῶν αὐτῶν καὶ τόσον ἐπωφελῶν συνηθειῶν.

Οὕτως ἢ κατανόησις τοῦ σημαντικοῦ τῆς ἐργασίας, ἣτις δύναται νὰ ὀργανωθῇ καὶ νὰ ἐπιτελεσθῇ εἰς τὸν τομέα αὐτόν, θὰ ἀποτελέσῃ ἔδαφος λίαν καρποφόρον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰ καθόλου χριστιανικὰ ἰδεώδη, θὰ φέρῃ δὲ εἰς στενωτέραν ἐπαφὴν τὸ χριστιανικὸν ποιμνιον πρὸς τοὺς ποιμένας αὐτοῦ, καὶ δὴ πρὸς τοὺς ἐργάτας τοῦ θείου Λόγου, τῶν ὁποίων ὀλοκληρωμένη ἐργασία νοεῖται ἢ ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ἐπιτελουμένη τοιαύτη, ὅταν πλαισιοῦται καὶ ὑπὸ τῆς πρακτικῆς διδασκαλίας τῆς ἐφαρμογῆς εἰς τὴν ζωὴν, τῶν κηρυττομένων.

[Συνεχίζεται] Ἄρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑΣ

ΜΙΑ ΜΙΚΡΑ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ

Ἀπὸ παλαιᾶς ἐποχῆς ὑπάρχει εἰς τὴν Χώραν ἡμῶν ἢ μεταναστευτικὴ κίνησις. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν, διὰ γνωστοὺς λόγους, ἀναγκάζονται καὶ ἐγκαταλείπουν τὸ ἀγαπημένον πατριον ἔδαφος καὶ νὰ μεταναστεύουν εἰς τόπους μακρινούς πρὸς καλυτέρευσιν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς των.

Παλαιότερον, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, ἠγαγκάζοντο ἰδίαις δαπάναις καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξωτερικῆς βοηθείας νὰ φεύγουν εἰς τὰς ξένας φιλοξένους χώρας. Εὐτυχῶς σήμερον, χάρις εἰς τὴν ὀλονέν προϋοῦσαν ἐπικράτησιν τῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἀλληλεγγύης, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, φεύγουν καθ' ὀμάδας, βοηθούμενοι ὑπὸ τῆς Διακυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς Μεταναστεύσεως. Ἡ εὐλογημένη αὕτη Ἐπιτροπή, ἀναλαμβάνει τὴν οἰκονομικὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν μεταναστῶν καὶ, γενικῶς εἰπεῖν, προσπαθεῖ νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς ὅλας τὰς ἀνάγκας αὐτῶν. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ προσπαθείᾳ δὲν παραλείπει καὶ τὴν θρησκευτικὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀνθρώπων τούτων κατὰ τὸ πολυήμερον ταξίδιον αὐτῶν.

«...Πάντων δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἠκουσα φωνὴν λαλοῦσαν πρὸς με καὶ λέγουσαν τῇ ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ...». (Πράξ. 25,14)

Ἀνακοινώσασα ἡ Ἐπιτροπή, διὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐπισήμου ἀντιπροσώπου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν κ. Κίνγκ, εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Ἐπιτροπῆς Ἀλληλοβοηθείας καὶ Σχέσεων μετὰ τῶν Ξένων Ἐκκλησιῶν Καθηγητὴν κ. Ἀμίλκαν Ἀλιβιζάτον τὸν σκοπὸν αὐτῆς καὶ ζητήσασα παρὰ τῆς Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κληρικὸν ὡς συνοδὸν τῶν μεταναστῶν κατὰ τὸν πλοῦν, ἔσχεν τὴν φυσικὴν ἀπάντησιν τῆς Μητρὸς πρὸς τὰ τέκνα αὐτῆς. Ἐκ τούτου ὅθεν, ἔλαβεν ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀπόφασιν νὰ ὑποδεικνύῃ καὶ ἀποστέλλῃ εἰς ἐκάστην μεταναστευτικὴν ἀποστολὴν ἱερέα, ὅστις θὰ ἐξυπηρετῇ θρησκευτικῶς τοὺς μετανάστας. Εἶναι καὶ τοῦτο μία ζωηροτάτη ἐκδήλωσις τῆς συμπαραστάσεως τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸς τὰ βιοπαλαιότατα τέκνα αὐτῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἀποδεικνύεται τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς καὶ διὰ τὴν ἐπὶ γῆς εὐδαιμονίαν τῶν ἀνθρώπων.

Εἰς τὴν εὐλογημένην ταύτην ἀποστολὴν εἶχε τὴν τιμὴν νὰ συμπεριληφθῇ καὶ ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας. Πρόκειται περὶ μιᾶς, μικρᾶς ἔστω, ἱεραποστολῆς, ὅχι μόνον μὲ τὸ ἀζημίωτον, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ὠφέλη ἀποκομιζούσης. Δίδεται δι' αὐτῆς εὐκαιρία νὰ συναστραφῇ κανεὶς μὲ ἄλλους πολιτισμένους ἀνθρώπους, νὰ γνωρίσῃ πρόσωπα καὶ πράγματα, ἐπισκέπτεται διαφόρους χώρους καὶ τόπους καί, τὸ σπουδαιότερον, ἀπολαύει ὁ μετέχων ταύτης κληρικὸς μεγίστης πνευματικῆς ἱκανοποιήσεως, διότι δίδεται εὐκαιρία εἰς τοῦτον νὰ προσμεῖρη πνευματικὴν βοήθειαν εἰς βιοπαλαιότατους ἀδελφούς, εἰς στιγμὰς καὶ ἡμέρας θλιβεράς, ἔνεκα τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἐκ τῆς προσφιλεστάτης Πατρίδος, προπαρασκευάζων ἐπὶ πλέον τούτους διὰ τὴν νέαν μεταναστευτικὴν ζωὴν καὶ ἐνισχύων αὐτοὺς εἰς τὴν Πίστιν καὶ τὰς Ἱερὰς Παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Φυλῆς, καὶ ἐνθαρρύνων τούτους εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις τοῦ ταξιδίου.

«Πάτερ, τώρα δὲν φοβούμεθα τίποτε». Αὕτῃ ἦτο ἡ πρώτη ἐκδήλωσις τῶν ἐσωτερικῶν διαθέσεων, τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐγκατέλειπον τὸ πατριὸν ἔδαφος διὰ νὰ μεταναστεύσουν εἰς Αὐστραλίαν, ὅταν μὲ εἶδον εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐπληροφορήθησαν, ὅτι θὰ συνώδευον αὐτοὺς εἰς τὸ ὑπερόντιον ταξιδιὸν των. Καὶ εἶχον δίκαιον οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι νὰ ἀποβάλλουν κάθε φόβον, διότι εἶδον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἱερέως τὴν Ἁγίαν Μητέρα Ἐκκλησίαν νὰ παρακολουθῇ αὐτοὺς καὶ «ὡς ἡ ὄρνις» νὰ

«...Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτιζεῖν».
(Πράξ. 25,14)

ἀπλώνη τὰς πτέρυγας ἵνα προστατεύσῃ τὰ τέκνα αὐτῆς. Μὲ συγκί-
νησιν καὶ μὲ ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν ἐνθυμούμαι τὰς κατανυκτικὰς
τελετάς, Ἑσπερινούς, Θ. Λειτουργίας, Παρακλήσεις ἐπὶ τοῦ ὑπερ-
ωκεανείου· τὰς καθημερινὰς θρησκευτικὰς διμιλίας τὰς ὁποίας μετὰ
θερμοῦ ζήλου παρηκολούθουν οἱ προσφιλεῖς μετανάσται. Καὶ ποία
ἄλλη εὐχαρίστησις καὶ χαρὰ δύναται νὰ πληρώσῃ τὴν καρδίαν τοῦ
κληρικοῦ, παρὰ ἐκείνη, ἣτις προέρχεται ἀπὸ τὴν σκέψιν, ὅτι οὗτος
γίνεται ὄργανον διὰ νὰ ἐξαγγέληται ἡ ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου καὶ
νὰ δοξολογῆται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ; Τοιαύτας καὶ τοσαύτας χα-
ρὰς, χαρὰς πραγματικὰς, ἔχει νὰ δοκιμάσῃ ὁ μικρὸς ἱεραπόστο-
λος. Ἄλλωστε, καὶ ἐκ καθήκοντος ὑποχρεούμεθα νὰ παρακολου-
θῶμεν τοὺς πιστοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Κυρίου, τοὺς ὁποίους Αὐτὸς
ἐνεπιστεῦθη εἰς ἡμᾶς, εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς αὐτῶν.
Εἶναι ὁ μόνος τρόπος, ὁ ὁποῖος θὰ συνδέσῃ τὸν κληρικὸν μετὰ
τῶν χριστιανῶν καὶ θὰ ἐνδυναμώσῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐμπι-
στοσύνην αὐτῶν πρὸς τὸν ἱερέα καὶ γενικῶς πρὸς τὴν Ἐκκλη-
σίαν, καὶ μάλιστα κατὰ τοὺς παρόντας καιροὺς, κατὰ τοὺς ὁποίους
διάφοροι κοσμοθεωρίαι καὶ αἱρέσεις καὶ συστήματα, ἐκμεταλλεῦ-
μενα τὴν κρισιμότητα τῶν περιστάσεων, κινοῦνται διαφοροτρό-
πως, ἵνα ἀποπλανήσουν τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπο-
μακρύνουν αὐτὰ ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν μάνδραν.

Καθ' ὃν χρόνον κληρικοὶ ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἑτεροδόξων, ἀνα-
λίσκουν ἑαυτοὺς μετὰ τῶν ἀγρίων καὶ ἀνθρωποφάγων, πράγμα
ὄπερ καὶ ἰδίοις ὀφθαλμοῖς διεπίστωσα, διὰ νὰ μεταφέρουν εἰς αὐ-
τοὺς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἡμεῖς ἕως ὅτου ἀναλάβωμεν ἐκ τῶν κατὰ
καιροὺς πληγμάτων καὶ ἐθνικοεκκλησιαστικῶν συμφορῶν, διὰ νὰ
συνεχίσωμεν τὸ ἔργον τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τῆς διαδόσεως
δηλαδὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ μετὰ τῶν μὴ χριστιανῶν, ἃς
ἐδραιώσωμεν τοῦλάχιστον τοὺς χριστιανοὺς ἡμῶν εἰς τὴν πί-
στιν τοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο δὲ θὰ τὸ ἐπιτύχωμεν, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον
ἐφαρμόσωμεν πιστῶς τὸ παράδειγμα, τοῦ πρώτου μετὰ τὸν
Ἐνα, τοῦ θείου Παύλου, τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἠγά-
πησε τὸν συνάνθρωπόν του ὅσον κανεὶς ἄλλος καὶ ὁ ὁποῖος
«τοῖς πᾶσι γέγονε τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσῃ» (Α' Κορ.
θ' 22). Εἶναι, λοιπόν, καθήκον καὶ ὑποχρέωσις ὅλων ἡμῶν, καὶ
κυρίως τῶν θεολόγων, ὁ καθεὶς μὲ τὴν σειρὰν του νὰ δώσωμεν
τὸ παρὸν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πρόσκλησιν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας
καὶ τῆς Πατρίδος, δεδομένου, ὅτι εἰς τοιαύτας περιπτώσεις τὸ

«Ἐγὼ δὲ εἶπον· τίς εἶ Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ
διώκεις...» (Πράξ. 25,15)

ράσον μεταβάλλεται καὶ εἰς σημαίαν. Ἡ γλῶσσα δὲν εἶναι καὶ σπουδαῖον ἐμπόδιον. Ὅταν κανεὶς γνωρίζῃ τὴν γλῶσσαν τῆς ἀγάπης, πᾶσαι αἱ ἄλλαι σιωποῦν. Ὑπάρχει, ἄλλωστε, καὶ λαϊκὸς συνοδός, ἄνδρας ἢ γυναῖκα, κάτοχος ξέων γλωσσῶν, ὁ ὁποῖος βοηθεῖ καὶ τὸν κληρικόν. Ἐπὶ πλέον, δίδεται εἰς τὸν ἱερέα ἔξαιρετικὴ θέσις εἰς τὴν πρώτην θέσιν τοῦ πλοίου. Τυγχάνει ἄκρας περιποιήσεως καὶ μεγάλης φιλοφροσύνης ἐκ μέρους τοῦ κυβερνήτου καὶ τῶν ἄλλων ἐν τῷ πλοίῳ.

Ὁ γράφων, ὡς ἐδηλώθη ἔξ ὑπ' ἀρχῆς, συνώδευσεν ὁμάδα μεταναστῶν εἰς Αὐστραλίαν ἐπὶ τοῦ νορβηγικοῦ ὑπερωκεανείου «Σκουόμπριν». Τὸ ταξίδιον διήρκεσεν ἐν ὄλῳ περίπου δύο μῆνας. Ἐμεῖνα ἔξ αὐτοῦ λίαν εὐχαριστημένος τόσον ὥστε, ἐὰν ἡ ὑγεία μου μοῦ τὸ ἐπέτρεπεν καὶ δὲν ἀπετέλει ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐπιτέλειαν τῶν καθηκόντων μου, εὐχαρίστως θὰ ἐπανελάμβανον τὸ ταξίδιον τοῦτο. Εἰς τὸ σημεῖον δὲ τοῦτο εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀναφέρω εὐγνωμόνως τὴν κατὰ πάντα ἄκραν περιποίησιν, ἣν ἐπεφύλαξεν εἰς ἐμὲ ὡς κληρικόν ὁ κυβερνήτης τοῦ ὑπερωκεανείου «Σκουόμπριν», μετὰ τοῦ λοιποῦ πληρώματος. Ἐπίσης εὐγνωμόνως ἀναφέρω καὶ τὴν ὑποδοχὴν καὶ τὴν περιποίησιν, ἣν ἐπεφύλαξεν εἰς ἐμὲ ὁ ἐφημέριος τῆς Ἑλληνοορθοδόξου Κοινότητος τῆς Μελβούρνης τῆς Αὐστραλίας. Ἀλλὰ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, ἔνθα ἐπιστρέφων ἔξ Αὐστραλίας ἐσταύθμευσα ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, ἵνα διὰ τοῦ Καίρου ἐπιστρέψω ἀεροπορικῶς εἰς Ἑλλάδα, ἔτυχον ἐπίσης θερμοτάτης φιλοξενίας ὑπὸ τῆς Ἀγιωτάτης ἐκεῖ Ἐκκλησίας.

Ἱερεὺς ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ε. ΚΡΗΤΙΚΟΣ

ΟΜΙΛΗΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΑΤΑ ΔΙΑ ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1ον

**Εἰς τὴν Γ' Κυριακὴν τοῦ Ματθαίου
(4 Ἰουλίου 1954)**

«Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίους δουλεῦν...»
(Ματθ. 6,24)

Δι' ὧν ὁ Κύριος σήμερον διδάσκει εἰς τὴν ἀναγνωσθεῖσαν περικοπὴν (Ματθ. 6, 23-34) λύει ἀπαξ καὶ διὰ παντός ἐν σπουδαιότατον ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις παραμένει ἄλυτον εἰς τὴν ζωὴν πολλῶν σημερινῶν χριστιανῶν. Διὰ τὰ δεχθῆ τις τὴν

«Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς θεάσαντο καὶ ἔμφροιοι ἐγένοντο,
τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι.» (Πράξ. 22,9)

κλήσιν τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ Τὸν ἀκολουθήσῃ, ὀφείλει νὰ κάμῃ ἀπόλυτον τὴν ἐκλογὴν του καὶ νὰ λάβῃ ἀπόφασιν ὀριστικὴν. Δὲν χωροῦν συμβιβασμοὶ εἰς τὴν ζωὴν τὴν χριστιανικὴν καὶ δὲν δύναται νὰ εἶναι τις ὁπαδὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἐξακολουθῇ ταυτοχρόνως ν' ἀκολουθῇ καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ κόσμου. «Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίους δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ» (Αὐτόθι, 24).

Α'.

Ἐπὶ τὸν ἀποστολικὸν ἀποστόλῳ Παύλῳ ἀναφέρεται ὅτι ἔχοντες ἑαυτοὺς ὡς σοφοὺς ἐγενήθησαν ἄσοφοι καὶ ὡς ἰσχυροὶ ἐγενήθησαν ἄσχυροι καὶ ὡς ἄνθρωποι ἐγενήθησαν ὡς κτήνη. Ἐπὶ τὸν ἀποστολικὸν ἀποστόλῳ Παύλῳ ἀναφέρεται ὅτι ἔχοντες ἑαυτοὺς ὡς σοφοὺς ἐγενήθησαν ἄσοφοι καὶ ὡς ἰσχυροὶ ἐγενήθησαν ἄσχυροι καὶ ὡς ἄνθρωποι ἐγενήθησαν ὡς κτήνη. Ἐπὶ τὸν ἀποστολικὸν ἀποστόλῳ Παύλῳ ἀναφέρεται ὅτι ἔχοντες ἑαυτοὺς ὡς σοφοὺς ἐγενήθησαν ἄσοφοι καὶ ὡς ἰσχυροὶ ἐγενήθησαν ἄσχυροι καὶ ὡς ἄνθρωποι ἐγενήθησαν ὡς κτήνη.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ἀκριβῶς, κείται ἡ τραγικὴ παρεξήγησις. Ἀπατῶνται οἱ ἴδιοι, μὲ τοὺς συμβιβασμοὺς των, νομίζοντες ὅτι εἶναι χριστιανοί, καὶ ἀπατῶσι καὶ τοὺς ἄλλους διδάσκοντες, μὲ τὸ παράδειγμά των, ἕνα τελείως παραμορφωμένον καὶ ἐν τελῶς ἀγνώριστον χριστιανισμόν!

Συμβαίνει, εἰς χριστιανικὰς λεγομένας κοινωνίας ν' ἀπαντᾷ τις κρᾶμά τι χριστιανικῶν ἐθίμων καὶ εἰδωλολατρικῶν προλήψεων, μίγμα χριστιανικῶν θεωριῶν καὶ κοσμικωτάτων ἀντιλήψεων, συνονθύλευμά τι πίστεως καὶ ἀπιστίας, εὐσεβείας καὶ δεισιδαιμονίας... Καταντᾷ μάλιστα ἡ κατάστασις μέχρι τοῦ σημείου νὰ μὴν εἶναι πιστευτὸς ὁ ἀληθὴς Χριστιανισμὸς, τὸ γνήσιον φρόνημα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον πολλαχοῦ ἔχει ὑποκαταστήσει ἡ δεισιδαιμονία, πολλάκις δὲ καὶ ὁ χυδαίωτερος πρακτικὸς ὕλισμός.

Ἐπὶ τὸν ἀποστολικὸν ἀποστόλῳ Παύλῳ ἀναφέρεται ὅτι ἔχοντες ἑαυτοὺς ὡς σοφοὺς ἐγενήθησαν ἄσοφοι καὶ ὡς ἰσχυροὶ ἐγενήθησαν ἄσχυροι καὶ ὡς ἄνθρωποι ἐγενήθησαν ὡς κτήνη. Ἐπὶ τὸν ἀποστολικὸν ἀποστόλῳ Παύλῳ ἀναφέρεται ὅτι ἔχοντες ἑαυτοὺς ὡς σοφοὺς ἐγενήθησαν ἄσοφοι καὶ ὡς ἰσχυροὶ ἐγενήθησαν ἄσχυροι καὶ ὡς ἄνθρωποι ἐγενήθησαν ὡς κτήνη.

Πάντες οὗτοι οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχωσι σχέσιν μετὰ τοῦ Χριστοῦ.

Β'.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἀνθρώπων τούτων, οἱ ὁποῖοι ἐξεκίνησαν ἀπὸ μιαν καλὴν διάθεσιν καί, διότι ἐν τῷ μεταξὺ ἀπέ-

«Εἶπον δὲ τί ποιήσω, Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς με· ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, καὶ καὶ σοὶ λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακται σοὶ ποιῆσαι».

(Πράξ. 22,10)

καμον εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐφαρμογῆς τῶν καλῶν των προθέσεων, προήλθον εἰς συμβιβασμοὺς πρὸς τοὺς ἑαυτοὺς των καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος τούτου, ἔχομεν τὴν χειροτέραν τραγωδίαν, τὴν ὁποίαν θὰ ἠδύνατό ποτε νὰ ζήσῃ μία ἀνθρωπίνη ψυχὴ. Ἐνῶ δηλαδὴ ἡ δυστυχία, ἡ ὁποία ἔρχεται μαζί με τὴν ἁμαρτίαν, δὲν παύει διόλου παρ' αὐτοῖς νὰ ὑπάρχη, διότι ἐξακολουθοῦν νὰ ζῶσιν ἀκόμη ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ἔχουν συγχρόνως οἱ ἄνθρωποι ἰδιότοι καὶ τὸ βάρος τῆς ματαιοπονίας διὰ τὴν ἀρετὴν. Διότι ἡ ἀρετὴ δὲν πραγματοποιεῖται κατὰ μικρὰ κλάσματα καὶ ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἀποτελεῖται εἰς τὴν οὐσίαν του ἀπὸ μερικὰς μόνον λεπτομερειῶν. «Τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομίᾳ; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ;» (Β' Κορινθ. 6,14-15).

Ὁφείλει, λοιπόν, ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐκλέξῃ καὶ ν' ἀποφασίσῃ καὶ ἡ ἐκλογὴ του καὶ ἡ ἀπόφασις νὰ εἶναι ἀπόλυτος καὶ τελειωτικὴ. Συμβιβασμοὶ καὶ ταλαντεύσεις δὲν δύνανται νὰ ἔχουν θέσιν εἰς μίαν ἀληθῶς χριστιανικὴν ζωὴν.

Δὲν ὑπάρχει ἡ δυνατότης τοῦ νὰ ἔχη τις τὸν ἕνα πόδα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς κακίας, διότι εἶναι τελείως ἀντίθετος ὁ δρόμος τοῦ Οὐρανοῦ ἀπὸ τὸν δρόμον τοῦ Ἄδου. Δὲν δύναται τις ν' ἀγαπᾷ καὶ τὸν Χριστὸν καὶ τὰς ἁμαρτωλὰς του συνηθείας, νὰ θέλῃ ν' ἀνήκῃ εἰς τὸν Χριστὸν καὶ νὰ νομίζῃ, ὅτι δύναται νὰ ἀκολουθῇ καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἁμαρτωλοῦ αἰῶνος. Ὅσοι ἀνήκουν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν δὲν εἶναι πλέον «ἐκ τοῦ κόσμου», καὶ διὰ τοῦτο γίνονται μισητοὶ παρὰ τῷ κόσμῳ (Ἰω.15,19).

Δὲν ἰκανοποιεῖται ὁ Θεὸς με ὀλίγην ἀγάπην· ἀξιοὶ ὀλόκληρον τὴν ἀγάπην μας, «ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου» (Μάρκ.12,30). Δὲν ἐπιτρέπει ὁ Χριστὸς νὰ μᾶς ἀπασχολῇ, ὡς πάρεργόν τι, ἡ μέριμνα περὶ τοῦ αἰωνίου μέλλοντός μας, εἰς τὰ διαλείμματα μόνον τῶν κοσμικῶν μας φροντίδων καὶ τῶν ἁμαρτωλῶν μας ἐπιδιώξεων· ἀπαιτεῖ πρώτην καὶ κυρίαν νὰ ἔχωμεν τὴν μέριμναν περὶ «τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς δικαιοσύνης Αὐτοῦ» (Ματθ.6,33).

Ἄς μὴν αὐταπατώμεθα, λοιπόν, καὶ ἅς παύσωμεν ἀπατῶντες ἀλλήλους. «Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίους δουλεῦειν», καὶ ὁ ἐπιθυμῶν ν' ἀκολουθήσῃ τὴν κλῆσιν τοῦ Χριστοῦ ὀφείλει ν' ἀποφασίσῃ, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἔχη σχέσιν με τίποτε ἐξ ὅλων ἐκείνων, ὅσα θὰ ἠδύναντο νὰ τὸν ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἔστω καὶ ἂν αὐτὰ εἶναι τόσοσιν προσφιλεῖ, ὅσον οἱ στενωτέροι συγγενεῖς του (Αὐτοθ.19,5), ἔστω καὶ ἂν τῷ εἶναι τόσοσιν χρήσιμα ὅσον τὰ χρησιμώτερα μέλη τοῦ σώματός του (Αὐτόθι 5,29-30). Οἱ χειρότεροι ἐχθροὶ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς εἶναι οἱ συμβιβασμοὶ καὶ αἱ ἀμφιταλαντεύσεις.

«Ὁς δὲ οὐκ ἐνέδωκεν ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτός ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν».

(Πράξ. 22,12)

2ον

Εἰς τὴν Δ' Κυριακὴν τοῦ Ματθαίου

(11 'Ιουλίου 1954)

«Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν»
(Ματθ. 8,7)

Εἰς τὸν πόνον καὶ τὴν ἀγωνίαν τοῦ Ἐκατοντάρχου, ὁ ὁποῖος ἀνησυχεῖ διὰ τὸν κινδυνεύοντα ἀσθενῆ του, ὁ Κύριος ἀντιτάσσει τὴν προθυμίαν Του νὰ τρέξη πλησίον τοῦ νέου, ποῦ ἀκίνητος εἰς τὴν κλίνην του βασανίζεται ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν, καὶ νὰ τοῦ χάριση τὴν θεραπείαν. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον, πρὶν ἀκόμη ἐκεῖνος προφθάσῃ νὰ διατυπώσῃ τὸ αἰτημὰ του, ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν πίστιν τοῦ ἀνθρώπου, ποῦ ἐσκέφθη νὰ τοῦ ἐκθέσῃ τὸν πόνον του.—Τόσον εἶναι πρόθυμος ὁ Κύριος εἰς τὸ ν' ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν πιστῶν! Καὶ τόσον προθύμους μᾶς θέλει εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πασχόντων ἀδελφῶν μας...

Α'.

Πρὶν ζητήσωμεν, ὅτι μᾶς χρειάζεται, ὁ Θεὸς τὸ γνωρίζει, μᾶς εἶπεν ὁ ἴδιος ὁ Υἱὸς Του (Ματθ. 6,32). Καὶ τίποτε δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀνησυχῇ τόσον καὶ νὰ μᾶς ταραύσῃ, ὥστε νὰ χάνωμεν ἀπ' ἐμπρός μας τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ, ποῦ μὲ τὴσιν στοργῆν μᾶς παρακολουθεῖ εἰς κάθε στιγμὴν καὶ εἰς κάθε λεπτομέρειαν τῆς ζωῆς μας· τόσον ὥστε καὶ αὐταὶ ἀκόμη «αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μας» νὰ εἶναι «ἠριθμημέναι» (Αὐτόθ. 10,30), καὶ καμμία ἀπ' αὐτάς νὰ μὴ εἶναι δυνατόν νὰ χαθῇ (Λουκ. 21,18), χωρὶς τὸ θέλημά Του.

Ἄλλὰ θέλει ὁ Κύριος νὰ Τοῦ ἀνακοινώσωμεν τὰς ἀνάγκας μας, νὰ Τοῦ ἀναφέρωμεν τὰς ἀνησυχίας μας, νὰ Τοῦ ἐμπιστευώμεθα τοὺς πόνους μας· καὶ μᾶς παραγγέλλει νὰ μὴ ἀμελοῦμεν αὐτὸ τὸ καθήκον. Μᾶς ὑπόσχεται δὲ νὰ μὴ γυρίσωμεν ποτὲ ἀπὸ κοντὰ Του μὲ ἀδειανὰ τὰ χέρια, κάθε φορὰν ποῦ θὰ Τοῦ ζητήσωμεν κάτι, σύμφωνον μὲ τὸ θέλημά Του: «Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν...» (Ματθ. 7,8). Καὶ γνωρίζει μόνον «δόματα ἀγαθὰ» νὰ μᾶς δίδῃ, ὅπως ὁ πατέρας δὲν ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ εἰς τὰ παιδιὰ του «λίθον ἀντὶ ἄρτου», μήτε «ὄφιν ἀντὶ ἰχθύος» (Αὐτόθ. 9-11).

Εἶναι αὐτὸ τὸ μέγα προνόμιον τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ: Τὸ νὰ δύνανται νὰ ἀπευθύνωνται πρὸς τὸν Ὁψίστον εἰς κάθε στιγμὴν καὶ διὰ κάθε ζήτημα· καὶ νὰ ἔχουν τὴν βεβαιότητα, ὅτι Ἐκεῖνος τοὺς περιμένει δι' αὐτὸ, τοὺς δέχεται μὲ στοργὴν καὶ μὲ συμπόνιαν καὶ εἶναι πρόθυμος ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰ αἰτήματά των. Μὲ τὴν ἴδιαν προθυμίαν πάντοτε, μὲ τὴν ὁποίαν ἔσπευσε νὰ δηλώσῃ πρὸς τὸν Ἐκατόνταρχον τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου, ὅτι θὰ ἐπήγαινε εἰς τὸ σπίτι του, διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὸν ἄρρωστον, πρὶν ἀκόμη ἐκεῖνος προφθάσῃ νὰ τὸν πορακαλέσῃ δι' αὐτὸ.

Β'.

Ἄλλὰ μὲ ὄσιν στοργὴν καὶ μὲ ὄσιν καλωσύνην εἶναι πρόθυμος Ἐκεῖνος νὰ μᾶς συντρέξῃ εἰς κάθε μας περίστασιν, μὲ

«Ἄνανίας δὲ τις ἀνὴρ εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον... ἐλθὼν πρὸς με καὶ ἐπιστάς εἶπέ μοι: Σαουλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον». (Πράξ. 22,13)

ἄλλην τόσῃν ἐπίσης καλωσύνην καὶ προθυμίαν ἀπαιτεῖ νὰ συμμεριζώμεθα καὶ ἡμεῖς τὸν πόνον τῶν ἀδελφῶν μας: «Γίνεσθε οὖν οἰκτιρμονες, ὡσπερ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς οἰκτιρῶν ἐστίν», εἶπεν ὁ Κύριος (Λουκ. 6,36).

Ἄλλὰ καὶ τὰς ἀμοιβὰς τῆς Βασιλείας τοῦ Πατρὸς ὑπεσχέθη ὁ Κύριος εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐμπράκτως διὰ τοὺς πεινῶντας, τοὺς διψῶντας, τοὺς γυμνητεύοντας, τοὺς ἀσθενεῖ, τοὺς φυλακισμένους, τοὺς ἀστέγους καὶ τοὺς ξένους (Ματθ. 25,34-36). Καὶ ἐδήλωσεν ἀκόμη, ὅτι ὡς ἰδικήν Του ἐξυπηρέτησιν θεωρεῖ κάθε βοήθειαν πρὸς αὐτοὺς τοὺς πάσχοντας, τοὺς ὁποίους ὠνόμασεν «ἀδελφούς» Του (Αὐτόθ. 40).

Καὶ ἐτόνισε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, μὲ τὸ στόμα τοῦ Ἀδελφοθέου Ἀποστόλου, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης εἶναι «νεκρά» (Ἰακ. 2,17-26). Καὶ διεκήρυξεν, ὅτι χρέος τῶν πιστῶν εἶναι τὸ «ἐπισκεπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν» (Αὐτόθ. 1,27). Καὶ ὑπογραμμίζει ὁ Ἀπόστολος τῆς ἀγάπης, ὅτι ὁ λέγων ὅτι ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, χωρὶς ν' ἀγαπᾷ τὸν ἀδελφόν του εἶναι «ψεύστης» (Α' Ἰωάν. 4,20). Καὶ βροντοφωνεῖ ὁ μέγας Παῦλος, ὅτι, χωρὶς τὴν ἀγάπην, ὅλα τὰ κατορθώματα τῆς πίστεως ἐκμηδενίζονται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ μαρτύριον κατανατᾷ μάταιον καὶ ἀχρηστον δι' ἐκείνον ποὺ στερεῖται τῆς ἀγάπης (Α' Κορινθ. 13,1-4).

Δὲν πρόκειται βέβαια — εἶναι αὐτονόητον —, περὶ μιᾶς ἀγάπης θεωρητικῆς, ἀπλῆς καὶ ἀγόνου, ὅπως ἐκείνην, διὰ τὴν ὁποίαν ὠραιότατα ὀμιλεῖ ὁ Ἀδελφοθέος ἐναντὶ γράφῃ διὰ τοὺς λέγοντας πρὸς τοὺς πτωχοὺς «ὑπάγετε εἰς εἰρήνην, θερμαινεσθε καὶ χορτάζεσθε» (Ἰακ. 2,16). Ἄλλὰ πρόκειται περὶ τῆς ἀγάπης τῆς ἐνεργητικῆς, τῆς ἐμπράκτου, ἣ ὁποία ἐκδηλώνεται εἰς τὰ ἔργα ἐκείνα, τῶν ὁποίων ἡ παραμέλησις ἀπειλεῖται μὲ τὴν αἰώνιον καταδίκην, ὡς παραμέλησις στοιχειώδους καθήκοντος ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ ἰδίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (Ματθ. 25,41-46).

Πίστις λοιπὸν εἰς τὴν ἀπειρον πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην τοῦ Κυρίου, ἣ ὁποία εἶναι πρόθυμος ν' ἀνταποκριθῇ εἰς κάθε μας πραγματικὴν ἀνάγκην. Ἄλλὰ καὶ πρόθυμος μίμησις αὐτῆς τῆς προθύμου ἀγάπης Του εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς σχέσεις μας μὲ τοὺς ἀδελφούς μας. Ἰδοὺ τὰ δύο θεμελιώδη ἄρθρα τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, τὰ ὁποία μᾶς ἐδίδαξεν ἡ σημερινὴ εὐαγγελικὴ ἱστορία καὶ ἀπὸ τὰ ὁποία ἐξαρτᾶται ἡ ἀληθινὴ εὐτυχία μας καὶ εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν καὶ εἰς τὴν «ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος».

3ον

Εἰς τὴν Κυριακὴν τῶν Πατέρων

(18 Ἰουλίου 1954)

«Ὁς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 5,19)

Διὰ τῶν λόγων τούτων ὁ Κύριος ἀπαιτεῖ, ὅπως ἡ πίστις τοῦ χριστιανοῦ ἐκδηλωθῇ καὶ ἐν τῇ πράξει ὡς ἔργον ἐφαρμογῆς

«...Κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν».

(Πράξ. 22,13)

τῶν θεωρητικῶν ἀληθειῶν καὶ ὡς διδασκαλία φωτισμοῦ τῶν ἀλλοίων ἀνθρώπων. «Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε, Κύριε», εἶπεν εἰς ἄλλην περίπτωσιν ὁ Χριστός, «εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ.7,21). Ἡ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος τούτου εἶναι ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τῶν λεχθέντων τὴν προπαρελθοῦσαν Κυριακὴν, διότι ἡ τραγικὴ ἀντίθεσις, τὴν ὁποῖαν παρατηροῦμεν εἰς τὴν ζωὴν τῶν πλείστων χριστιανῶν τῆς ἐποχῆς μας, ὀφείλεται ἀκριβῶς εἰς τὴν παραμέλησιν τῆς ἐν τῇ πράξει τηρήσεως τῶν ἀπὸ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀπορρέοντων καθηκόντων.

Α'.

«Ὁ ς ἂν ποιήσῃ...» Πρῶτον καθῆκον τὸ «ποιῆσαι», ἡ ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογὴ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἡ προκτικὴ τήρησις τῆς μεγάλης ἐντολῆς τῆς ἀγάπης. Τὸν πιστεύοντα καὶ μὴ ποιοῦντα ὁ Κύριος παρομοιάζει πρὸς τὸν οἰκοδομοῦντα ἐπὶ τῆς ἄμμου (αὐτόθι 26—27), διὰ μιᾶς δ' ἐτέρας παραβολῆς ὑποδεικνύει τὴν ἀπλουστάτην ἀλήθειαν, ὅτι συνεπῆς πρὸς τὰς ἀπάναντι τοῦ Θεοῦ ὑποχρεώσεις του εἶναι ὄχι ὁ προθυμοποιούμενος καὶ μὴ τηρῶν τὰς ὑποσχέσεις του, ἀλλ' ὁ ἐκτελῶν τὸ θέλημα Αὐτοῦ, ἔσω καὶ ἂν εἰς τὴν ἀρχὴν ἔδειξε ποιᾶν τινα δυστροπίαν (Αὐτόθι 21, 28—31).

Ἡ ὀρθὴ πίστις, ἡ καλὴ διάθεσις καὶ ἡ ὑγιὴς πνευματικὴ κατάστασις δὲν εἶναι πράγματα δυνάμενα νὰ χωρισθῶσιν ἀπὸ τῆς ἐμπράκτου ζωῆς τοῦ χριστιανοῦ. Ἐὰν δ' ὑπάρχῃ τι, ὅπερ ἐξωτερικῶς ἀποδεικνύει τὴν ὀρθὴν πίστιν καὶ τὰς πνευματικωτέρας κλίσεις τῶν χριστιανῶν, τούτο εἶναι ἡ πρακτικὴ τῶν ζωῆ. «Δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου, καὶ γὰρ δεῖξω σοὶ ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου» (Ἰακ.2,18).

Ἡ συζήτησις περὶ τοῦ ἂν σώζουν τὰ ἔργα ἢ ἡ πίστις μόνη εἶναι, κατὰ ταῦτα, ματαία καὶ περιττὴ. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ πίστις ἄνευ ἔργων, ὅπως εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ φλόξ ἄνευ θερμότητος καὶ φωτός. Ἡ ἔλλειψις τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῶν πιστευομένων θὰ ἐσήμαινεν ἀπουσίαν πάσης πίστεως ζωῆς καὶ πραγματικῆς. Οὐδ' εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξωσιν ἔργα, ἀποπνέοντα τοῦ χριστιανισμοῦ τὸ ἄρωμα, ἔὰν ἡ πίστις δὲν ὑπάρχῃ.

Συχνάκις οἱ ἄνθρωποι ἀπασχολοῦνται μὲ τὸ ζήτημα ἂν εἶναι δυνατὴ ἡ ἐκτὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐνάρετος ζωὴ, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι οὗτοι λησμονοῦσιν, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς προσδίδει ὅλως ἰδιαιτέραν ὄψιν, ἰδιαιτερον χαρακτῆρα καὶ ἰδιαιτέραν ἀξίαν εἰς τὴν ἀρετὴν. Ἐνῶ ἡ ἀρετὴ τοῦ κόσμου εἶναι ἐνίοτε συμφεροντολόγος, πολλάκις συμβατικὴ, πάντοτε ἐγωϊστικὴ, ἡ χριστιανικὴ ἀρετὴ εἶναι προϊόν μιᾶς ἀνωτέρας ἠθικῆς ἀντιλήψεως, ἀνωτέρας ἐκδοχῆς περὶ τοῦ κόσμου, ἀποτέλεσμα ἀγάπης πηγαίας καὶ ἀληθινῆς, πλήρους ἀπαρνήσεως τοῦ ἐγωῖσμοῦ καὶ οἰκαιοποιήσεως τῶν ἀναγκῶν τοῦ πλησίον (Ρωμ.12,15. Β' Κορ.11,29).

«Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειριστά σο γυνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸ δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ...».

(Πράξ. 22,14)

Συνήθως τὸ καθήκον τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς νομίζεται ὡς ἄρνησις ἀπλῆ τοῦ κακοῦ, ὁπότε οὐδὲν διαφέρει τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου. Δὲν εἶναι ὅμως μόνη τοῦ κακοῦ ἡ ἀποφυγή, δὲν εἶναι μόνον τὸ «Οὐ...», ἐκεῖνο, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν χριστιανικὴν ἀρετὴν, ἀλλ' ἀνάγκη νὰ ὑπάρξη ταυτοχρόνως καὶ ἡ θετικὴ τοῦ ἀγαθοῦ πράξις. Τὸ «ἀγαπήσεις...» εἶναι ἐντολὴ θετικὴ, ἀξιοῦσα θετικὰς πράξεις καὶ ἔμπρακτον ἀπόδειξιν τῆς τηρήσεώς της.

Β'.

«...Καὶ διδάξῃ». Συνέπεια ἀναπόφευκτος τῆς ὁρθῆς πίστεως, τῆς ἐν τοῖς ἔργοις ἐκδηλουμένης, εἶναι ἡ διδαχὴ. Δὲν δύναται νὰ πιστεῦθῃ τις ὀρθῶς, νὰ τηρῇ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, νὰ ἀκολουθῇ τὸν Χριστόν, καὶ ν' ἀδιαφορῇ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἄλλων. Εἶναι φύσει ἀδύνατον νὰ ζῆ κανεὶς τὸν Χριστόν καὶ ὅμως νὰ μὴ διδάσκη ἐν τῷ κόσμῳ διὰ τῆς ζωῆς του. «Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη, οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μῶδιον» (Ματθ.5,14—15).

Ἄλλὰ καὶ καθήκον ἐπιβεβλημένον τοῦ ἀληθοῦς πιστοῦ, ἐντολὴ ἐπιτακτικὴ τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἡ διδασκαλία τῶν ἄλλων ἀνθρώπων· «οὗτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων...» (Αὐτόθ. 16), «ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἶπατε ἐν τῷ φωτί, καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν ὀμαμάτων» (Αὐτόθ.10,27).

Ἀνάγκη ὅμως νὰ προσέξωμεν τὴν ἀπόλυτον σχέσιν, ἣτις πρέπει νὰ ὑπάρξη μεταξὺ λόγων καὶ ἔργων. τὴν ἀδιάσπαστον ἐνότητα, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος δίδει εἰς τὰ δύο ταῦτα ἐπὶ μέρους καθήκοντα, τὰ ὁποῖα σιιάπτει εἰς ἓν, «ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ...».

Εὐκολώτερον εἶναι εἰς ἡμᾶς νὰ διδάξωμεν διὰ τῶν λόγων, ἀλλὰ εὐκολώτερον οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες μᾶς βλέπουν, διδάσκονται ἐκ τῶν ἔργων μας. Τὰ ἔργα κραυγάζουν τόσον, ὥστε νὰ καλύπτουν καὶ τῶν ὠραιότερων λόγων τὴν φωνήν. Καὶ δύναται τις, ἂν δὲν ἔχη τοῦ λόγου τὴν δύναμιν, νὰ εἶναι ὅμως ὀλόκληρος «ζῶσα καὶ σιωπῶσα διδασκαλία» διὰ τοῦ παραδείγματός του.

Κατὰ τοῦτο διαφέρει ἡ ἀντίληψις περὶ τῆς διδασκαλίας, ἣν ὀφείλει νὰ ἔχη καὶ νὰ τηρῇ ὁ χριστιανός, ἀπὸ τὴν ὑποκριτικὴν συμπεριφορὰν τῶν Φαρισαίων ὅλων τῶν ἐποχῶν: ὁ χριστιανὸς ἀκολουθεῖ τὸ ζωντανὸν παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἐφαρμόζων ὅσα εἶπεν «ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν» (Α' Πέτρ.2,21), εἰῶ ἐκεῖνοι «λέγουσι καὶ οὐ ποιοῦσι» (Ματθ. 23,3).

Ἄς ἐξετάσωμεν ἕκαστος ἑαυτόν, ἵνα ἴδωμεν ἂν ὄντως εἴμεθα «ποιητὰ τοῦ νόμου» (Ρωμ. 2,13, πρβλ. Ἰακώβ. 1,22—25) καὶ ἂς σκεφθῶμεν περισσότερον ἐπὶ τῆς σημερινῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου. Κατ' ἐξοχὴν σήμερον οἱ ἄνθρωποι ἀποβλέπουσι περισσότερον εἰς τὰ ἔργα καὶ πολλακίς γινόμεθα ἀφορμὴ νὰ βλασφημῆται ἐξ αἰτίας μας τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Πᾶσάν μας πρᾶ-

«...Ὅτι ἔχει μάρτυρας αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας...».
(Πράξ. 22,15)

Ειν και πάντα λόγον ὡς κατευθύνωμεν οὕτως, ὥστε νά συντελῆ εἰς δόξαν τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς (Ματθ.5,16).

4ον

Εἰς τὴν ΣΤ' Κυριακὴν τοῦ Ματθαίου
(25 'Ιουλίου 1954)

«Ἴνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρά ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;» (Ματθ.9,4).

Δεδικαιολογημένη ὑπῆρξεν ἡ ἐκ τῶν λόγων τούτων τοῦ Κυρίου κατάπληξις και ἀμηχανία τῶν πονηρῶν Γραμματέων και Φαρισαίων τῆς σημερινῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς (Ματθ.,9,1—8). Ἄλλὰ εἴμεθα ἀδικαιολόγητοι ἡμεῖς, ὡσάκις ἀφίνομεν τὴν σκέψιν μας νά ἀμαρτάνη, ἂν και γνωρίζωμεν ὅτι και διὰ τοῦ τρόπου τούτου καθιστάμεθα ἔνοχοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅστις «ετάζει καρδίας και νεφρούς».

Α'.

«Οὐκ ἐπιθυμήσεις ὅσα τῷ πλησίον σου ἔστιν», ἔλεγεν ἡ τελευταία ἐντολὴ τοῦ Δεκαλόγου. Και δὲν ἠδύνατο μὲν ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος νά ἔχη ἐξωτερικὰς κυρώσεις και διὰ τὰς ἀνόμους ἐπιθυμίας, ὡς εἶχε διὰ πάσας τὰς λοιπὰς παραβάσεις τῶν θείων ἐντολῶν, ἀπῆτει ὁμοῦς τὴν καθαρότητα τοῦ νοῦ και τῆς καρδίας, ὡς τὴν ἐγγύησιν τῆς εἰλικρινοῦς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ: «καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοὶ ὁ Θεὸς και πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου» (Ψαλμ.50,12), ἐβόα ἐν κλαυθμῷ ὁ ἀμαρτήσας βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

Ὁ Νόμος τοῦ Χριστοῦ, «ἡ χάρις και ἡ ἀλήθεια» (Ἰω.1,17) τῆς Καινῆς Διαθήκης, δὲν ἔχει ἐξωτερικὰς ποινὰς διὰ τοὺς παρανομούντας, ἀλλ' εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας κυρίως ἀποβλέπει και πνευματικὴν ἔχει και τὴν «ἐνδικον μισθοποδοσίαν» τῆς παρακοῆς. Διὰ τοῦ Νόμου τοῦ Εὐαγγελίου ἡ ἀπλὴ ἐπιθυμία τῆς ἀμαρτίας, ἡ ἀπλὴ εἰς τὴν ἀμαρτίαν συγκατάθεσις, χαρακτηρίζεται ὡς ἴση πρὸς τὴν τέλεσιν τοῦ κακοῦ (Ματθ. 5,27—30) και ἡ ἐσωτερικὴ διάθεσις εἶναι τὸσον ἀξιοκατάκριτος, ὅσον και ἡ ἐν τῇ πράξει ἐκδήλωσις τῆς (Ματθ.5,21—22).

Τόσην μάλιστα ὁ Χριστὸς ἀποδίδει εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διάθεσιν σημασίαν, ὥστε και ἀρετὰς ἀκόμη καταδικάζει, ὅταν δὲν προέρχωνται ἀπὸ ἀγνήν ἐσωτερικὴν διάθεσιν (Ματθ.6,1-5-16).

Β'.

Και ὁμοῦς συνήθως δὲν ἀποδίδεται ἡ πρέπουσα προσοχὴ εἰς τὴν ἐνοχὴν τῶν κατὰ διάνοιαν ἀμαρτημάτων. Διὰ τῆς ἀπροσεξίας δ' ἀκριβῶς ταύτης δημιουργεῖται τὸ χαλαρὸν ἐκεῖνο ἔδαφος, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἀσφαλέστερον σπειρεται και ἀποτελεσματικώτερον καρποφορεῖ ὁ πνευματικὸς ὄλεθρος.

Πόσα δὲν εἶπεν ὁ Κύριος ἐναντίον τῶν Φαρισαίων και τῶν Γραμματέων τῆς ἐποχῆς του! (Ματθ.23,1—39).

«...Και νῦν τί μέλλεις; Ἄναστὰς βάπτισαι και ἀπόλουσαι τὰς ἀμαρτίας σου, ἐπικαλεζάμενος τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου». (Πράξ. 22,16)

Ἡ «φαρισαϊκὴ» λεγομένη συνείδησις, καθ' ἣν ἐντύπωσιν ἀμαρτήματος προξενεῖ καὶ τύψεις ἐπιφέρει μόνον ὅτι κακὸν ὑποπίπτει εἰς τῶν ἄλλων τὴν ἀντίληψιν, ἔχει ὡς πηγὴν αὐτὴν τὴν ἀδιαφορίαν πρὸς τὴν ἔσωτερικὴν διάθεσιν καὶ δημιουργεῖται βαθμηδόν.

Ἡ εὐκολωτέρα πτώσις εἰς τὴν ἀμαρτίαν εἶναι ἢ κατὰ διάνοιαν τελουμένη. Εὐκόλως συλλαμβάνει τὴν εἰκόνα ὁ νοῦς καὶ εὐκολώτατα σκιρτᾷ ἐπὶ τῇ ἀναπόλησει τῆς ἢ καρδίας. Ἐνῶ δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ πραγματοποιηθῇ ἐν τῇ πράξει μία ἀμαρτία, ἥτις θ' ἀπήτει ὠρισμένας συνθήκας καὶ ὠρισμένα μέσα διὰ νὰ τελεσθῇ.

Ἄλλ' αὐτὴ ἡ εὐχάριστος ἀναπόλησις τῆς ἀμαρτωλῆς εικόνας, ἡ ἔσωτερικὴ ἐνσυνείδητος συγκατάθεσις εἰς τὸ κακόν, ἀποτελεῖ ἤδη τετελεσμένην ἀμαρτίαν ἥτις δὲν δύναται νὰ παροραθῇ χωρὶς κίνδυνον. Διότι ἤδη καθ' ἑαυτὴν συνιστᾷ μίαν ἐνοχὴν ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ διότι ἔχει δηλητηριάσει τὴν ψυχὴν καὶ ἔχει προλείψει τὸ ἔδαφος διὰ τὴν θανάσιμον πτώσιν, ὅταν αἱ συνθήκαι θὰ εἶναι πρὸς τοῦτο, ἢ καὶ θὰ θεωρηθῶσιν ἀπλῶς, εὐνοϊκαί.

Ὁ Σατανᾶς ἀρκεῖται καὶ εἰς τὴν μικρὰν ταύτην, ὡς νομίζεται συνήθως, ἐπιτυχίαν, διότι γνωρίζει, ὅτι δι' αὐτῆς ἐπιτυγχάνει ν' ἀποξενώσῃ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς σωτηρίου χάριτος τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ τὴν καταστήσῃ ὑποχείριον εἰς τὴν ἰδικὴν του κακοποιῶν δύναμιν.

Προσοχὴ λοιπὸν χρειάζεται καὶ εἰς τὰς σκέψεις τὰς ἐφ' ἀμαρτίαις τὴν ἀγνότητα δὲ τῆς καρδίας ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν ὡς βᾶσιν τῆς ἀγνῆς πράξεως, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμοῦμεν νὰ εἴμεθα πράγματα «ναδὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος», διότι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ δὲν ἀνέχει νὰ κατοικῇ ὅπου ὑπάρχουν αἱ πνιγηραὶ τῆς ἀμαρτίας ἀναθυμιάσεις.

ΕΜΜ. Γ. ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ
Πρωτοπρεσβύτερος—Κυτλητής

ΚΑΘΟΔΗΓΗΤΙΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΙ

1ον

Ἡ μαντεία καὶ ἡ μαγεία

«Τὸ Φῶς, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον» (Ἰωάν. 3, 19). Ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, ὁ Κύριος ἡμῶν, ἐπὶ 20 αἰῶνας σκορπίζει τὸ πλούσιον φῶς καὶ τὴν ζωογόνον θέρμην. Ἀλλὰ καὶ «ὁ σατανᾶς ὁ πλανῶν τὴν Οἰκουμένην» (Ἀποκ. 12, 8), «ὁ κοσμοκράτωρ τοῦ σκότους», κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον (Ἐφ. 6, 12), ἐξακολουθεῖ νὰ πλανᾷ καὶ σήμερον ἀκόμη τοὺς ἀνθρώπους διὰ διαφόρων μέσων, ὡς ἡ μαντεία καὶ ἡ μαγεία, αἱ προλήψεις καὶ αἱ δεισιδαιμονίαι. Ἐχει ὡς ὄργανα

«Ὅθεν... οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ...».

(Πράξ. 26,19)

«γυναικάρια σεσωρευμένα ἀμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις» (Β΄ Τιμ. 3,6). Καὶ τὰ πρόσωπα αὐτά, χάριν συμφεροντολογίας, ὑπόσχονται νὰ προείπουν τὰ μέλλοντα, νὰ θεραπεύσουν καὶ ἀνιάτους ἀσθενεῖας, νὰ λύσουν μαγικὰς ἐνεργείας, νὰ τιμωρήσουν ἄλλους, νὰ διαλύσουν ἢ ἐπιτύχουν γάμους καὶ ἄλλα παρόμοια. Καί, τὸ θλιβερόν, δὲν καταφεύγουν μόνον ἀμόρφωτοι εἰς αὐτά, ἀλλὰ καὶ μορφωμένοι, ἐπιστήμονες, χωρικοὶ καὶ κάτοικοι πόλεων καὶ ἄνθρωποι μὲ κοινωνικὴν θέσιν. Καὶ δίδουν ἐμπιστοσύνην εἰς ἀνάξια λόγου πρόσωπα.

Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀπλοῦν. Ἡ μαγεία καὶ ἡ μαντεία εἶναι ἐνέργειαι σατανικαί. Ὁ πατὴρ τοῦ ψεύδους προσπαθεῖ νὰ ἐλκύσῃ ψυχὰς εἰς τὸ σκοτός καὶ τὴν ἀπώλειαν. Κινεῖται νὰ ἐπιναφέρῃ τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ μεταξὺ τῶν ὁπαδῶν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Ἡ Ἁγία Γραφή, τὸ Βιβλίον τοῦ Θεοῦ, στιγματίζει καὶ κατατηριάζει τὰ ἀμαρτήματα ταῦτα. «Οὐχ εὐρεθήσεται ἐν σοὶ περικαθαίρων τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἢ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐν πυρὶ, μαντευόμενος μαντεῖαν, κληδωνιζόμενος καὶ οἰωνιζόμενος, φαρμακὸς ἐπασιδῶν ἐπασιδῆν, ἐγγαστρίμυθος καὶ τερατοσκοπὸς ἐπερωτῶν τοὺς νεκρούς. Ἔστι γὰρ βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου πᾶς ποιῶν ταῦτα» (Δευτερ. 18,10—12). Δηλ. καταδικάζει ὁ Ὑψίστος Θεὸς νὰ πηδοῦν οἱ ἄνθρωποι ἐπάνω εἰς τὴν πυρὰν, νὰ προβλέπουν τὸ μέλλον ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῶν ζώων. Ἀπαγορεύει τὰ λεγόμενα «μάγια», καθὼς καὶ τοὺς ἐρωτῶντας τὰ πνεύματα τῶν νεκρῶν διὰ νὰ πάρουν ὠρισμένας πληροφορίας. Καταδικάζει τὸν λεγόμενον Πνευματισμὸν. Κατακρίνει τὰς ἐνεργείας τῶν «μέντιουμ» καὶ ἐκείνου, ποῦ πιστεύουν καὶ καταφεύγουν εἰς αὐτά, διὰ νὰ εὑρουν ἀπολεσθέντα ἢ κλαπέντα εἶδη ἢ διὰ νὰ ἀνακαλύψουν ἐγκληματίας. Τόσον ἀποστρέφεται ὁ Ἅγιος Θεὸς τὴν ἀμαρτίαν ταύτην, ὥστε ἐπιβάλλει θάνατον διὰ λιθοβολισμοῦ εἰς τοὺς μάγους (Λευιτ. 20,27). Ὁ Ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ Παῦλος ἐχαρακτήρησε τὸν Ἐλύμαν τὸν Μάγον ὡς «πλήρη παντὸς δόλου καὶ πάσης ραδιουργίας, υἱὸν διαβόλου καὶ ἐχθρὸν πάσης δικαιοσύνης» (Πράξ. 13,10). Ὁμοίως ἡ ἁγία Ἐκτη Οἰκουμένηκὴ Σύνοδος ἀφορίζει τοὺς ἐμμένοντας ἐν τῇ πλάνῃ ταύτῃ (Κανὼν ΞΕ', 65ος). Καὶ τέλος αὐτῶν «ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ ἐν πυρὶ καὶ θεῖῳ» (*Ἀποκ. 21,8).

Ἄς μὴ προβάλλῃ δὲ κανεὶς τὸ ἐπιχειρήμα, ὅτι, διὰ νὰ συμβαίνουν, ἔστω καὶ εἰς ἐλαχίστας περιπτώσεις θεραπείαι διὰ μαγικῶν μέσων, δὲν εἶναι δυνατόν ὁ σατανᾶς, ὡς μισόκαλος, νὰ τὰς ἐνεργῇ. Τὸ πονηρὸν πνεῦμα δίδει μίαν θεραπείαν καὶ αὐτὴν σπανιώτατα, ἢ μίαν ἀποκάλυψιν μυστικοῦ τινοῦ, διὰ νὰ ὑποδουλώσῃ τὸν ἄνθρωπον, νὰ ἀρπάσῃ τὴν ἀτίμητον ψυχὴν καὶ νὰ αἰχμαλωτίσῃ καὶ ἄλλας ἀστηρίκτους ψυχὰς.

Οὔτε μαρτυρεῖ ἱερότητα τὸ ὅτι αἱ μάγισσαι ἀπαγγέλλουν προσευχάς, κάμνουν τὸ σημεῖον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, παραγγέλ-

«...Ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῇ πρώτον καὶ Ἱερουσόλυμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀγγέλλον...».

(Πράξ. 22,20)

λουν τὴν τέλεσιν θείων Λειτουργιῶν καὶ Εὐχελαίων, τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐξορκισμῶν καὶ ἄλλα συναφῆ. Ταῦτα πάντα γίνονται, τῇ ἐμπνεύσει τῶν δαιμόνων, πρὸς ἀπάτην τῶν ἀπλουστέρων. Καὶ ἡ κόρη ἐν Φιλίπποις τῆς Μακεδονίας, ἡ ὁποία εἶχε «πνεῦμα Πύθωνος» δηλ. δαιμόνιον, «ἔκραζε λέγουσα (περὶ τοῦ Παύλου καὶ Σίλα): οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας». Ἄλλ' ὁ Παῦλος δὲν ἠνέχθη νὰ συνιστᾶται ἀπὸ τὸ δαιμόνιον καὶ εἶπε: «παραγγέλλοι σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελεθεῖν ἀπ' αὐτῆς καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῷ ὥρα» (Πράξ. 16, 16-18). Καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν ἐπέτιμψε τῷ δαιμονίῳ, τὸ ὁποῖον τὸν ἀπεκάλει «ἅγιον τοῦ Θεοῦ» (Μάρκ. 1, 24-25). Καὶ ταῦτα, διότι ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός» (Β' Κορινθ. 11,14).

Οὕτε πάλιν ἐπιτρέπεται νὰ φοβῶνται οἱ εὐσεβεῖς Χριστιανοὶ τὰς δαιμονικὰς ἐπηρεάς, «τὰ μάγια», διότι ταῦτα βλάπτουν μόνον ἐκείνους ποὺ πιστεύουν εἰς αὐτά, ποὺ ζοῦν εἰς τὴν πλάνην τῆς ἀμαρτίας ἐκείνους, καὶ τῆς εἰδωλολατρίας. Δὲν βλάπτουν τοὺς πιστοὺς Χριστιανούς, τοὺς τακτικῶς ἐκκλησιαζομένους, τοὺς προσερχομένους εἰς τὰ Θεία Μυστήρια τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως καὶ τῆς Ἁγίας Κοινωνίας, τοὺς ζῶντας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ ἀποστρεφόμενους τὸν σατανᾶν καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ. «Τὰ πρόβατα τὰ ἐμά... οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα καὶ οὐχ ἄρπᾶση τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου». (Ἰωάν. 10,28).

Προσέχετε τὰς σατανικὰς πλεκτάνας. Μὴ δίδετε ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν σατανᾶν. Εἰσθε χριστιανοί. Ἀπηνήθητε κατὰ τὴν βᾶπτισην σας τὸν ἄρχοντα τοῦ σκότους. Ἀνήκετε εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Φωτός. Ἦγοράσθητε μὲ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐπανέρχεσθε εἰς τὸ σκότος; «Τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαν;» (Β' Κορινθ. 6,14-15).

Ἔχομεν Προστάτην καὶ Πατέρα τὸν Παντοδύναμον Θεόν. Καὶ ἂν ὑποτεθῆ, ὅτι κάποια ἀσθένεια μαστίζει ἡμᾶς ἢ προσφιλεῖς ἡμῶν πρόσωπον καὶ δὲν θεραπεύεται, πρᾶ τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν συνδρομὴν τῆς Ἐπιστήμης, δὲν πρέπει οὔτε κἂν νὰ διανοηθῶμεν νὰ μεταβῶμεν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Ἐωσφόρου. Ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος κατατάσσει εἰς τὴν τάξιν τῶν μαρτύρων τοὺς ἀσθενεῖς ἐκείνους, ποὺ προτιμοῦν νὰ ἀποθάνουν παρὰ νὰ ζητήσουν τὴν θεραπείαν διὰ μαγικῶν μέσων. Ἀκόμη καὶ τὸν κόσμον ὀλόκληρον νὰ μᾶς ἔβιδεν ὁ πονηρός, θὰ ἔπρεπε ἀδιστακτικῶς νὰ ἀπαντήσωμεν «ὑπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ» (Ματθ. 4,10).

Ἀποτελεῖ ἐντροπὴν μεγάλην, Χριστιανοὶ ἐν εἰκοστῷ αἰῶνι νὰ καταφεύγουν εἰς ὄργανα σατανικὰ (μαγίσσας, ἀθιγγάνους, ἀθιγγανίδας κλπ.) πρὸς βελτιώσιν τῆς θέσεώς των, ἐνῶ ταῦτα εἶναι ἔλεεινά καὶ τρισάθλια καὶ δὲν δύνανται νὰ βελτιώσουν τοὺς ἑαυτοῦς καὶ.

Μακρὰν λοιπὸν τῶν μαγισσῶν, τῶν πνευματιστῶν καὶ παντὸς ὄργανου τοῦ Ἐωσφόρου.

«...Μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέψαι ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντες».
(Πράξ. 22,20)

Και εἶθε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, τὸ «Φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον» (Ἰωάν. 1,9) νὰ φωτίζη ὑμᾶς καὶ νὰ προφυλάσῃ ἐκ πάσης πλάνης.

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ΙΕΡΟΘΕΟΣ

2ον

Ἡ κατήχησις τῶν παιδιῶν

(Πρὸς τοὺς γονεῖς)

Τὰ πράγματι μεγάλα ἔργα, ἀγαπητοὶ γονεῖς, δὲν εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα προκαλοῦν τὸν θαυμασμόν καὶ συγκινοῦν καὶ δημιουργοῦν θόρυβον καὶ λάμπιν, διὰ νὰ σβύσουν ὅμως, νὰ λησμονηθοῦν ἢ νὰ ἀφήσουν πίσω τὴν καταστροφὴν καὶ ἐρείπια.

Μεγάλα ἔργα εἶναι, τὰ ὠφέλιμα καὶ θεάρεστα ἔργα, τὰ ὁποῖα ἴσως μένουν ταπεινά, ἀφανῆ καὶ ἀθόρυβα, ἀλλ' ἀσκοῦν μεγάλην ἐπίδρασιν εἰς τὰς ψυχὰς καὶ ἔχουν τεραστίαν σημασίαν διὰ τὰ ἄτομα καὶ τὰς κοινωνίας.

Ἀναμφιβόλως, τοιοῦτο μέγα καὶ λαμπρὸν ἔργον ἐπιτελεῖται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἡσύχως καὶ ἀθορύβως κάτω ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς τῶν ναῶν θόλους μὲ τὴν κατηχητικὴν διδασκαλίαν τῶν παιδιῶν σας.

Ἄν προκαλῆ ἐκπληξιν ὁ καταρράκτης, καθὼς κατέρχεται ὀρητικός, συμπαρασύρων ὅ,τι συναντήσῃ εἰς τὸν δρόμον του, εἶναι πολὺ ὠφελιμωτέρα καὶ ἀπαραίτητος ἢ ἡσυχὴ καὶ εἰρηνικὴ βροχοῦλα, ἢ ὁποῖα ποτίζει τοὺς ἀγρούς καὶ κάνει νὰ φυτρῶνουν τὰ σπέρματα, νὰ ἀνθίσουν τὰ κλαδιά, νὰ καρποφοροῦν τὰ δένδρα. Καὶ ἡ κατήχησις, ὡς οὐράνιος δρᾶσις, ἐνσταλάζεται εἰς τὰς ἀπαλὰς ψυχὰς τῶν τέκνων σας καὶ τὰ βοηθεῖ νὰ ἀνθίσουν τὴν εὐέβειαν καὶ νὰ καρποφορήσουν τὴν ἀρετὴν καὶ τὰ καλὰ ἔργα. Ἐν τῇ ταπεινότητι του τὸ ἔργον τῆς κατηχήσεως ἐνέχει ὑψίστην κοινωνικὴν καὶ ἐθνικὴν σημασίαν, ἐκτὸς τῶν μεγίστων ἀγαθῶν τὰ ὁποῖα δημιουργεῖ δι' αὐτοὺς τοὺς κατηχουμένους καὶ τὰς οἰκογενείας τῶν. Ἡ κατήχησις εὐρίσκειται πράγματι μεταξὺ τῶν σοβαρῶν παραγόντων, οἵτινες χειραγωγοῦν, στηρίζουν καὶ βοηθοῦν τοὺς νέους νὰ ἀναδειχθοῦν ἀληθεῖς ἄνθρωποι, μὲ ἐπίγνωσιν τοῦ προορισμοῦ τῶν καὶ τῆς μεγάλης ἀποστολῆς τῶν εἰς τὸν κόσμον. Τὸ ἔργον τῆς κατηχήσεως, ὑπὸ τὴν διπλὴν ιδιότητά του, νὰ προστατεύσῃ τοὺς νέους ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸν τῆς κακίας, τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς διαφθορᾶς καὶ νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ εἰς τὰ ὑψηλότερα σκολοπάτια τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ, καθίσταται εἰς τὰς ἡμέρας μας κατ' ἐξοχὴν ἀπαραίτητον. Οἱ κίνδυνοι, οἱ περιβάλλοντες καὶ ἀπειλοῦντες τὰ τέκνα σας, εἶναι φοβεροὶ καὶ ὄμοιοι. Ὅλίγα βήματα ἔξωθι τοῦ ἱεροῦ τούτου χώρου δύνασθε νὰ ἴδετε πολυπληθεῖς ἐστίας ψυχικοῦ θανάτου καὶ ἠθικῆς καταστροφῆς τῶν τέκνων σας. Ἀπαριθμήσατε τὰ ποικιλώνυμα ἔντυπα εἰς τὰ περίπτερα, μὲ τὰς ἀσέ-

«Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι· καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ εὐ καὶ κατ' ἐμὲ
(Α' Κορ. 15,10)
ἐγενήθη...».

μους εικόνας και τὸ ἀκατάλληλον περιεχόμενον. Ρίψατε μίαν ματιὰν εἰς τὰς σκηνὰς τῆς γυμνότητος και τῶν ἐγκλημάτων τῶν κινηματογράφων και τῶν θεάτρων, προσέξατε τὰς ραδιοφωνικάς ἐκπομπάς, αἴτινες κατὰ τὸ πλείστον ὠθοῦν εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἐρώτων, τῶν ἁμαρτωλῶν γλεντιῶν, τῶν ἐνστίκτων και τῶν ἡδονῶν.

Ὁλόκληρος ἡ ζωὴ τῶν τέκνων σας ἀπειλεῖται, ἐσωτερικῶς μὲν ἀπὸ τὴν νεανικὴν ὀρμὴν και ἀπειρίαν, ἀπὸ τὴν φυσικὴν πρὸς τὸ κακὸν κλίσιν, τὴν φαντασίαν και τὰς ἀτάκτους ἕξεις, ἐξωτερικῶς δὲ ἀπὸ τὰς ὑπόπτους συνανατροφὰς και ἀπὸ ὅλα τὰ δηλητήρια τῶν ἀνωμάτων και ἀντιχριστιανικῶν κοινωνικῶν ἐκδηλώσεων, ἐνίοτε μάλιστα και τοῦ σχολείου και αὐτῆς τῆς οἰκογενείας.

Ἡ κατήχησις ὄφειλε νὰ εἶναι τὸ ἐπιστέγασμα και τὸ συμπλήρωμα τῶν καλῶν προσπαθειῶν τῆς οἰκογενείας, τοῦ σχολείου και τοῦ κράτους. Ἄλλ' ὥς ἔχουν σήμερον τὰ πράγματα ἡ κατήχησις καταλαμβάνει μέγα μέρος τῆς θρησκευτικῆς και ἠθικῆς ἀγωγῆς τῶν νέων, ἡ ὁποία ἐξ' ἄλλων παραγόντων παρέχεται πολλακίς ἐλαττωματικῆ, νοθευμένη και ἀρνητικῆ.

Εἰς ἄλλας χριστιανικάς πεπολιτισμένας χώρας διὰ τὴν κατήχησιν εἰδικῶς ἔχουν ἰδρυθῆ ὀλόκληρα Πανεπιστήμια διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν στελεχῶν, ἡ δὲ κατήχησις ἔχει διοργανωθῆ μὲ ὅλα τὰ σύγχρονα μέσα, εἰδικὰς κινηματογραφικὰς ταινίας, χριστιανικὸν θέατρον, μουσικὴν κ. ἄ.

Εἰς τὴν χώραν μας ὑπάρχει ἄρκετὴ κατηχητικὴ κίνησις και πολλαὶ ἑκατοντάδες Καταχητ. Σχολείων λειτουργοῦν. Ἀπαιτεῖται ὁμοῦ ἀκόμη κόπος μεγάλος και ἐργασία πολλὴ διὰ τὴν συστηματικὴν ἀντίδρασιν και καταπολέμησιν τῆς διαρκῶς αὐξανόμενης ἐκλύσεως τῶν ἡθῶν και τὴν δημιουργίαν χριστιανικῆς συνειδήσεως και ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος εἰς τὴν νεολαίαν. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ καλεῖσθε, σεῖς οἱ γονεῖς ἰδιαιτέρως, νὰ συμβάλετε διὰ τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ συντελουμένου διὰ τῆς κατηχίσεως ἔργου, ὄχι μόνον παροτρύνοντες τὰ παιδιὰ σας νὰ παρκαλοῦθουν ἀνελλιπῶς τὰ μαθήματα, ἀλλὰ και βοηθοῦντες τὸν ἱερὸν τοῦτον θεσμόν διὰ τῆς προσωπικῆς σας συμμετοχῆς και συμπαραστάσεως.

Εἶναι βλιβερόν, ὅτι πολλοὶ γονεῖς δὲν ἔχουν σαφῆ ἀντίληψιν τῆς ὑψίστης ἀξίας τῆς κατηχίσεως, διὰ τὴν ζωὴν και τὸ μέλλον τῶν τέκνων τῶν και ἡ ἀδιαφοροῦν ἢ ἀντιδροῦν διὰ λόγον και ἔργων, ἐν συνειδήσει ἢ ἀσυναισθήτως. Γονεῖς, μὴ ἀμελήσετε και μὴ ἀδιαφορήσετε. Τοὺς γλυκεῖς καρποὺς τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως τῶν νέων, σεῖς πρῶτοι θὰ τοὺς ἀπολαύσετε, ὅπως και, ἀντιθέτως, σεῖς πρῶτοι θὰ θρηνήσετε και θὰ ζημιωθῆτε και θὰ ὑποφέρετε ἀπὸ τὸν ἠθικὸν ἐκτροχιασμόν τῶν παιδιῶν σας.

Βοηθήσατε τὸ ἔργον τῆς κατηχίσεως. Εἶναι τὸ συμφέρον σας και ἡ σωτηρία τῶν τέκνων σας ἀπὸ τὴν διαφθοράν και τὴν

«Ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλαίς».

(Β' Κορ. 11,23)

ἀπιστίαν, ἀπὸ τὰς ἀντιχριστιανικὰς θεωρίας καὶ προπαγάνδας, ἀπὸ τὴν ἠθικὴν σαπίλαν τῆς κοινωνίας. Ὅταν ἔχετε ἓνα ἀνθάκι, ἓνα δενδράκι, τὸ ποτίζετε, τὸ περιποιεῖσθε, τὸ προστατεύετε. Δὲν θὰ ἐνδιαφερθῆτε λοιπὸν καὶ διὰ τὴν ἀθάνατον τρυφερὰν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ σας, καὶ μάλιστα τῶρα εἰς τὰ πρῶτα βήματα τῆς ζωῆς του, ποῦ ἡ ἠθικὴ διάπλασις εἶναι εὐκολωτέρα καὶ οἱ κίνδυνοι μεγαλύτεροι; Τὸ ἔργον σας εἶναι μέγα καὶ ἡ ἀποστολὴ σας ἱερά. Τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον εἶναι εἰς τὸ πλευρόν σας ἀσφαλῆς καὶ σωτήριος βοηθός. Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐνδύσετε καὶ νὰ θρέψετε τὸ σῶμα τῶν τέκνων σας καὶ νὰ τὰ μάθετε γράμματα καὶ τέχνας. Πρέπει νὰ γίνουν, προπαντός, ἄνθρωποι. Βοηθήσατε διὰ νὰ δημιουργηθοῦν ἀπὸ τοὺς τρυφεροὺς αὐτοὺς βλαστοὺς τῶν σπλάγχχνων σας δένδρα θάλλοντα καὶ καρποφοροῦντα τὴν ἀρετὴν καὶ τὰ καλά ἔργα.

Γονεῖς, «ἐκτρέφετε τὰ τέκνα ἡμῶν ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου». Τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον εἶναι κατ' ἐξοχὴν τὸ σχολεῖον τῆς παιδείας τοῦ Κυρίου. Ἡ Ἐκκλησία ἀναμένει πιστοὺς καὶ εὐσεβεῖς χριστιανούς, ἡ Κοινωνία χρηστοὺς καὶ συνετοὺς πολίτας, τὸ ἔθνος πειθαρχημένους καὶ ἰδεολόγους προμάχους καὶ ὁ οὐρανὸς τοὺς ἁγίους, τὰ τέκνα τοῦ φωτὸς τοὺς κληρονόμους τῆς αἰωνίου μακαριότητος. Ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου εἶναι ἀγὼν τοῦ φωτὸς πρὸς τὸ σκότος, τῆς πίστεως πρὸς τὴν ἀπιστίαν. Ριφθῆτε εἰς τὸν ἀγῶνα, συνεργασθῆτε μὲ τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον καὶ ὁ οὐράνιος Σπορεὺς καὶ Πατὴρ τῶν φώτων ἄς εὐλογῇ τὴν ζωὴν σας, τοὺς κόπους σας καὶ τὰ παιδιά σας.

Ἄρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΝ ΣΥΝΑΞΑΡΙ

ΠΑΠΑ - ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΖΟΥΓΛΟΥΔΑΚΗΣ (*)

ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΟΣ

Ἡ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάς ἀναγνωρίζουσα τὰς συνεχεῖς ἐκδουλεύσεις τοῦ Κρητὸς κληρικοῦ ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν τὸ ἀργυροῦν ἀριστεῖον, καὶ ἐξήτησε βραδύτερον τὴν ὑποβολὴν αἰτήσεως πρὸς ἀπονομὴν συντάξεως. Καὶ τοῦ νεομάρτυρος Γερασίου οὐ ἀνεπιβίβως Παπα-Γρηγόριος, εὐρισκόμενος ἐν Γυθείῳ ἔγραψε λακωνικῶς τὰς θυσίας του καὶ τὰ δεινὰ του καὶ ὑπέβαλε τὴν ἐξῆς αἴτησιν.

Κρητικοῦ κληρικοῦ ἀγωνιστοῦ τὸ χέρι γράφει καὶ ὑπογράφει τὰ ἐπόμενα. Ἄς τὰ διαβάσωμεν ὅλοι προσεκτικῶς :

(*) Συνέχεια ἀπὸ σελ. 315.

«... Ὅδοιπορίας πολλάκις, κινδύνους ποταμῶν, κινδύνους ληστῶν, κινδύνους ἐκ γένους, κινδύνους ἐξ ἔθνων...» (Β' Κορ. 11,26)

Ἐν Γυθείῳ τὴν 28ην Αὐγούστου 1865

Ὁ ὑπογεγραμμένος *Γρηγόριος Ζουγλουδάκης ἱερεὺς* καὶ *Πρωτοσύγκελλος*, ἐκ Χανίων τῆς Κρήτης ὀρμώμενος καὶ κάτοικος *Μαυροβουνίου* (¹) τοῦ δήμου Γυθείου, συμμορφούμενος πρὸς τὰς δημοσιευθείσας ὁδηγίας τῆς Σῆς ἐπιτροπῆς, ὑποβάλλω τὰς ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος ἀποδείξεις μου ὡς ἔπονται.

Εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς αὐτονομίας Ἱερὸν Ἀγῶνα, καὶ οἱ γονεῖς μου θῦμα ἐγένοντο, καὶ πλείστοι τῶν συγγενῶν μου ἐν τῇ μερικῇ μου Πατριδί, καὶ ἡ οὐκ εὐκαταφρόνητος περιουσία μου διηραπάγη παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν, διότι ἡ οἰκογένειά μου ἐκ τῶν διακεκοιμένων ἦτο, καὶ θεῖον εἶχον τὸν *Μητροπολίτην Ἡρακλείου Γεράσιμον* (²), ὅστις ἐπίσης ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐφονεύθη. Καὶ ἐγὼ αὐτοπροσώπως ἠγωνίσθην *καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως*, καὶ ἐν *Κρήτῃ*, καὶ ἐν *Πελοποννήσῳ*, καὶ τῇ *Στερεᾷ Ἑλλάδι*, ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας τῆς Πατριδος, δειχὰ νὰ φονεύσω. Μετὰ δὲ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Πατριδος οὐδέποτε ἐπανασάμην ἐργαζόμενος ὑπὲρ τῆς τάξεως, ἡσυχίας καὶ εὐπραγίας.

Ὅτι καὶ ἐγὼ καὶ ἡ οἰκογένειά μου ἐγενόμεθα ὡς πρόσθεν εἶπον, μαρτυρεῖται καὶ ὑπὸ τῶν συνημμένων ὧδε ἐπισήμων ἐγγράφων, μαρτυρικῶν τῶν τότε ὀπλαρχηγῶν Β. Χάλη καὶ Π. Ζερβουδάκη, ἀπὸ 8 8)βρίου 1844 καὶ Π. Μαυρομιχάλη, Π. Γιατροῦ καὶ ἀπὸ 31 Μαρτίου 1846 καὶ ὑπὸ τῶν ὑποβληθέντων ἑτέρων ὁμοίων κατὰ τὴν συσταθεῖσαν τὸ 1846 ἐπιτροπῆν, δι' ἀναφορᾶς μου ἐγγεγραμμένης τῷ ἐπαρχίῳ Γυθείου.

Ὅτι ἐπομένως ἀδικοῦμαι εἶναι ὁμολογούμενον, διότι οὐδεμιᾶς ἠξιώθη ἀμοιβῆς, πλὴν τοῦ δοθέντος μοι *ἀργυροῦ ἀριστείου* διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 7153 ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1844 ἐγγράφου τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργείου, εἰ καὶ πρὸ τοῦ 1846 καὶ μετ' αὐτὸ ἐπεκαλέσθην τῆς δικαιοσύνης τῆς Κυβερνήσεως.

Ὅθεν, καὶ ἀναφερόμενος εἰς τὰς προηγουμένας αἰτήσεις μου, προσφεύγω πρὸς τὴν Σὴν Ἐπιτροπὴν, καὶ ἐπικαλούμενος

1. Ἀπέχει ἡμίωρον ἀπὸ τὸ Γύθειον, καὶ ἔχει περὶ τοὺς 900 κατοίκους.

2. Ἀπεκεφαλίσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐν Ἡρακλείῳ κατὰ τὸ 1821. Ἡ κεφαλὴ του τεθεῖσα ἐπὶ κάμακος, περιεφέρετο ὑπὸ τῶν φονέων πρὸς ἐμπαιγμὸν καὶ παραδειγματισμὸν.

τῆς δικαιοσύνης αὐτῆς, εὐελπίζομαι, ὅτι αὕτη θέλει εὐδοκήσει καὶ ἀνταμείψει νομίμως καὶ δικαίως, τοὺς ἐν λόγῳ ἀγῶνας τῆς οἰκογενείας μου καὶ ἐμοῦ, περιθάλλουσα με οὕτω εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ βίου μου δι' ἀναλόγου τοῦλάχιστον συντάξεως, ἵνα μὴ γίνω θῦμα τῆς πείνης καὶ μεταμελοῦμαι διὰ πᾶν ὅ,τι γενναῖον καὶ ἀγαθὸν ἢ οἰκογένειά μου καὶ ἐγὼ ἐπράξαμεν... ἐν ξένη μάλιστα γῆ ζῶν καὶ συγγενῶν στερούμενος.

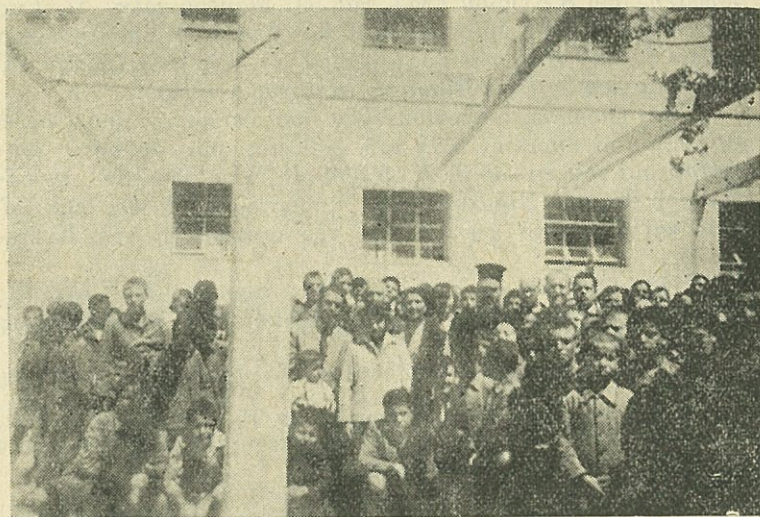
Ὁ κύριος Ἐπαρχος Γυθείου παρακαλεῖται νὰ υποβάλῃ τὴν παροῦσάν μου μετὰ τῶν ἐγκλειομένων μαρτυρικῶν.

Εὐπειθέστατος

Πρωτοσύγκελλος Γρηγόριος Ζωγλουδῆς

Πότε καὶ ποῦ ἄρα γε ν' ἀπέθανε τὸ τέκνον τῆς Κρήτης ; ἐν Μαυροβουνίῳ νὰ ἐκηδεύθη, ἐν Γυθείῳ, ἢ μήπως μετέσχεν, ἠγούμενος ἐθελοντῶν ἐξ Ἑλλάδος, εἰς τὴν μετὰ ἐν ἔτος (1866) Ἐπανάστασιν τῆς Κρήτης, καὶ ἐγένετο, ὁ βιογραφούμενος Πρωτοσύγκελλος, ὀλοκαύτωμα εἰς τὴν Μονὴν Ἀρκαδίου (1866 Νοέμβριος), μαζὺ μὲ τὸν περιβόητον ἠγούμενον Γαβριήλ ;

ΝΙΚΟΛ. ΠΑΝ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Πρωθ.

Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸ Ἀναμορφωτικὸν Ἰδρυμα (ἀρρένων) Κορυδαλλοῦ.

Πρεσβυτέρου ΚΩΝΣΤ. ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗ

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΤΟΥ ΠΑΠΑ - ΓΙΩΡΓΗ

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

Ι. — Ο ΙΕΡΕΥΣ

Ἄστρα εἶχε ἀκόμα πλήθος ὁ οὐρανός, τὴν ὥρα ποὺ ὁ Παπα - Γιώργης, ἀνοίξε τὴν αὐλόπορτα τοῦ σπιτιοῦ του καὶ κίνησε γὰρ τὴν ἐκκλησιά του.

Τούτῃ ἡ ὥρα τοῦ ἦταν ἀγαπητὴ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλῃ.

Σαράντα δλάκερα χρόνια γίνονται φέτος, ἀπὸ τότε ποὺ χειροτονήθηκε ἱερεὺς. Μιά ζωὴ ποὺ, ὅσες κι' ἂν τοῦ παρουσίασε ἀνηφοριές ἢ κατηφοριές, τούτῃ τὴν ὥρα δὲν τὴν ἄγγιξε οὔτε μπόρεσε νὰ τὴ μετασαλέψῃ.

Παράξενο, κι' ὅμως ἀληθινό! Ὅλα τούτα τὰ χρόνια δὲν μετακινήθηκε, οὔτε μιὰ φορά, ἔτσι ποὺ νὰ μὴ μπορέσῃ, ἔστω κι' ἓνα πρωινό, νὰ κάνῃ τὸ ἴδιο πρᾶγμα: Ν' ἀνοίξῃ τὴν αὐλόπορτα τοῦ σπιτιοῦ καὶ νὰ κινήσῃ μουρμουρίζοντας τὸ «ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου πρὸς Σέ, ὁ Θεός...» κι' ἄλλα ἱερὰ λόγια, πρὸς τὸ ναὸ τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, ποὺ ἦταν ἡ ἐνορία του.

Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τὸ σπίτι του ὡς τὸ ναὸ ἦταν μικρὴ. Ἔτσι, κάνοντας τριάντα - σαράντα βήματα, ἦταν κιόλας μπρὸς στὴν εἴσοδό του.

— Μετάνοια - Καλημέρα, παπα μου!

— Ὁ Χριστὸς μαζί σου, Κωσταντῆ!

Τούτα τὰ λόγια ἦταν τὰ πρῶτα, ποὺ ἄκουγε κι' ἔλεγε ὁ Παπα - Γιώργης, πάλι σαράντα δλάκερα χρόνια, ἔξω δέκα πέντε μέρες στὴ μεγάλη γρίππη, ποὺ ἀρώστησε πολὺ ὁ καντηλανάφτης, ὁ μπάρμπα - Κωσταντῆς.

Ἔτσι τᾶφερε ὁ Θεός ὥστε, παπᾶς καὶ καντηλανάφτης, νὰ ἐνωθοῦνε τόσο, ποὺ νὰ μὴν κάνῃ ὁ ἓνας δίχως τὸν ἄλλο. Θᾶτανε δὲ θᾶτανε πέντε χρόνια πιδὸς μεγάλος ὁ παπᾶς ἀπὸ τὸν Κωσταντῆ καί, τὴν ἡμέρα ποὺ πῆγε νὰ πρωτολειτουργήσῃ στὴν ἐνορία του ὁ παπα - Γιώργης, πρόθυμος βρέθηκε νὰ τ' ἀνάψῃ τὰ καντήλια καὶ

«Ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστιαῖς πολλάκις, ἐν φύχει καὶ γυμνότητι». (Β' Κορ. 11,27)

τὸ θυμιατὸ ὁ Κωσταντῆς, 25 - 26 χρονῶν λεβέντης, κι' ἀπὸ τὴν ἡμέρα κείνη ἔδειξε τόσο σέβας στὸν ἱερέα κι' ἀφοσίωση στὸ ναὸ πού, δίχως ἀμοιβές—καὶ ποῦ νὰ βρεθοῦν;—ἀνάλαβε ὑπηρεσία μαζί του· ἐφημέριος ὁ Παπᾶ - Γιώργης, νεωκόρος ὁ Κωσταντῆς. Νεωκόρος καλός, εὐσεβής, ἀγράμματος σχεδόν, μὰ θεοφοβούμενος, γίνηκε μὲ τὸν καιρὸ κι' ὁ φάλτης τῶν καθημερινῶν καὶ τῶν ἀνεπίσημων ἀγίων.

Περάσανε τὰ χρόνια· καὶ κάθε πρωτῆ, ἐνῶ ἄστρα εἶχε ἀκόμα πλῆθος ὁ οὐρανός, ἕνα - δυὸ λεπτὰ πρὶν ἀνοίξῃ ἡ αὐλόπορτα τοῦ παπᾶ, ἀνοίγε τοῦ Κωσταντῆ. Λὲς καὶ εἶχαν ἕνα ξυπνητήρι—δὲν εἶχε κανέναν τους, μὰ πῶς τὰ καταφέρνανε, μυστήριο!....—ἀκολουθοῦσαν τὸ ἴδιο δρομολόγιο. Ἔτσι 10, 12, βήματα μπροστά, κατηφόριζε ἀπὸ τὴν ἀπάνω γειτονιά ὁ Κωσταντῆς, ἀνοίγε τὴν πόρτα τῆς ἐκκλησιᾶς, μουμουρίζοντας κι' αὐτὸς τροπάρια καὶ ψαλμούς, ἴσα - ἴσα προλάβαινε ν' ἀνάψῃ ψαχουλευτὰ ἕνα κερὶ, ποῦ τὸ ἐτοιμάζε γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἀπὸ θραδύς, στὸ μανουάλι δίπλα στὴν πόρτα, κι' ἄκουγε τὰ βήματα καὶ τὰ σιγοψαλίσματα τοῦ παπᾶ. Ἐβγαίνει στὴν πόρτα, ἔκανε ὑπόκλιση—γερασμένος τώρα δυσκολεύτανε, νέος ἔκανε μετάνοια σωστῆ—ἀκούγοντας πάντα, στερεότυπα, τὰ ἴδια λόγια:

—Μετάνοια - καλημέρα, παπᾶ μου!

—Ὁ Χριστὸς μαζί σου, Κωσταντῆ!...

Παραμέριζε ὁ Κωσταντῆς καὶ περνοῦσε μέσα ὁ ἱερεὺς. Χλωμὸ κι' ἀδύνατο τὸ φῶς τοῦ κερικοῦ προσπαθοῦσε νὰ σκίση τὰ σκοτάδια. Δὲν τὸ κατῶρθωνε ὅμως, παρὰ μονάχα ἐκεῖ τριγύρω του. Πάρα πέρα σκοτάδι, πίσσα. Ἔκανε ἕνα βῆμα ὁ παπᾶς, ἔδγαζε τὸ καλιμαῦκι του, στηρίζονταν μὲ τὸνα χέρι στὸ ραβδί του, ἔσκυβε ἀπλωνοντας τ' ἄλλο ὡς τὴ γῆ κι' ἔλεγε εὐλαβικά:

—Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν ἅγιον οἶκόν Σου, προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἁγίων Σου ἐν φόβῳ Σου...

Ὅσο προσκύναι ὁ Παπᾶ - Γιώργης, ὁ Κωσταντῆς ἀναθε ἕνα ἄλλο κερὶ, ἔπαιρνε τὸ ροῦ μὲ τὸ λάδι κι' ἀναθε ἕνα πρὸς ἕνα ὄλα τὰ καντήλια, ἀρχίζοντας ἀπὸ τῆς Ἀγίας Τράπεζας. Δὲν τᾶναθε ὅμως σιωπηλά. Κάθε καντήλι κι' ἕνα τροπάριο, ἕνας ὕμνος, μιὰ προσευχή. Ἀπαλά, ταπεινά, μόλις ἀκούονταν τὰ χεῖλη του νὰ λένε, νὰ μὴν ταράξῃ τῆς ἴδιας ὥρας τὰ παράλληλα ἱερά λόγια τοῦ Γέροντα.

«Χωρὶς τῶν παρεκτός, ἡ ἐπιστάσις μου ἢ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν».
(Β' Κορ. 11,28)

Σιγά-σιγά, ὡς ἀναβαν τὸ ἕνα ὕστερα ἀπὸ τὸ ἄλλο τὰ καντήλια, ἕνα ἄλλο, ἱερό, θεῖο, ὑπερκόσμιο φῶς ἀπλωνότανε στὴν Ἁγία Τράπεζα, στὴν κόγχη τοῦ ἱεροῦ, στὴν πρόθεση, στὸ τέμπλο, στοὺς πλαϊνοὺς τοίχους, ψηλὰ στὴν ὀροφή, μὲ τὴ σειρά πού ἀναβε τὰ καντήλια ὁ Κωσταντῆς. Ἔτσι τὴν ὥρα, πού ἔλεγε ὁ παπᾶς τὴν εὐχή τοῦ Μεσονυκτικοῦ «Σὲ εὐλογοῦμεν, Ὑψιστε Θεέ», κι' ὁ Κωσταντῆς σταυροκοπιόταν δίπλα του, ἔμοιαζαν σὰν δυὸ παραδεισένιες, αὐλές μορφές, ταγμένες σ' ἕναν οὐράνιο χῶρο νὰ λατρεύουνε «νυκτὸς καὶ ἡμέρας», ἀκαταπαύστως, «τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου»...

Στὴ συνέχεια διάβαζε τὸν Ἐξάψαλμο ὁ Κωσταντῆς ἢ, στὴν πραγματικότητα, τὸν ἔλεγε ἀπ' ἔξω χωρὶς, νὰ κοιτάζῃ τὸ Ρολόι. Ἄν τὸν ἄκουγε κανένας ἀπὸ τοὺς «πρωτευουσιάνους», σ' ἄλλην ὥρα, ν' ἀπαγγέλλῃ ἔτσι, σίγουρα θάδαζε τὰ γέλια. Τούτῃ τὴν ὥρα ὅμως θ' ἀνατρίχιαζε ἀπὸ κατάνυξη καὶ δέος.

Ἦστερα ἀπὸ τὴ Μ. Συναπτή, ἔδβαινε ἔξω ὁ παπᾶς, ψέλνανε τὸ «Θεὸς Κύριος...» κι' ἔφταναν σιγά—σιγά στὸ τέλος τοῦ Ὁρθρου. Τὶς καθημερινές, μετὰ τὴν ἀπόλυση ἔλεγε ὁ παπᾶς:

— Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ νάναί μαζί μας, Κωσταντῆ.

— Ἀμήν, παπᾶ μου! Τὴν εὐχή σου νάχω. Ἀπαντοῦσε ἐκεῖνος.

Προσκυνούσανε κι' οἱ δυὸ κι' ἔββαιναν ἔξω. Δίπλα στὴν πόρτα ἦταν ἕνα πεζούλι καμωμένο ἀπὸ μεγάλες πέτρες. Τὸ καλοκαίρι καθόντουσαν γιὰ λίγο ἐκεῖ. Ἡ μέρα μόλις «ἔσκαγε». Λέγανε λίγες κουβέντες γιὰ τίς δουλειές τους, κι' ἄλλα διάφορα τοῦ χωριοῦ καὶ χωρίζανε, νὰ πάῃ καθ' ἕνας στὸ ἔργο του.

Ἦταν φτωχὸς ὁ Παπᾶ-Γιώργης, μὰ νηστικὸς δὲν ἔμεινε ποτέ. Πλούτῃ δὲν τοῦ εἶχε δόσει ὁ Θεός, τὸ τραπέζι του ὅμως δὲν ἔμεινε ξέστρωτο.

— Δόξα σοι ὁ Θεός! Ἦλεγε καὶ ξανάλεγε στὴν παπαδιά του καὶ στὰ παιδιὰ του. Κι' ἐκεῖνοι ἀπαντοῦσαν μ' ἕνα στόμα:

— Χίλιες δόξες νάχω!

Ὅκτῳ φορὲς κυοφόρησε ἡ παπαδιά του κι' ὀκτῳ φορὲς γέννησε. Πέντε ὅμως μονάχα τοῦ ἄφησε ὁ Θεός. Τέσσερις θυγατέρες κι' ἕνα γιό. Τελευταῖος ὁ γιός, 18 χρονῶν παλληκαρόπουλο, τέλειωνε φέτο τὸ γυμνάσιο. Στὶς διακοπές, κάθε σκόλη καὶ Κυριακή, ἔψελνε στὴν ἐκκλησία. Καὶ εἶχε μιὰ φωνή! Λὲς κι' ἦσαν ἀηδῶ-

για στὸ λαϊμό του. Ὁ παπᾶς λογάριαζε νὰ τὸν στείλῃ στὴ Θεολογία. Ἡ παπαδιά τῆθελε καὶ δὲν τῆθελε.

— Παπᾶ μου, πῶς θὰ τὸ στείλουμε στὰ ξένα μονάχο τὸ παιδί; Ποιὸς θὰ τοῦ πλένῃ τὰ ρούχα του, ποιὸς θὰ τοῦ μαγειρεύῃ;

— Ὅπου ἔλα τὰ παιδιά καὶ τὸ δικό μας, παπαδιά. Στοῦ Θεοῦ τὰ χέρια θὰ τὸ ἐμπιστευθοῦμε.

Οἱ τρεῖς ἀδερφές του, οἱ πιὸ μεγάλες, παντρεμένες καὶ μὲ παιδιά, ἦσαν πιὸ ψύχραιμες ἀπὸ τὴ μάνα. Ἄν τοὺς ἔλεγε τίποτα γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό, τίς ἔφερναν χίλια δυὸ παραδείγματα καὶ τὴν παρηγοροῦσαν.

— Δὲν εἶναι ἓνα καὶ δυὸ, μάνα, τὰ παιδιά τοῦ χωριοῦ, ποὺ σπουδάζουνε στὴν Ἀθήνα, ἔλεγε ἡ πρώτη κόρη, ἡ Βαγγελιώ.

— Ὑστερα, πρόσθετε ἡ μεσαία, ἡ Κατερίνα, ἕξι χρόνια τώρα μένει μακριά μας, γιὰ νὰ θγάλλῃ τὸ Γυμνάσιο. Τί ἔκανες, μάνα, τόσον καιρό;

Μὰ ἐκεῖνη εἶχε ἔτοιμη τὴν ἀπάντησιν:

— Ἡ χώρα, ποὺ εἶναι τὸ γυμνάσιο, εἶναι κοντὰ καὶ κάθε τόσο πηγαίναμε κι' ἐρχότανε. Τοῦ ἔστελνα ἀκόμα καὶ πολλὲς φορὲς φαγάκι ἔτοιμο, τοῦ πλέναμε τὰ ρούχα του, δὲν τὸν ἀφίναμε, σχεδόν, μονάχο. Τώρα;

Ὅπως βλέπετε, στὴν παρατήρησιν τῆς Βαγγελιώς, προτιμοῦσε νὰ μὴν ἀπαντήσῃ.

Τὴ λύσιν τὴν ἔδινε ὁ παπᾶς.

— Θὰ ἐμπιστευθοῦμε τὸ παιδί στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Γενηθήτω τὸ θέλημά Του.

Τὸ ζήτημα τελείωνε ἐδῶ. Ἡ καρδιά τῆς μάνας εἶχε μάθει νὰ ἀναπνεύεται στὰ λόγια τοῦ ἱερέα...

II. — Ο ΘΑΝΑΣΗΣ, ΤΟ ΠΑΠΑΔΟΠΑΙΔΙ

— Θανάση, καλῶς τὰ δέχτηκες!

— Εὐχαριστῶ, μπάρμπα - Σωτήρη. Καλὸ νᾶχης!

— Ἡ παπαδιά, ἡ μάνα σου, δὲν σὲ ξεχνάει καθὼς βλέπεις. Ὅλο ρωτᾷει καὶ ξαναρωτᾷει ποιὸς θὰ κατέβῃ στὴ χώρα ἀπὸ τὸ χωριό, γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ τὸ καλάθι σου. Πάρτο.

Ὁ Θανάσης, ὁ γυιὸς τοῦ Παπᾶ - Γιώργη, πῆρε τὸ καλάθι ὅλο χαρὰ ἐνῶ ρωτοῦσε:

«Ὅδδὲν ὑπερτειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ἡμῖν καὶ διδάξαι ἡμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους». (Πράξ. 20,20)

— Σου έδωσε και καμιά παραγγελία, μπάριμπα · Σωτήρη ;
— Νά προσέχης, λέει. 'Ο νοϋς της δλο κοντά σου βρίσκεται.
— 'Ο πατέρας, οι αδελφές μου ; Κανένα νέο από τὸ χωριό ;
— "Όλα καλά ! 'Ο παπᾶς έχει τούτο τὸν καιρὸ σαρανταλεί-
τουργο. Στὸ τέλος τοῦ μηνὸς θὰ ἔχουμε και τὸ γάμο τοῦ γείτονά
μου, τοῦ Μανώλη τῆς Ξενιάς...

Τοῦ εἶπε κι' ἄλλα μερικά γιὰ τὶς δουλειές, γιὰ φίλους και
γνώριμους, και χωρίσανε.

'Ο Θανάσης ἔμενε σὰν οἰκότροφος σ' ἓνα καλοκάγαθο ἀντρό-
γυνο, δυὸ γεροντόκια ποὺ δὲν ἀποχτήσανε παιδιὰ. Τὸν ἀγαπού-
σανε γι' αὐτὸ σὰν νᾶταν γυιὸς τους. Ἐξῆ χρόνια τώρα, ἀπὸ τὴν
πρώτη τοῦ Γυμνασίου ὡς τὴ φετεινὴ, τὴν τελευταία τάξη, τὸν
καλοδέχονταν κάθε φθινόπωρο και τὸν ξεβγάνανε κάθε καλο-
καίρι. Φέτο, μονάχα, ἡ λύπη τους ἦταν ὀλοφάνερη ποὺ φεύγοντας
δὲν θὰ ξαναγύριζε. Μπορεῖ νὰ πέρναγε καιμιά φορὰ μὰ θᾶτανε
περαστικός. Τέλειωνε, βλέπεις, τὸ Γυμνάσιο. "Αν τοὺς ρωτοῦσες,
θὰ σοῦ λέγανε : « νᾶχε κι' ἄλλες, κι' ἄλλες τάξεις τὸ Γυμνάσιο...
Νά μὴν τελείωνε ποτές », νὰ μὴν ἔφευγε ὁ Θανάσης « τὸ παιδί
τους »...

Τὸν εἶχανε στὸ καλύτερο δωμάτιο τοῦ σπιτιοῦ. Ἐνα δωμά-
τιο ποὺ θύμιζε παλιὰ ἀρχοντιά. Μὲ κουρτίνες στὸ παράθυρο και
μπρούτζινη κρεμαστὴ λάμπα πετρελαίου στὴ μέση. Μ' ἓνα - δυὸ
φωτογραφίες, ποὺ δείχνανε τοὺς νοικοκυραίους στὰ νειάτα τους,
ἔλο καιμάρι και δροσεράδα. Μ' ἓνα λαβομάνο, ποὺ μαρτυροῦσε
γοῦστο κάποιου χαμένου μέσ' τὰ χρόνια καιροῦ. Καὶ τὸ κρεββάτι
μὲ μπρούτζινα γυαλιστερά χερούλια και καιψούλια στὰ πόδια.

Στὸ τραπέζι τῆς μέσης, ἓνα θεόρατο τραπέζι καιρυδιᾶς,
ἀκούμπαγε κάθε φορὰ τὸ καλάθι ὁ Θανάσης και τ' ἀνοίγε μὲ λα-
χτᾶρα μικροῦ παιδιοῦ. Ἐβγάζε, λίγο βιαστικά, τοὺς σπάγγους,
ποὺ συγκρατοῦσανε τὸ πανὶ ποὺ τὸ σκέπαζε, κι' ἄρχιζε ἓνα - ἓνα
νὰ βγάξῃ τὰ πράγματα ἀπὸ μέσα. Ἡ χαρὰ του κάθε φορὰ δὲν
λέγεται. Ἀνάπνεε ἀπὸ κεῖ μέσα, ἀπὸ κάθε τί, σταλμένο ἀπὸ τὴ
μᾶνα ἢ τὶς αδελφές του, μιὰν εὐωδιά, σὰν κείνη ποὺ βρῖσκει τὸ
βρέφος στὸ στήθος τῆς μανούλας του.

Ἐσχύνονταν ἀπ' τὸ καλάθι τριγύρω τ' ἀρώματι, ποὺ ἡ φύση
τοῦ ὀρεινοῦ τοῦ χωριοῦ σπάταλα ἀπλώνει στὰ σπίτια, στὰ σοκά-
κια, στοὺς κήπους, στὶς πλαγιές, στὰ χωράφια. Και μέσα σ' ὄλα
στήλωνε ὁ Θανάσης τ' αὐτί του και, ἀλήθεια, ἐκεῖ, ἀπὸ τὸ βᾶ-

θος τοῦ καλαθοῦ, ἀκουγε κάθε φορά κάποιους ἀνάλαφρους κτύπους. Τοῦ φαίνονταν πῶς ἀκουγε τῆς μάνας του τὴν καρδιά πού τὸν λαχταροῦσε...

— Καλῶς τὰ δέχτηκες, Θανάση!

— Εὐχαριστῶ, κύριε Σπύρο. Κοπιάστε.

Ὁ κύρ - Σπύρος, ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ, καμάρωνε κι' ἐκείνος ὄλο χαρὰ βλέποντας τὸ «γυιό του» χαρούμενο.

Σὲ λίγο ῥχότανε κι' ἡ γυναῖκα του, παραλάμβανε τὰ πράγματα, τὰ τοποθετοῦσε ὠραῖα - ὠραῖα, καθ' ἓνα ἐκεῖ πού ἔπρεπε κι' ὥσπου νὰ φαγωθοῦν ἐρχότανε τ' ἄλλο καλάθι.

Ἐξῆ χρόνια, κάθε τόσο, συνέχεια, ἐπαναλαμβάνότανε τούτη ἡ σκηνή.

— Κάτι βιαστικός, Θανάση.

— Φεύγω, κύριε Σπύρο.

Πετάχτηκε ἀπὸ τὴ θέση του τὸ καλοκάγαθο γεροντάκι.

— Φεύγεις, παιδί μου; Γιὰ ποῦ;

— Φεύγω γιὰ τὸ χωριό, κύριε Σπύρο. Ἐχουνε συνέδριο, αὔριο, οἱ καθηγηταὶ καὶ δὲν θὰ κάνουμε μάθημα. Μεθαύριο εἶναι Κυριακή. Τὴ Δευτέρα εἶναι τοπικὴ ἀργία. Ἐχω τρεῖς μέρες ἐλεύθερες. Πάω στὴ μανούλα μου. Θὰ ψάλω καὶ τὴν Κυριακὴ νὰ χαρῆ ὁ πατέρας μου.

— Μὰ εἶναι ἀπόγευμα καὶ τ' αὐτοκίνητο ἔφυγε ἀπὸ τὸ μεσημέρι. Πῶς θὰ πᾶς;

— Μὲ τὰ πόδια, παπάκι.

«Παπάκι» ἦταν μιὰ προσφώνηση στοργῆς καὶ τρυφερότητας πού ἔλεγε ὁ Θανάσης στὸν κύριο Σπύρο. Ἄν ἤθελε κανεὶς νὰ βρῆ τὴν «ἐτυμολογία» τῆς λέξεως, δὲν θὰ ἔβρισκε τίποτα. Γιατί, ἀπλούστατα, ἡ λέξη αὐτὴ γεννήθηκε μόνη της κάποια στιγμή, χωρὶς νὰ ξέρης πῶς, μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ περιβάλλον. Εἶναι, ἄρα γε, ἡ μόνη λέξη στὸν κόσμον πού, γι' ἄλλους, δὲν ἔχει σημασία, μὰ πού, γιὰ κείνους πού τὴ λένε, εἶναι ἓνας κόσμος γεμάτος νόημα κι' ἀπόκρυφες ἐννοιες;

— Μὲ τὰ πόδια, γυιέ μου;

— Ἐφτὰ ὥρες εἶναι μὲ τὰ πόδια ὡς τὸ σπίτι μου, παπάκι. Στοιχηματίζω πῶς σὲ πέντε θὰ χτυπάω τὴν πόρτα, νὰ μὲ δῆ ἡ μάνα μου ν' ἀρχίσῃ τὰ ξεφωνητά.

Ἀπάνω στὸ λόγο αὐτὸ μπαίνει μέσα ἡ κυρία Θεοφανώ, ἡ γυναῖκα τοῦ κύρ - Σπύρου.

— Μανίτσα, σ' αποχαιρετώ.

— Χριστός και Παναγιά, παιδί μου!

Νά μην τὰ πολυλογοῦμε, τὸν Θανάση δὲν τὸν κρατοῦσαν οὔτε μὲ ἄλυσίδες. Ἡ λαχτάρα τῆς μάνας κι' ὁ πόθος νὰ ψάλλῃ τὴν Κυριακὴ στὴν ἐκκλησίαι ἦταν πάνω ἀπὸ τὸν σεβαστὸ «παπάκι» καὶ τὴν κυρία Θεοφανώ.

Μ' ἓνα σακκοῦλι στὸν ὦμο του καὶ τ' ἀπαραίτητο γιὰ τ' ἀνέβασμα τοῦ βουνοῦ ραβδί, ξεκίνησε μιὰ-δυὸ ὧρες πρὶν βσιλέψῃ ὁ ἥλιος. Οἱ δυὸ γερόντοι μ' ἓνα στόμα τὸν βγάλανε στὴν ἐξώπορτα.

— Ὡρα καλὴ, παιδί μου. Ἡ Παναγιά μαζί σου. Προσκυνήματα στὸν Γέροντα.
(Συνεχίζεται)

ΛΥΣΙΣ ΑΠΟΡΙΩΝ

Ἑρωτήσεις:

1. Δὲν φρονεῖτε, ὅτι τὸ νὰ λέγεται εἰς τὴν ἀπόλυσιν τῶν ἀκολουθιῶν μέχρι τῆς ἀποδόσεως τοῦ Πάσχα ἄλλοῦ μὲν τὸ «Δι' εὐχῶν...», ἄλλοῦ δὲ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη...», ἀντίκειται πρὸς τὴν ἀπαιτησὶν τῆς ὁμοιομορφίας, ἢ ὁποία πρέπει νὰ ἐπικρατῆ παντοῦ:

2. Ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος, ὅταν δὲν εἶναι ὀφφικιοῦχος, δύναται νὰ προΐσταται τῶν ὀφφικιοῦχων Ἱερέων ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἀκολουθίαις;

Π. Παπασωτηρίου

Ἐφημέριος Ἀχλαδινῆς (Ἡλείας)

Ἀπαντήσεις:

1. Ἀπόλυτος ὁμοιομορφία δὲν ἐπῆρξε ποτὲ πανταχοῦ καὶ δὲν φαίνεται, ὅτι καὶ σήμερον εἶναι πάντοτε δυνατὴ εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας. Ὅ,τι πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῆ, ἐπὶ τοῦ παρόντος, πάσῃ θυσίᾳ, εἶναι νὰ ἐπικρατῆ ἡ ὁμοιομορφος τάξις, τοῦλάχιστον, εἰς ὅλους τοὺς ἰ. ναοὺς καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς Ἐφημερίοις ἐκάστης Μητροπολιτικῆς Περιφερείας. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀπαραίτητον εἶναι νὰ συμμορφοῦνται ἅπαντες πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ Ἐπισκόπου τῶν καὶ νὰ τὸν ἐρωτοῦν, ὅπου ἀμφιβάλλουν. Ἡ ἀρχὴ αὐτὴ ἰσχύει τώρα καὶ διὰ τὸ ἀντὶ τοῦ «Δι' εὐχῶν» εἰς τὴν Ἀπόλυσιν, λεγομένου εἰς τινὰς Ἐπαρχίας «Χριστὸς ἀνέστη» μέχρι τῆς Ἀποδόσεως.

2. Νομίζομεν, ὅτι ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος πρέπει νὰ προΐσταται τῶν ἱερῶν τελειῶν, ἀνεξαρτήτως πρεσβείων καὶ ὀφφικίου. ἄλλ' ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, θὰ πρέπη οἱ τυχόν συνισρουροῦντες μετ' αὐτοῦ ὀφφικιοῦχοι νὰ μὴ φέρουν τὰ διάσημά των. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ πάλιν ὁ οἰκείος Ἀρχιερεὺς ἔχει τὸν λόγον.

Ἑρωτήσεις:

1. Ἄν τὸ βρέφος ἐπιζήσῃ μετὰ τὸ «ἀεροβάπτισμα», δὲν πρέπει νὰ τελεσθῆ ἐπ' αὐτοῦ ἡ κανονικὴ ἀκολουθία τοῦ μυστη-

ρίου τοῦ Βαπτίσματος; Ἡ τουλάχιστον ν' ἀναγνωσθοῦν αἱ εὐχαί, χωρὶς τὴν κατάδυσιν;

2. Ἐπιτρέπεται ἡ μεταφορὰ τῶν Προηγιασμένων Τιμίων Δώρων πρὸς τέλεσιν τῆς Προηγιασμένης εἰς ἄλλον ναὸν ἢ εἰς ἄλλο χωρίον;

3. Ἐπιτρέπεται εἰς ἐγκυμονοῦσαν γυναῖκα νὰ παραστῇ ὡς ἀνάδοχος;

Χρῆστος Μπρινιάκης
Ἐφημέριος Φαλάνθης (Πυλίας)

Ἄπαντήσεις :

1. Τὸ ἐν τῷ ἁέρι βάπτισμα εἶναι ἐγκυρον καὶ φρονοῦμεν, ὅτι δὲν δύναται τὸ βρέφος, ἂν ἐπιζήσῃ, νὰ βαπτισθῇ ἐκ νεοῦ. Θὰ τελεσθῇ ὅμως ἐπ' αὐτοῦ τὸ χρίσμα ἐπὶ τοῦ οὗτο βαπτισθέντος καὶ θ' ἀναγνωσθοῦν, ἂν ἐπιζήσῃ, πᾶσαι αἱ μετὰ τὴν κατάδυσιν εὐχαί κ.τ.λ. Ἐὰν θελήσωμεν νὰ ἐπαναλάβωμεν δι' ὕδατος τὸ βάπτισμα τοῦ ἐν τῷ ἁέρι βαπτισθέντος, τοῦτο θὰ σημαίῃ, ὅτι δὲν πιστεύομεν εἰς τὸ κῆρος τοῦ γενομένου ἤδη ἐν τῷ ἁέρι βαπτίσματος, παρὰ μόνον ὑπὸ ὕδρου. Ἀλλὰ τοῦτο νομίζομεν, ὅτι εἶναι ἄτοπον. Διότι οὐδὲν Βάπτισμα γίνομεν εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος δύναται, κατὰ τοὺς Ἱ. Κανόνας, νὰ ἐπαναληφθῇ. Ἀκυρότης τοῦ «ἀεροβαπτίσματος» πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τοῦτο δὲν ἐγένετο εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἡ ἄλλη δὲ γνώμη, καθ' ἣν πρέπει ν' ἀναγνωσθοῦν ὅλαι, καὶ αἱ πρὸ τῆς καταδύσεως, εὐχαί τοῦ Βαπτίσματος ἐπὶ τοῦ ἐπιζήσαντος δὲν ἔχει βάσιν, νομίζομεν διότι αἱ μὲν εὐχαί τῆς Κατηχήσεως προϋποθέτουν ἀβάπτιστον τὸν περὶ οὗ λέγονται, τὰ δὲ λοιπὰ μέχρι τῆς καταδύσεως ἀναφέρονται εἰς τὸν ἁγιασμόν τοῦ ὕδατος τῆς Κολυμβήθρας, τὸ ὁποῖον εἶναι ἄχρηστον πλέον, ἀφ' οὗ δὲν πρόκειται νὰ τὸ χρῆσιμοποιήσωμεν μετὰ τὸ διὰ τοῦ ἁέρος προγενόμενον βάπτισμα.

2. Καὶ ἄλλοτε ἐγράψαμεν, ὅτι ἡ μεταφορὰ τῶν Προηγιασμένων Τιμίων Δώρων ἔξω τοῦ ναοῦ, ὅπου εὐρίσκονται, ἀπαγορεύεται, παρεκτός ἐξαιρετικῆς ἀνάγκης, περὶ τῆς ὁποίας ὁ οικεῖος Ἐπίσκοπος δύναται νὰ λάβῃ πρόνοιαν καὶ νὰ διατάξῃ ὅ,τι νομίση ὡς ἐπιβαλλόμενον.

3. Τὸ περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἀναδοχῆς τοῦ Βαπτίσματος εἰς τὴν ἐγκυμονοῦσαν οὐ σαφὲς εἶναι, ἴσως, εἰς δευτερευομένην τινά, ἀγνώστον εἰς ἡμᾶς προελεύσεως· ἀπαγορεύειν ἐκκλησιαστικὴν ἡμεῖς, τουλάχιστον, δὲν γνωρίζομεν.

Ἐρώτησις :

1. Διατι λύνονται αἱ χεῖρες τοῦ νεκροῦ κατὰ τὴν ταφήν; Καὶ διατι θέτουν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τὴν «πεντάλφαν»;

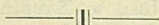
Ἱερομόναχος Κύριλλος Ἀλλοίμονος
Ἐφημέριος Μπατισίου (Ἄνδρου)

Ἀπάντησις :

1. Τὸ νὰ λύνονται αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες τοῦ νεκροῦ κατὰ τὴν ταφήν ἔχει ἴσως σχέσιν μὲ τὴν διευκόλυνσιν τῆς σήψεως, δὲν προσκρούει δὲ, νομίζομεν, εἰς τίποτε ἀπὸ χριστιανικῆς πλευρᾶς. Ὡς πρὸς τὴν «πεντάλφαν», εἰς ἄλλα μέρη ἀντικαθίσταται αὕτη μὲ ἓνα μικρὸν κήρινον σταυρόν. Ἄλλοῦ ὅμως θέτουν εἰς τὸ στόμα τοῦ νεκροῦ ἐν μετάλλινον νόμισμα καὶ ἄλλοῦ ἐν

τεμάχιον ἀπὸ κεράμου. Αὐτὸ τὸ νόμισμα ἔχει, προφανῶς, εἰδωλολατρικὴν τὴν πηγὴν του, ἀπὸ τὸ νόμισμα, ποῦ ἔθεταν οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὴν παλάμην τοῦ νεκροῦ κατὰ μίαν πρόληψιν, ὅτι ἔπρεπε νὰ πληρωθῇ ὁ Χάρον «τὰ πορ-
θμεῖα», διὰ νὰ μεταφέρῃ τὸν νεκρὸν μὲ τὸ πλοιαρίον του ἴσως αὐτὸ τὸ νόμισμα ἔγινε τώρα ἄλλου μὲν κεραμίδι, ἄλλου δέ, ὅπως καὶ εἰς τὸν τόπον σας, «πεντάλφα», καὶ ἄλλου μεταβλήθη εἰς καθαρῶς χριστιανικὸν σύμβολον, τὸ ὁμοίωμα τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, συνδεθὲν μὲ τὴν περὶ «βρυκο-
λάκων» δευσιδαίμονα λαϊκὴν πρόληψιν.

Ε. Γ. Μ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ ΜΑΣ

Α'

ΤΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ

Τὴν 15ην Μαΐου ἐ. ἔ. ἔληξαν αἱ ἐργασίαι τῆς πρώτης ομάδος τοῦ παρὰ τῇ Διευθύνσει τῆς Ἱ. Ἐξομολογήσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας «Φροντιστηρίου Πνευματικῶν Πατέρων», αἵτινες; διήρκεσαν ἐπὶ ἐν τρί-
μηνον, μὲ τὴν συμμετοχὴν τριάκοντα Κληρικῶν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀσκούντων ἢ μελλόντων ν' ἀσκήσωσι τὸ ὑπόβλημα τοῦ Ἐξομολόγου.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐξητάσθησαν ὑπὸ τὴν διευθύνσιν τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Τιμοθέου Χαλόφτη, Διευθυντοῦ τῆς Ἱ. Ἐξομολο-
γήσεως παρὰ τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ, τὰ ἑξῆς θέματα: 1) Γενικά περὶ τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως, 2) Ἡ Ἐξομολόγησις καὶ τὸ ποι-
μαντικὸν ἔργον τοῦ Ἱερέως, 3) Ἡ Ἐξομολόγησις, ἡ σύγχρονος ζωὴ καὶ αἱ σύγχρονοι κοινωνικαὶ ἐκδηλώσεις [συναναστροφαὶ - ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις -
θέατρον - κινήματογραφία - σπὸρ κλπ.], 4) Ἡ προσωπικότης τοῦ Ἐξομο-
λόγου [ιδιότητες - προσόντα], 5) Στοιχεῖα καλῆς Ἐξομολογήσεως [μετά-
νοια - συντριβὴ - ἄποφισις], 6) Ἐπιτίμια [σωματικά - πνευματικά], 7) Μέ-
θοδος Ἐξομολογήσεως [στάσις, ἐρωτήσεις, τόπος, χρόνος], 8) Ἡ Ἐξομο-
λόγησις τῶν παιδιῶν, 9) Ἡ Ἐξομολόγησις τῶν ἐφήβων [νέων - νεανί-
δων], 10) Ἡ ἀποφυγὴ τῆς τεκνογονίας, 11) Σχέσεις Ἐξομολογήσεως, Νη-
στείας καὶ Θ. Μεταλήψεως καὶ 12) Τὸ ἀπόρητον τῆς Ἱ. Ἐξομολογήσεως.

Εἰσηγήσεις ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω θεμάτων, πλὴν τοῦ Πανοσιολ. κ. Τιμοθέου Χαλόφτη, ἔκαμαν ἐπίσης οἱ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. κ. Τιμό-
θεος Πιπυτουσάκης, Δαμασκηνὸς Ἀσημακόπουλος καὶ Στέφ. Ματακού-
λιας καὶ οἱ Αἰδεσιμολ. κ. κ. Ἰω. Ἀδαμόπουλος, Ἰω. Βλοντάκης, Κωνστ.
Ἀνδρουλάκης καὶ Δημ. Μωραΐτης.

Στοιχεῖα Ἀτομικῆς Ψυχολογίας, ἀπαραίτητα διὰ τὸ ἔργον τοῦ Ἐ-
ξομολόγου, ἐδίδαξεν ὁ κ. Δημ. Μωραΐτης.

Ἡ δευτέρα ὁμάς θὰ κληθῇ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον.

Β'.

Η ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΩΝ ΕΝ ΦΥΛΑΚΑΙΣ

Τὴν Πέμπτην 10 Ἰουνίου ἐ. ἔ. εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Πρωτοσυγγελλίας τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν συνήλθεν εἰς πρώτην γενικὴν σύσκεψιν τὸ σῶμα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Παραστατῶν τῶν Φυλακῶν καὶ Ἀναμορφωτικῶν Καταστημάτων τῆς περιφερείας Ἀθη-
νῶν - Πειραιῶς, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Ραγῶν κ. Διονυσίου καὶ τοῦ Πανος. Πρωτοσυγγέλλου κ. Γαβρ. Καλοκαιρινοῦ.

Εἰς τὴν σύσκεψιν προσῆλθε καὶ ἠύλγησε τὰς ἐργασίας τῆς ὁ Μα-

καριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ.κ. Σπυρίδων, ἐνθαρρύνας διὰ λόγων θερμῶν τοὺς ἐργάτας τῆς διακονίας τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς.

Εἰσηγήσιν ἐπὶ τῶν γενικῶν θεμάτων, τὰ ὅποια ἐνδιαφέρουν τὴν ἐν ταῖς φυλακαῖς ἐργασίαν ἔκαμεν ὁ Προϊστάμενος τοῦ παρὰ τῇ Διευθύνσει Θρησκ. Διωφωτισσεως καὶ Τύπου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Γραφείου Διακονίας τῶν ἐν Φυλακαῖς Πρωτοπρ. κ. Γ. Πυρουνάκης. Παρέστησαν δὲ κατ' αὐτὴν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ παραστάται :

- 1) Φυλακῆς ἀνδρῶν Ἀβέρωφ, Αἰδес. κ. Δημήτριος Μερχάτης.
- 2) » γυναικῶν Ἀβέρωφ, Αἰδес. κ. Κωννος Διάτης.
- 3) » Καλλιθέας, Αἰδес. κ. Σπυρίδων Βέργος.
- 4) » ὁδοῦ Βουλιαγμένης, Ἀρχιμ. κ. Δωρόθεος Βενάρδος.
- 5) » ἀνδρῶν Πειραιῶς (Βούρλα), Αἰδ. κ. Ἀναστάσιος Κλέντος.
- 6) » γυναικῶν Πειραιῶς (Κάστορος), Ἀρχιμ. κ. Εὐτύχιος Παπαγιαννίδης.
- 7) » Νοσοκομείου «Σωτηρίας», Ἀρχιμ. κ. Εὐδόκιμος Μανουρίκης.

8) Ἀναμορφωτικοῦ Καταστήματος θηλέων Ἀμπελοκήπων, Αἰδес. κ. Κωνσταντῖνος Ἀνδρουλάκης.

9) Ἀναμορφωτικοῦ Καταστήματος Στοιχ. Ἐκπαιδεύσεως (ἀρρένων) Κορυδαλλοῦ, Αἰδес. κ. Ἰωάννης Βλοντάκης.

Κατὰ τὴν σύσκεψιν ταύτην ἐγένοντο πολῦτιμοι διὰ τὸ ἔργον διαπιστώσεις καὶ ἐξήχθησαν ἐκ τῆς ἐμπεριστατωμένης συζητήσεως χρησιμώτατα συμπεράσματα.

Καὶ δὴ :

1) Τὸ Κράτος ἐπιζητεῖ τὴν συνεργασίαν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ τομέως τοῦ σοφρονισμοῦ τῶν ἐν φυλακαῖς κρατουμένων καὶ τῶν ἐν τοῖς ἀναμορφωτικοῖς καταστήμασι παρσμενόντων. Σχετικῶς ἔχουν ἐκδηλωθῆ ἔγγραφως τε καὶ προφορικῶς ἐνθερμοὶ αἱ διαθέσεις τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης, ἀρμοδίου ἐν προκειμένῳ ὄργανου τῆς Πολιτείας.

2) Ἡ Ἐκκλησία δίδει μεγάλην σημασίαν εἰς τὸ ἔργον τῆς διακονίας τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς. Διὰ τοῦτο θὰ παρακολουθήσῃ μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος τὰς προσπάθειάς καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐκκλησιαστικῶν παρσστατῶν, οἱ ὅποιοι δέον νὰ θεωροῦν τὸ ἔργον τῶν τοῦτο ἰσότιμον καὶ ἰσάξιον μὲ τὰς λοιπὰς φάσεις τοῦ ποιμαντικοῦ τῶν ἔργου. Συναντίληψιν ἐπὶ τούτων ὀφείλουν νὰ ἐπιδείξουν, κατὰ πρῶτον λόγον, οἱ συνεφημέριοί των, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ὄργανα τῆς ἐνορίας των. Παρεσχέθη δὲ ἡ διαβεβαίωσις, ὅτι, ἀκριβῶς διὰ τὴν μεθοδικωτέραν καὶ ἀνετωτέραν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου των, θὰ καταβληθῆ φροντίς, ὥστε νὰ μὴ ἀπασχολοῦνται οἱ ἐκκλησιαστικοὶ παραστάται τῶν φυλακῶν κλπ. εἰς ἄλλας ἐξωενοριακὰς διακονίας.

3) Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ παραστάται τῶν φυλακῶν κλπ. εἰς τὴν προσπάθειάν των ταύτην δέον νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψει των, ὅπως μὴ περιορισθοῦν μόνον εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν κρατουμένων διὰ τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν πράξεων τῆς ἀγάπης.

4) Κυρίως χρειάζονται πρὸς τοῦτο συμπαρσσταταὶ καὶ συμπαρσστατίδες. Τοιοῦτοι δὲ θὰ χρησιμοποιοῦν καὶ ἐντὸς τῆς φυλακῆς ἢ τοῦ ἀναμορφ. καταστήματος καὶ ἔξω τούτων, πιστὰ καὶ κατάλληλα πρὸς τοῦτο πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ κύριον λόγον ἐκ τῶν θεολόγων.

5) Εἶναι ἀνάγκη νὰ παρασχεθῆ ἡ δυνατότης, ὅπως διανέμονται διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παρσστατῶν εἰς τοὺς κρατουμένους περισσότερα διαφωτιστικὰ ἐντυπα καὶ πλουτισθοῦν αἱ βιβλιοθήκαι τῶν καταστημάτων.

των και τῶν φυλακῶν με ἄφθονα και κατάλληλα ἡθοπλαστικά και θρησκευτικά βιβλία.

6) Ἡ διδασκαλία θὰ γίνεται με τὸν πλέον προσιτὸν διὰ τοὺς κρατουμένους τρόπον. Θὰ ἀρχίσῃ δὲ ἐκ τῶν ἀπλουστέρων ἀληθειῶν και σὺν τῷ χρόνῳ θὰ ἐπιδιωχθῆ δι' αὐτῆς ἡ πλήρης ἐπίγνωσις τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ.

7) Θὰ δοθῆ ἰδιαίτερα προσοχὴ εἰς τὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος μετὰ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ραγῶν και τοῦ Παν. Πρωτοσυγγέλλου ἐν μέσῳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραστατῶν τῶν φυλακῶν.

και Ἐξομολογήσεως, τὸ ὁποῖον θὰ συμπληροῖ και θ' ἀξιοποιῆ τὴν ὄλην πρὸς ἐπιστροφὴν και διόρθωσιν πνευματικὴν προσπάθειαν, ἐπὶ σωτηρία τῶν τροφίμων τῶν φυλακῶν κλπ.

8) Θὰ ἐπιδιωχθῆ, ὥστε νὰ γίνῃ παντὶ τρόπῳ κατανοητὸν και ἀπὸ τὸ προσωπικὸν τῶν Ἰδρυμάτων και ἀπὸ τοὺς κρατουμένους, ὅτι οἱ ἐκκλησιαστικοὶ παραστάται εἶναι ἀπεσταλμένοι μόνον τῆς Ἐκκλησίας και ὅτι κυρίως ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν ἠθικὴν και πνευματικὴν κατάστασιν τῶν κρατουμένων χριστιανῶν.

9) Διὰ τὴν συστηματικὴν παροχὴν ἠθικῆς και οικονομικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν κρατουμένων δεόν νὰ ἰδρυθῆ «Πανελληνίος Σύλλογος φίλων τῶν κρατουμένων» με παραρτήματα κατὰ φυλακὰς και καταστήματα, μέλη τοῦ ὁποῖου νὰ εἶναι ἅψ' ἑνός οἱ συμπαραστάται—διότι κύριος σκοπὸς τοῦ Συλλόγου θὰ εἶναι ἡ ἐν παντὶ ἐνίσχυσις τῶν προσ-

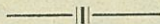
παθειῶν τῶν ἐκκλ. παραστατῶν—καὶ ἀφ' ἐτέρου ὅσοι ἐκ τῶν πιστῶν θέλουν νὰ φανοῦν ἀρωγοί.

10) Ἄλλη σύσκειψις, γενικωτέρας μορφῆς, θὰ συγκροτηθῆ, ὅταν ἐν τῷ μεταξὺ συγκεντρωθοῦν στοιχεῖα πείρας ἀπὸ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς παραστάτας, τὰ ὅποια θὰ ὑποβάλλουν οὗτοι διὰ τῶν μηνιαίων ἐκθέσεών των πρὸς τῶν Ἄποστ. Διακονίαν καὶ ἀπὸ κοινοῦ θὰ ἐπεξεργάζονται εἰς ἄλλας εἰδικωτέρας συγκεντρώσεις, ὡς ἐκεῖναι, αἵτινες συνεκροτήθησαν ἤδη μέχρι τοῦδε καὶ εἰς τὰ ἐν Πειραιεῖ γραφεῖα τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Μαραθῶνος κ. Δαμασκηνοῦ, καὶ εἰς τὴν Ἄποστ. Διακονίαν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Διευθυντοῦ Θρησ. Διαφωτίσεως καὶ Τύπου.

Ἐν τέλει, ὁ Αἰδεσιμολ. κ. Γ. Πυρουνάκης ἐξέφρασε τὴν χαρὰν καὶ τὰς εὐχαριστίας τῆς ὑπηρεσίας τόσοσιν διὰ τὴν προσοχὴν ὅσων καὶ διὰ τὴν ἐκτίμησιν, μεθ' ἧς πανταχοῦθεν περιβάλλεται ἡδὴ ἀπὸ τῶν πρώτων βημάτων τῆς ἡ διακονίας τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς, καὶ διηρημένους τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς πρὸς τε τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴν, ἡ ὅποια παντοιοτρόπως ἐνθαρρύνει τὸ ἔργον τῆς, καὶ πρὸς τοὺς συμπερσβυτέρους, οἱ ὅποιοι προθύμως καὶ μετὰ θερμοῦ γοῦ ζήλου ἀνέλαβον τὰς εὐθύνas καὶ τοὺς κῆτους τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ παραστάτου.

Δὲν παρέλειψε δὲ νὰ μνημονεύσῃ τὰς ἐπιτυχίας, τὰς ὁποίας παρῶσας εἰς τὸν τοῦεα τῆς ἐν ταῖς φυλακαῖς θρησκευτικῆς ἐργασίας ὁ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καὶ μέχρι τοῦδε ἀκαμάτως ἐργασθεῖς Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Προκόπιος Παπαθεοδώρου.

Σημ. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰάκωβος ὄρισεν ὡς ἐκκλ. παραστάτην τῆς Φυλακῆς Κηφισιάς τὸν καὶ προηγουμένως ἐργασθέντα ἐν αὐτῇ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Ἰάκωβον Σχίζαν.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Ἀνακοινοῦται ὅτι ἡ σύνταξις τῶν κληρικῶν τῶν μὴ συνταξιοδοτηθέντων βάσει τοῦ ἠῤῥημένου μισθοῦ αὐξάνεται ἀπὸ 1 Ἰουλίου ἐ. ἔ. κατὰ 25%. Ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας ὁρίζεται ὅτι τὸ πάγιον ἐπίδομα τὸ συνυπολογιζόμενον ἐπὶ τῆς συντάξεως θὰ εἶναι δραχμαὶ 250 καὶ οὐχὶ 200 ὡς μέχρι σήμερον ἦτο καὶ τοῦτο αὐξάνεται κατὰ 25%. Ἐξαίρουται αἱ πολεμικαὶ συντάξεις, αἵτινες ἔλαβον τὴν αὐξῆσιν ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ.

Παραλλήλως πρὸς τὴν αὐξῆσιν τῶν συντάξεων ἀνακοινοῦται, ὅτι ἀπεφασίσθη κατ' ἀοχὴν διπλασιασμός τοῦ ἐφ' ἀπαξ βοηθήματος ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀρωγῆς εἰς τοὺς ἀποχωροῦντας τῆς ὑπηρεσίας καὶ συνταξιοδοτούμενους ἱερεῖς, ἐφ' ὅσον οὗτοι ἔχουσι 2θελὴ συμμετοχὴν εἰς τὸ Ταμεῖον, ἡ ἐφαρμογὴ ὅμως τούτου θὰ ἰσχύσῃ ἀπὸ τῆς κυρώσεως τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως τοῦ ΤΑΚΕ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Τὸ κεντρικὸν ΤΑΚΕ διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 5270/15-6-54 ἐγγράφου του πρὸς τὰ τοπικά ΤΑΚΕ τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων ἀνακοινοῖ τὰ κάτωθι.

Διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Θρησκευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν (Φύλλον Εφην. Κυβερν. τῆς 7-6-54 ὑπ' ἀριθμ. 115 τεύχος Β') τὰ ἐν χορῆσιν κληρικῶσσημα ἠῤῥηθήσαν ὡς ἀκολούθως:

- α') Ἀδειαὶ γάμου δραχμαὶ 40
- β') Βαπτίσεις δραχμαὶ 10
- γ') Διαζύγια δραχμαὶ 50

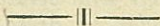
δ') Γράμματα χειροτονίας, διορισμοὶ μεταθέσεις, ἀπολύσεις κληρικῶν δραχμαὶ 50

ε') Μνημόσυνα δραχμαὶ 15

ς') Αἰτήσεις πρὸς Ἐκκλησιαστικὰς Ἀρχὰς δραχμαὶ 3

ζ') Πιστοποιητικὰ Βεβαιώσεις ἐκδιδόμενα ὑπὸ Ἐκκλησ. Ἀρχῶν δραχμαὶ 5.

Ἐξηρέθησαν τῆς κληρικουσημάνσεως αἱ βεβαιώσεις περὶ τοῦ ἀμεταβλήτου τῆς συνταξιοδοτικῆς καταστάσεως τῶν συνταξιούχων αἱ ἐκδιδόμεναι ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον πρὸς ἀόληθιν τῆς συντάξεώς των.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἶδες. Δημήτρ. Ροζάνην, Ἅγιον Νικόλαον Σπάρτης : ἱερὸς Ναός σας διεγράφη ἀπὸ τοῦ μνηρὸς Ἰουλίου τῶν συνδρομητῶν «Φωνῆς Κυρίου», φέρεται ὅμως χρωσμένος διὰ τοὺς μῆνας Μάιον καὶ Ἰούνιον μὲ 52 δραχμάς, ὡς δύνασθε νὰ ἐμβάσητε διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς.—**Αἶδες. Κωνσταντῖνον Δέκκαν**, Ἅγιον Νικόλαον Μονεμβασίας : Διεκόπη ἀποστολὴ «Χαρ. Παιδιῶν» καὶ ἐμειώθη ἀριθμὸς ἀποστελλομένων δελτίων «Φωνῆς Κυρίου», κατ' ἐπιθυμίαν σας.—**Αἶδες. Γρηγ. Μαυροματῆν**, Βραγκανιώτικα Κεκοῦρας : Ἐχετε ἐγγραφῆ συνδρομητῆς τοῦ δελτίου «Φωνῆ Κυρίου» διὰ 30 φύλλα ἐβδομαδιαίως, ἅτινα θὰ σὰς στέλλωνται μετὰ τοῦ σχετικοῦ δελτίου χρωσέως σας. Θερμαὶ εὐχαρισταὶ καὶ εὐχαί σας πολλὴ μᾶς συγκινοῦν· σὰς εὐχαριστοῦμεν.—**Αἶδες. Γεώργιον Ἀλεξίου**, Σαράδαν Θεσπροτίας : Ζητούμενον τεῦχος «Χαροῦμενον Σπιτιοῦ» σὰς ἐστάλη. Ἀπόδειξις καταβολῆς συνδρομῆς σας διορθωθείσα σὰς ἐπεστράφη μετὰ τῆς τοῦ προηγουμένου ἔτους.—**Αἶδες. Σταμάτιον Παπασταματίου**, Τριποταμιᾶν Γορτυνίας : Ζητούμενα βιβλία διὰ τὸ Κατηχητικόν σας Σχολεῖον σὰς ἐστάλησαν. Ὅσειλή σας εἰς τὸ περιοδικόν, «Τὸ Χαρ. Σπῆτι» μέχρι τέλους Ἀπριλίου ἐ.ξ. εἶναι δραχμαὶ 26,50. «Πηδάλιον» δὲν ὑπάρχει.—**Αἶδες. Παναγ. Καλλαῶν**, Εὐαγγελιστριαν Κορινθίας : Ζητούμενα δύο τεύχη «Βίων τῶν Ἁγίων» Μ. Γαλανοῦ σὰς ἐστάλησαν μετὰ τῆς σχετικῆς ἐξοφλήσεως.—**Πανοσιολ. Δημήτ. Παναγιωτόπουλον**, Διευθυντὴν Β. 10 I Μεραρχίας : Ζητούμενος τόμος «Φωνῆς Κυρίου» 1953 ἐστάλη μετὰ τοῦ σχετικοῦ χρωστικοῦ δελτίου.—**Αἶδες. Μιχαὴλ Παπαθεοδώρου**, Γαλατῆσιον Κορινθίας : Σὰς ἐστάλη τὸ ὑπ' ἀριθμ. 13846 τῆς 7-6-54 γραμματίον εἰσπραξέως διὰ 25 δραχμάς, ἀξίαν τῶν δύο τόμων τοῦ «Ἐφημερίου». Δὲν ἐπιβαρύνεσθε μὲ ταχυδρομικὰ ἔξοδα.—**Πανοσιολ. Ἀμβρόσιον Τσατσάνην**, Ἀιταλάντην : Χρωστικὸν ὑπόλοιπον εἶναι 265,20 καὶ οὐχὶ 205,60. Ζητούμενα βιβλία ἀπεστάλησαν πλὴν τῶν «Χριστιανικῆ Πίστεως καὶ Ἐπιστήμης» καὶ «Φύλαξε τὸν θησαυρόν σου», ἅτινα ἐξηνιχθήσαν.—**Πανοσιολ. Μελέτιον Συρμακέσην**, Φιλιπιάδα : Ζητούμενα τεύχη «Βίων Ἁγίων» ἐστάλησαν ἐπὶ πιστώσει ἠκολούθησε λήψις ἐπιταγῆς καὶ σὰς ἐστάλη ἐξοφλητικὸν γραμματίον. Εὐχαριστοῦμεν.—**Αἶδες. Ἀνδρέαν Μοῦρτον**, Ἑλληνικὸν Φαρσάλων : Ἐπιταγὴ 160 δραχμῶν ἐλήφθη καὶ ζητούμενα βιβλία ἐστάλησαν.—**Αἶδες. Δημητ. Κοροφύλλον**, Κρούσια Μεραμβέλου Κρήτης : Ἐπιταγὴ 10 δραχμῶν ἐλήφθη καὶ ζητούμενον βιβλίον ἐστάλη.—**Αἶδες. Ἀριστόδ. Σγουροῦδην**, Ἐῶω Διδύμαν Χίου : Κατάλογος μαθητῶν Κατηχητικῶν ἐλήφθη συγκαίρομεν καὶ εὐχόμεθα πᾶσαν ἀπὸ Θεοῦ εὐλογίαν.—**Αἶδες. Ἰωάννην Μιχ. Παπανικολάου**, Παναγίτιον Κορινθίας : Ἀτυχῶς, καθόσον ἠδυνήθημεν νὰ ἐξακριβώσωμεν, δὲν τυγχάνετε τοῦ εὐεργετήματος καὶ θὰ πρέπει νὰ καταβάλητε τὸ ἀντισώκωμα.—**Αἶδες. Ἐφημέριον Κοινότητος Κορινθίας :**

Τὰ περὶ τῶν κρατήσεων ἐκ τῶν μισθῶν ἐφημερίων ἀναγράφονται λεπτομερώς εἰς τὸν «Ἐφημέριον» τῆς 15-3-54 σελ. 172. Ἐὰν συμβαίῃ ἐκ παραδρομῆς κάποιο λάθος, ζητήσατε τὴν διόρθωσιν ἀπὸ τὸν συντάσσοντα τὰς μισθοδοτικὰς καταστάσεις. Ζητούμενα βιβλία ἐστάλησαν κροτούμεν εἰς διάθεσιν σας 4 δραχμάς, ἄσυν ἀποριῶν θὰ ἔχετε ἐν καιρῷ.— **Πανσοιολ. Νικόλ. Μελίδην**, Φλώριαν: Ἡ ληξιαρχικὴ πράξις εἶναι ἡ ἀληθευτέρα καὶ αὐτὴ δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν δύνασθε δι' αἰτήσεώς σας πρὸς τὴν Νομαρχίαν, μέσῳ τοῦ Δήμου ἢ τῆς Κοινότητός σας, νὰ ζητήσετε διόρθωσιν τοῦ ἔτους γεννησεώς σας ἐν τῷ σχετικῷ μητροῶφ. Αἰκλιον ἴσως ἔχετε, ἀλλὰ λυπούμεθα διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ τι ἵνα ἀποκατασταθῆτε εἰς τὴν γ' κατηγορίαν. — **Αἶδεσ.** Ἰωάννην Τζημοράγκαν, Φούρκαν Κορίθης: Τοῦ ζητήματος τοῦ ἀναγραφημισοῦ ἐπελήφθη τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας διὰ τῶν κατὰ τόπους ἐπιθεωρητῶν καὶ δημοδιδασκάλων. Δύνασθε νὰ ἔλθῃτε εἰς συνεννόησιν μετὰ τῶν ἰδικῶν σας καὶ νὰ τοὺς συνδράμητε εἰς τὴν προσπάθειάν των. — **Αἶδεσ.** Ἰωάννην Τζαγκαράκην, Σακτούρια Ρεθύμνης: Ἐπιστολὴ σας περιῆλθεν ἄργα εἰς χεῖράς μας. Ἡ «Φωνὴ Κυρίου» δὲν ἀποστέλλεται εἰς ἄτομα, ἀλλὰ δύνασθε νὰ ἐγγράψῃτε συνδρομητὴν τὸν ἱερὸν Ναὸν σας δι' ὠριμένον ἀριθμὸν φύλλων ἑβδομαδιαίως, ἅτινα νὰ διανέμονται δωρεὰν εἰς τοὺς ἐνορίτας. Ὁ ἱερὸς Ναὸς ἐπιβαρύνεται μὲ 4 λεπτά δι' ἕκαστον φύλλον καὶ μὲ τὰ ταχυδρομικὰ τέλη τῆς ἀποστολῆς. — **Αἶδεσ. Π. Παπασωτηρίου**, Ἀχλαδινὴν Ἡλείας: Συμπαράστασις ὑμῶν εἰς τὸν ἀγῶνά μας πολὺ μᾶς συγκινεῖ καὶ μᾶς ἐνδυναμῶνει θερμῶς εὐχαριστοῦμεν. Σᾶς ἀπεστάλη ἐξόφλησις Ψαλτηρίου. — **Αἶδεσ. Στυλιανὸν Καλογεράκην**, Ἅγιον Ἰωάννην Ἀμαρίου Κορίθης: Εἶσθε ἡσφαλισμένος εἰς τὸ TAKE ἀπὸ 6 3-1940 μὲ αἰξ. ἀριθ. Μητροῶου 10647 πρὸς λήψιν βιβλιαρίου δέον ν' ἀποστείλητε σχετικῶν αἰτησῶν μὲ δύο φωτογραφίας σας εἰς τὸ TAKE. Χρονικὸν διάστημα πρὸ τῆς χειροτονίας δὲν ἐξαγοράζεται. — **Αἶδεσ.** Ἰάκωβον Σταθούλην, Βροστά Χαλκιδικῆς: Ὅλαι αἱ ὑποθέσεις ἐγγραφῆς εἰς TAKE τῶν ἱερομονάχων ἐξετάζονται ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ θὰ ρυθμισθοῦν ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἡμερῶν. Παρακαλοῦμεν ἐπανεἴδητε. — **Αἶδεσ. Β. Ντούσιαν**, Μύτικα Προβέζης: Ὑπόθεσις σας ἐγγραφῆς TAKE ἐτακτοποιήθη ἀναμειναιε ὑπηρεσιακῶς ἐγγραφόν του. Τιμοκατάλογος σᾶς ἐστάλη. — **Αἶδεσ. Παν. Δαλέαν**, Κέντρον Καλαμῶν: Ἡ μερὶς σας εἰς τὸ TAKE εἶναι τακτοποιημένη ἀνήκετε εἰς τὴν δ' κατηγορίαν ζήτημα περὶ τὴν παραμονῆς σας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐξαρτάται ἀπὸ τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην, ὅστις δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν ἀποχωρῶν τῆς ὑπηρεσίας θὰ λάβῃτε σύνταξιν μηνιαίως δραχμ. 501 καὶ βοήθημα ἐφ' ἅπαξ 2,885,50 δραχμῶν. **Αἶδεσ. Βασίλ. Σταθόπουλον**, Μάζια - Ἰωαννίνων: Μερὶς σας εἰς τὸ TAKE εἶναι ἐν τάξει ἀποχωρῶν τῆς ὑπηρεσίας λόγῳ γῆρατος θὰ λάβῃτε 533 δραχμῶν μηνιαίως ὡς σύνταξιν καὶ βοήθημα ἐφ' ἅπαξ 2,760 δραχμ. — **Αἶδεσ. Δεωνίδαν Κατσιρετάκην**, Χουστολιάνους Καινουρίου Κορίθης: Ἀποχωρῶν τῆς ὑπηρεσίας λόγῳ γῆρατος θὰ λάβῃτε σύνταξιν μηνιαίως 566,80 δραχμῶν καὶ βοήθημα 2,885,50. Δὲν ὀφείλεται εἰς τὸ TAKE.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον:

Πρὸς τὸν **Αἶδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερον κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναῖον**

Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἰαίου 1, Ἀθήνας (τηλέφ. 72.112).

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου: **Τιμολ. Ρούτσης**, Ἰω. Ἀποστόλου 4.